



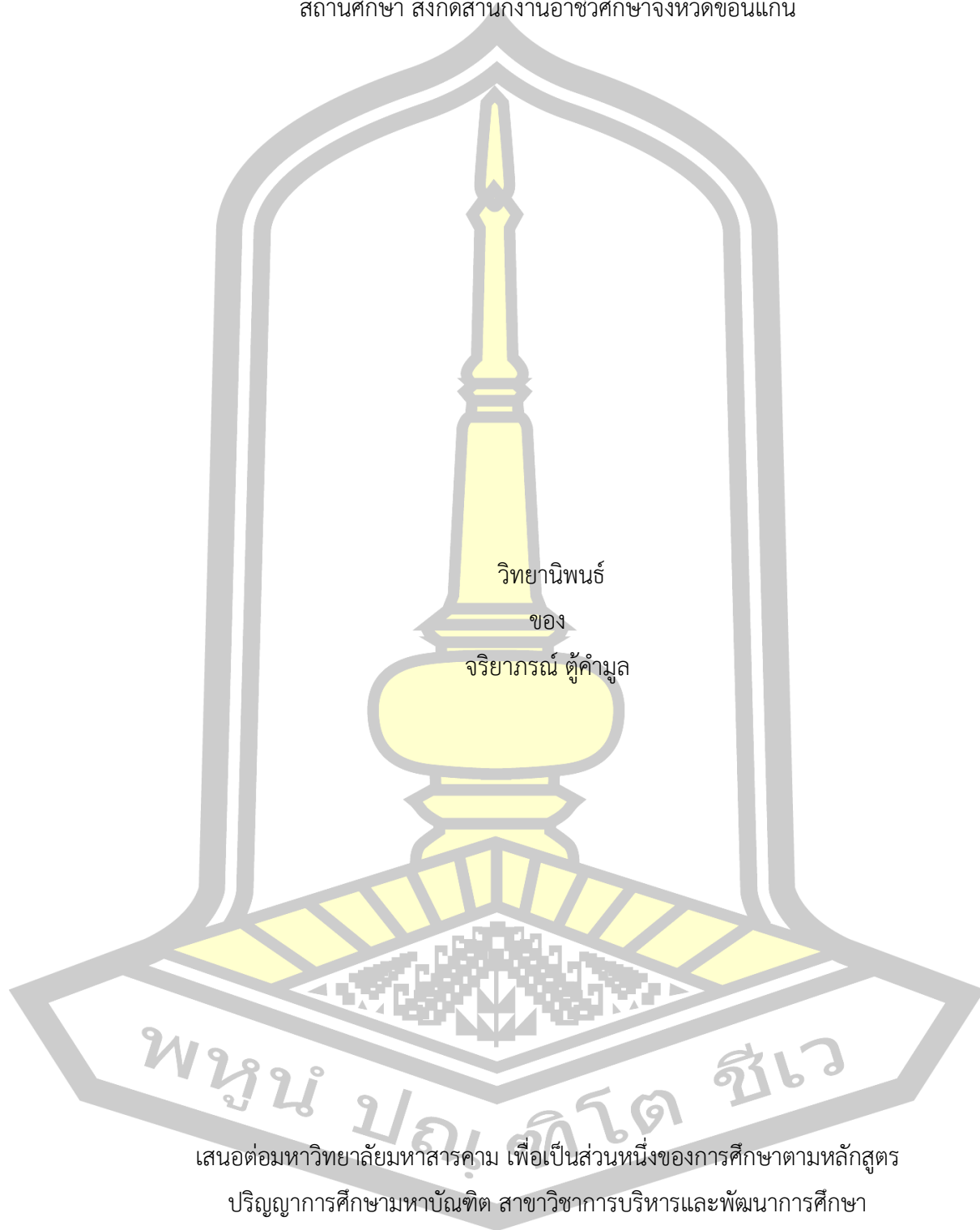
การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน  
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

วิทยานิพนธ์  
ของ  
จริยาภรณ์ ตู้อำมุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา  
มิถุนายน 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

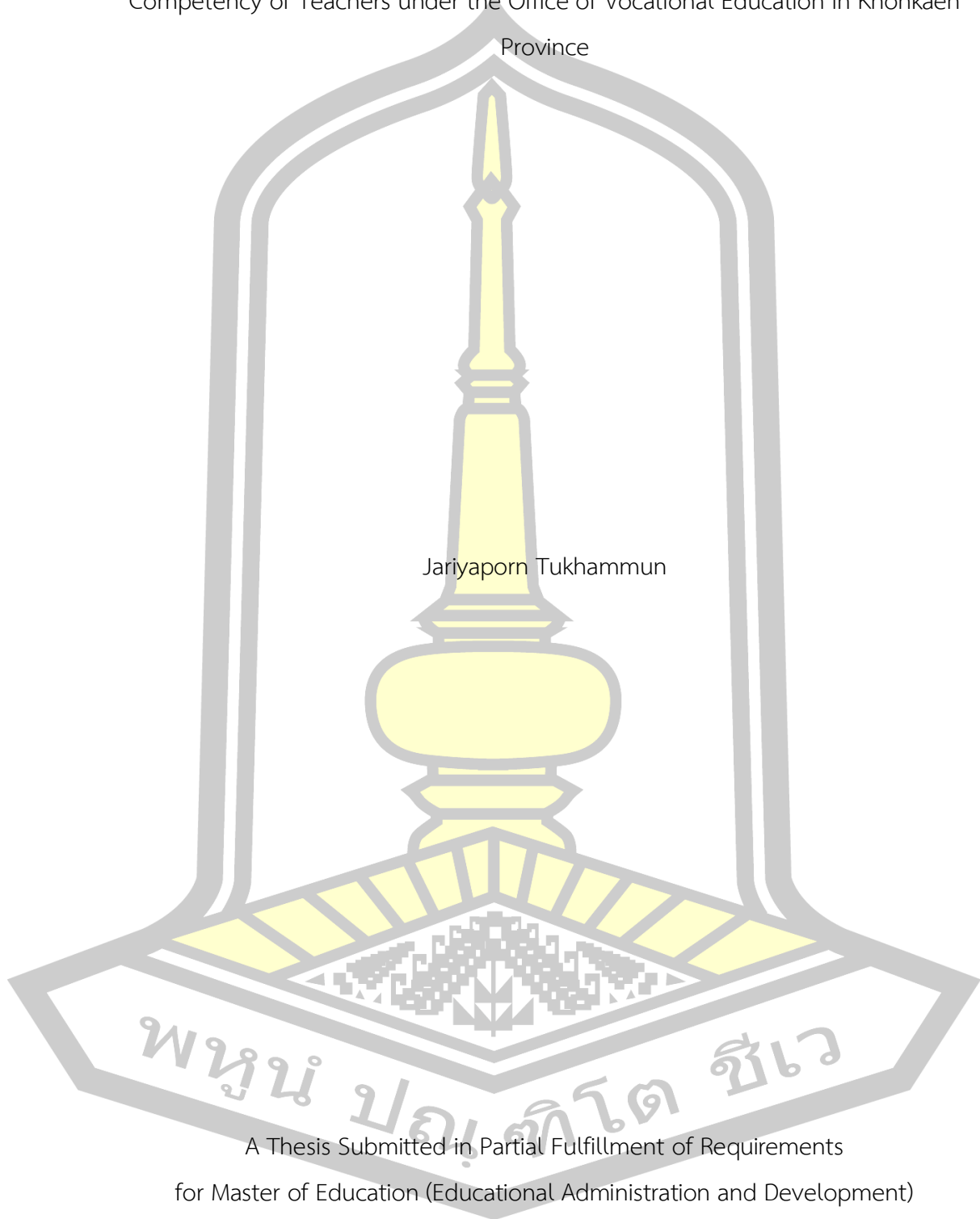
การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน  
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น



เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา  
มิถุนายน 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Developing Guidelines to Enhance Curriculum and Learning Management  
Competency of Teachers under the Office of Vocational Education in Khonkaen  
Province



Jariyaporn Tukhammun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements  
for Master of Education (Educational Administration and Development)

June 2020

Copyright of Mahasarakham University



คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวจริยาภรณ์ ตู้อำมุล  
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา  
การบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ )

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ )

กรรมการ

(รศ. ดร. บุญชม ศรีสะอาด )

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. โกวิทย์ เทศบุตร )

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัย  
มหาสารคาม

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ )

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล )

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

<b>ชื่อเรื่อง</b>	การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น		
<b>ผู้วิจัย</b>	จรรยาภรณ์ ตูคำมูล		
<b>อาจารย์ที่ปรึกษา</b>	รองศาสตราจารย์ ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ		
<b>ปริญญา</b>	การศึกษามหาบัณฑิต	<b>สาขาวิชา</b>	การบริหารและพัฒนาศึกษา
<b>มหาวิทยาลัย</b>	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	<b>ปีที่พิมพ์</b>	2563

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น 2) พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าสาขาวิชาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 276 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา และครูผู้สอน จำนวน 9 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินแนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่าโดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เมื่อ

พิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีเท่ากัน 2 ด้าน คือ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, สมรรถนะครู, การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

พหุบัณฑิต ชีวะ

<b>TITLE</b>	Developing Guidelines to Enhance Curriculum and Learning Management Competency of Teachers under the Office of Vocational Education in Khonkaen Province		
<b>AUTHOR</b>	Jariyaporn Tukhammun		
<b>ADVISORS</b>	Associate Professor Pacharawit Chansirisira , Ed.D.		
<b>DEGREE</b>	Master of Education	<b>MAJOR</b>	Educational Administration and Development
<b>UNIVERSITY</b>	Maharakham University	<b>YEAR</b>	2020

#### ABSTRACT

The present study aimed 1) to investigate the current situations, desired situations and needs of enhancing curriculum and learning management competency of teachers under the office of vocational Education in Khonkaen province, 2) to develop the guidelines for enhancing curriculum and learning management competency of teachers under the office of vocational Education in Khonkaen province. The study was divided into 2 phases. Phase 1 was the study related to the current situations, desired situations and needs of enhancing curriculum and learning management competency of teachers under the office of vocational Education in Khonkaen province. The sample of the study was 276 consisted of the head of departments and teachers in schools under the office of vocational Education in Khonkaen province. The instrument used was 5 rating scale of questionnaire. Phase 2 was the development of the guidelines for enhancing curriculum and learning management competency of teachers. The participants were 5 people consisted of school administrators, teachers and supervisors. The instruments used in the study comprised of interview questions, evaluation form of suitability and possibility of the guidelines. The statistics used were percentage, mean and standard deviation.

The results of the study revealed that :

1. The current situations of curriculum and learning management competency of teachers under the office of vocational Education in Khonkaen province shown that each element of the guidelines yield that overall and each element rated in more level.

The desired situations of curriculum and learning management competency of teachers when considered each element yield that overall and each element rated in the most level.

Needs of curriculum and learning management competency of teachers under the office of vocational Education in Khonkaen province shown that the most needed was learning design, curriculum design and development, learning assessment and evaluation, material implementation, innovation and technology for learning development and students centered learning management respectively.

2. The results of evaluation the guidelines for enhancing curriculum and learning management competency of teachers under the office of vocational Education in Khonkaen province shown that overall of the guidelines rated the suitability and possibility in the most level.

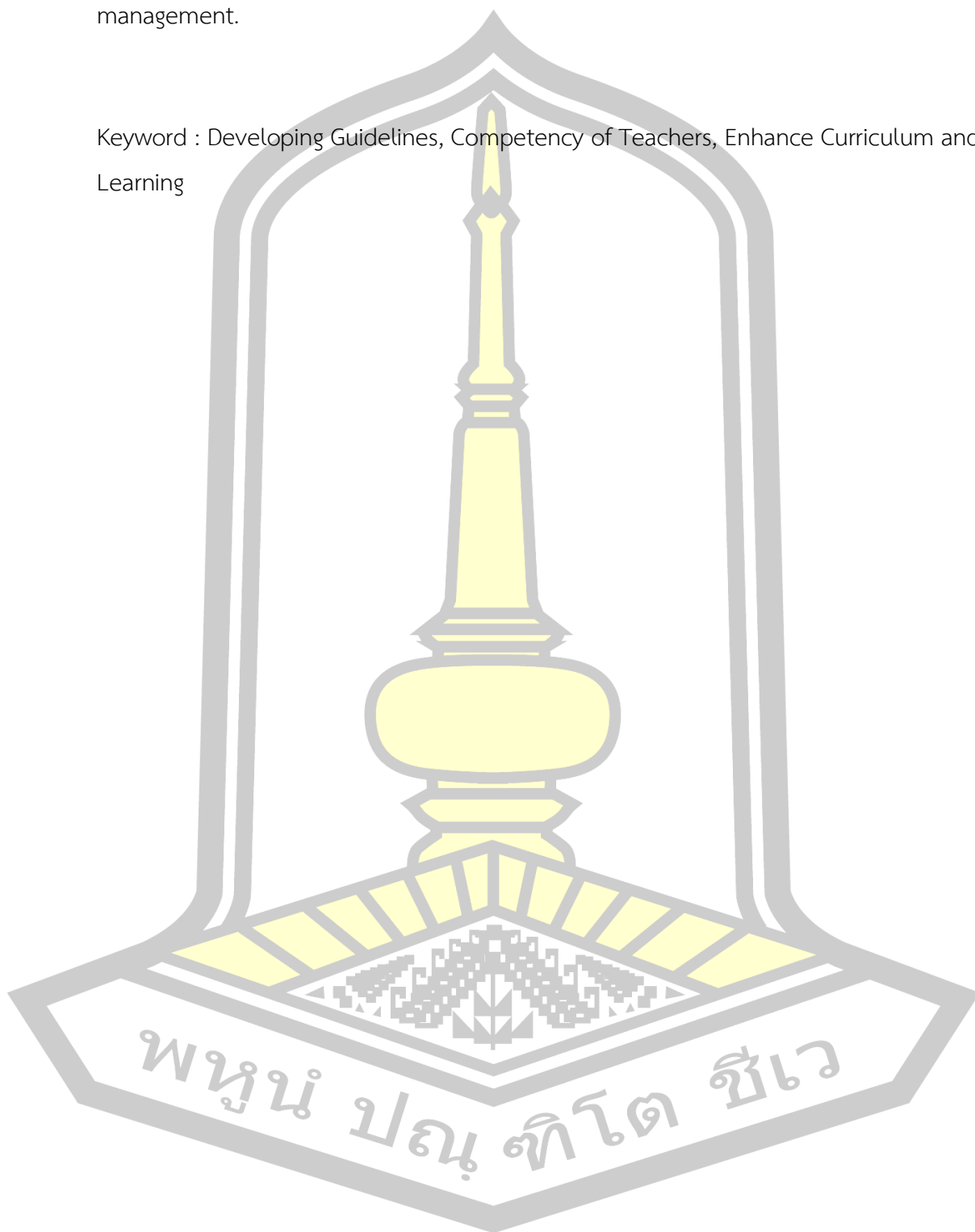
Suitability of the guidelines for enhancing curriculum and learning management competency of teachers under the office of vocational Education in Khonkaen province shown that overall rated in the most level, when considered each aspect revealed that all aspects of the possibility was rated in the most level. The aspects which the highest mean were learning design and students centered learning management.

Possibility of the guidelines for enhancing curriculum and learning management competency of teachers under the office of vocational Education in Khonkaen province shown that overall rated in the most level, when considered each aspect revealed that the all aspects of the possibility was rated in the most



level. The aspect which the highest mean was students centered learning management.

Keyword : Developing Guidelines, Competency of Teachers, Enhance Curriculum and Learning



## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธรรนามวรรณ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิวัฒน์ เทศบุตร ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความกรุณาชี้แนะเรื่องต่าง ๆ ในระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประเมินความเหมาะสมของคู่มือแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ท่านผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Best Practice) ทั้ง 9 ท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่างคู่มือการใช้รูปแบบแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวก และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ตลอดจนเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา รุ่น พ.31 มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกคน ที่ให้กำลังใจและคอยให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณกำลังใจจากครอบครัว บิดา มารดา ญาติพี่น้องทุกคน ที่เป็นกำลังใจและดูแลห่วงใยผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบุพการี บูรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนสนับสนุนจนสำเร็จด้วยดี

พูน ปณ ทิโต ชเว

จริยาภรณ์ ตูคำมูล

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฌ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สมรรถนะ.....	9
สมรรถนะครู.....	15
สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้.....	38
การพัฒนาสมรรถนะครู.....	69
บริบทสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.....	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	82
งานวิจัยในประเทศ.....	82

งานวิจัยต่างประเทศ.....	90
กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	93
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	95
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้าง สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้.....	97
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.....	105
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	152
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	152
สรุปผล.....	152
อภิปรายผล.....	154
ข้อเสนอแนะ.....	158
บรรณานุกรม.....	160
ภาคผนวก.....	170
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	171
ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	199
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	205
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี.....	215
ประวัติผู้เขียน.....	217

## สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 สมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.....	17
ตาราง 2 สมรรถนะหลัก : สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน.....	19
ตาราง 3 สมรรถนะหลัก : สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี.....	20
ตาราง 4 สมรรถนะหลัก : สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self-Development).....	20
ตาราง 5 สมรรถนะหลัก : สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work).....	21
ตาราง 6 สมรรถนะหลัก : สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู.....	23
ตาราง 7 สมรรถนะประจำสายงาน : สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้.....	24
ตาราง 8 จำแนกตัวชี้วัดตามประเด็นในแต่ละองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้.....	28
ตาราง 9 สมรรถนะของครูในการศึกษาขั้นพื้นฐานของ Ministry of National Education, Turkish Republic.....	30
ตาราง 10 กรอบสมรรถนะการสอนของ British Council.....	31
ตาราง 11 สังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้.....	33
ตาราง 12 สรุพอค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้.....	34
ตาราง 13 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้.....	36
ตาราง 14 องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้.....	37
ตาราง 15 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	98
ตาราง 16 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	113
ตาราง 17 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.....	115
ตาราง 18 ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.....	116

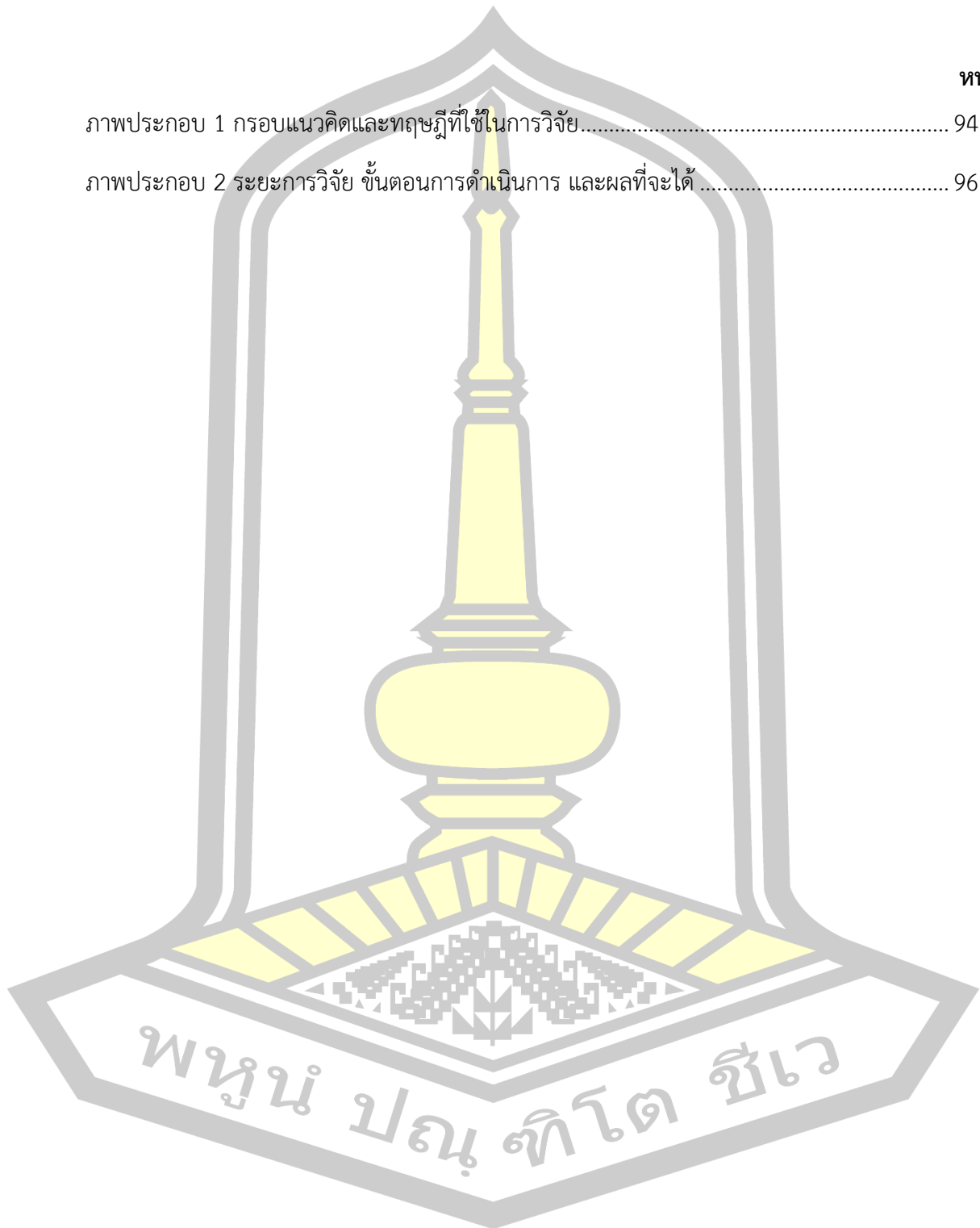
ตาราง 19 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ขอนแก่น ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร.....	117
ตาราง 20 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ขอนแก่น ด้านการออกแบบการเรียนรู้.....	118
ตาราง 21 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	120
ตาราง 22 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ขอนแก่น ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้.....	122
ตาราง 23 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ขอนแก่น ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	125
ตาราง 24 ร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.....	133
ตาราง 25 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.....	138
ตาราง 26 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น .....	142
ตาราง 27 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการ สร้างและพัฒนาหลักสูตร.....	143
ตาราง 28 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการ ออกแบบการเรียนรู้.....	144

ตาราง 29 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	146
ตาราง 30 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้.....	148
ตาราง 31 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	150
ตาราง 32 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ของแบบสอบถามสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.....	200
ตาราง 33 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น .....	202
ตาราง 34 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	203



## สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	94
ภาพประกอบ 2 ระยะเวลาวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่จะได้.....	96





## บทที่ 1

### บทนำ

#### ภูมิหลัง

สังคมไทยมีกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก จนส่งผลให้เกิดวิกฤติการณ์หลายรูปแบบขึ้นในสังคม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นยังส่งผลให้เกิดกระแสเรียกร้องการปฏิรูปการศึกษาขึ้น เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง เป้าหมายของการจัดการศึกษาจะต้องมุ่งสร้างสรรค์สังคมให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม มุ่งสร้างคนหรือผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตโดยตรงให้มีคุณลักษณะที่มีศักยภาพและความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จได้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งมั่นที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาจะต้องยึดหลักว่า “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดการเรียนการสอนให้เน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ ครูจะต้องพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษา และทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามต้องการอย่างได้ผล

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาจะต้องพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถ และศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลกจึงได้มีแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พ.ศ. 2558-2564) มีแผนการผลิตและพัฒนาากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของชาติที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน และจากแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษา

ในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญในการปฏิบัติ มากยิ่งกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content) (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 เน้นความสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษา แห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี ให้มีคุณภาพ และมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพ ให้สูงขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556 และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ซึ่งกำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพ ครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะ ทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพ โดยปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาตาม มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556 เน้นผลิตผู้มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในระดับฝีมือมีสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้จริง มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน ครูจึงเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการ จัดการเรียนรู้ในกระบวนการจัดการศึกษา ดังนั้นคุณภาพของครูจึงมีความสำคัญมาก เพราะครูที่มี คุณภาพจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้าน การเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและสังคม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี ความสุข และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา, 2558)

ครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในกระบวนการจัดการศึกษา ดังนั้นคุณภาพของครูจึงมีความสำคัญมาก เพราะครูที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพผู้เรียนก็จะมีคุณภาพตามไปด้วย ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับบุคคล อื่นได้อย่างมีความสุข คุณภาพของครูผู้สอนจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ ของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556)

การจัดการศึกษา จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จัก แก้ปัญหา รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น มีคุณธรรม จริยธรรมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2545) จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ให้ความสำคัญในการ พัฒนาวิชาชีพครูและการปฏิรูปการศึกษา โดยระบุให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีผลทำให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 7 ว่าด้วยครู คณาจารย์

และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52-53 กำหนดไว้ว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง” มาตรา 53 กำหนดให้มืองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา จึงกล่าวได้ว่า การพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและมาตรฐานนั้น บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ “ครู” และครูมืออาชีพต้องมีสมรรถนะอันส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงดำเนินการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนทุกคนทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดกรอบการพัฒนาสมรรถนะครูตามนโยบายพัฒนาครูทั้งระบบ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556) กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูปเพื่อการพัฒนาครูยุคใหม่ ซึ่งเป็นการปฏิรูปเพื่อสร้างให้ครูยุคใหม่มีบทบาทในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบ ซึ่งมีแนวทางที่หลากหลายของการปฏิรูปครูตามข้อเสนอของคณะกรรมการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการที่ได้เสนอไว้ และกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูง สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี มีใจรักในวิชาชีพครู มาเป็นครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน และในขณะเดียวกันก็สามารถพัฒนาตนเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีสภาวะวิชาชีพที่เข้มแข็งบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในอาชีพ และมีขวัญกำลังใจ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาครูทั้งระบบเพื่อยกระดับคุณภาพครูให้เป็นครูดี ครูเก่ง มีคุณภาพคุณธรรม มีศักยภาพและคุณภาพทัดเทียมกับประชาคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อมุ่งที่จะสร้างครูคุณภาพในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของนักเรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพและเปี่ยมคุณธรรมให้แก่ประเทศ ตามกรอบแนวทางการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ตามหลักการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่จะดำเนินการในช่วงต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา V-Net โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ใน 3 ปีย้อนหลัง ปี พ.ศ. 2558-2561 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำลง ซึ่งมีนักเรียนหลายคนที่ไม่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด การทดสอบ

V-Net เป็นการสอบวัดมาตรฐานทางวิชาการและมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็นการทดสอบความรู้ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนลักษณะนิสัยในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ และจะเป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียน นักศึกษา ต้นสังกัด และสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูเพื่อที่จะทราบมาตรฐานการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลต่อนักเรียนนักศึกษา ผลการทดสอบ V-Net สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษาสูงขึ้นได้ ในการปฏิบัติรวมทั้งการนำผลการสอบ V-Net ไปใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

ดังที่กล่าวมาข้างต้นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาครู เพื่อให้ครูมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดทางการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น และมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ และจะทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามความมุ่งหมายของการศึกษาแห่งชาติ มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนมีความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพครูและผู้เรียน อีกทั้งมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีทักษะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ รวมไปถึงแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น สถานศึกษาในสังกัดสามารถนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาสมรรถนะครูให้มีความพร้อมต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และเป็นแนวทางสำหรับครูต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อนักเรียน นักศึกษาโดยตรง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงขึ้น และยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อความเจริญของชาติต่อไป

### คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับใด
2. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ควรเป็นอย่างไร

### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

### ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อสนเทศการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปประกอบและวางแผนการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
2. ได้ทราบแนวการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำไปประกอบการวางแผนพัฒนาการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

### ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

#### 1. ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553 ได้ตัวบ่งชี้การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบหลักอยู่ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

## 2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอแบ่งเป็น

### 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1. ประชากร ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ประกอบไปด้วย หัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 92 คน และครูผู้สอน จำนวน 882 คน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในปีการศึกษา 2562 จำนวนรวม 974 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าสาขาวิชา และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 276 คน โดยใช้การเทียบประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling Technique) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา และครูผู้สอน จำนวน 9 คน ซึ่งทำหน้าที่ให้ข้อมูลของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติปรากฏในบทที่ 3

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติปรากฏในบทที่ 3

### นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ไว้ดังนี้

1. สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ ความสามารถ ทักษะหรือคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้สำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดตั้งนั้น การพัฒนาสมรรถนะครู จึงหมายถึง

การดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความรู้ความสามารถทักษะ หรือคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ขององค์การ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด

2. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ อย่างสอดคล้องและเป็นระบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

3. สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการบูรณาการจากความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) แรงจูงใจ (Motive) คุณลักษณะ ของบุคคล (Trait) และแนวคิดของตนเอง (Self Concept) ส่งผลให้ครูนั้นสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ตั้งไว้ โดยครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างและพัฒนา หลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัด และประเมินผลการเรียนรู้

3.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความสามารถในการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมตามหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับ สภาพความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยมีจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร

3.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการสอนแบบครบวงจร สำหรับการวิเคราะห์ ความต้องการในการเรียน เป้าหมายในการเรียน และการพัฒนาระบบในการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอย่างถาวร หลังจาก เกิดการเรียนรู้ โดยกระบวนการในการพัฒนานี้ครอบคลุมการพัฒนาเอกสารการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การทดลอง การปรับปรุงการเรียนการสอน และกิจกรรมออกแบบ การจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเข้าใจ

3.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมในการเรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด เป็นคนดี มีสติปัญญา และมีความสุข สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก

และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลายตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และตามสภาพจริงของผู้เรียน

3.4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการนำวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนแนวความคิด เทคนิควิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้เป็นตัวกลาง ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ถ่ายทอดได้ดี และรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

3.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การวัดศักยภาพของผู้เรียน โดยสามารถนำ การวัดนั้นมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ และความต้องการของผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเอง และผู้อื่น และสามารถสะท้อน ความสำเร็จของกระบวนการสอนได้

4. แนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการ หรือขั้นตอนในการเพิ่มประสิทธิภาพในด้านความรู้ ด้านทักษะ ตลอดจนความชำนาญในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการ ออกแบบการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ วัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

6. หัวหน้าสาขาวิชา หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่ปกครอง ดูแล แนะนำ มอบหมาย ติดตามงาน สร้างขวัญกำลังใจกับบุคลากรภายในสาขาวิชา ที่จัดการเรียนการสอนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

7. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานสอนในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ทุกสาขาวิชาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

8. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสังกัด สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น วิทยาลัยอาชีวศึกษา ขอนแก่น วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น วิทยาลัยเทคนิคชุมแพ วิทยาลัยเทคนิคน้ำพอง วิทยาลัย การอาชีพกระนวน วิทยาลัยเทคนิคนครขอนแก่น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น วิทยาลัย การอาชีพบ้านไผ่ วิทยาลัยการอาชีพพล วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการหนองสองห้อง



## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่องการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สมรรถนะ
  - 1.1 ความหมายของสมรรถนะ
  - 1.2 หลักการ แนวคิดและทฤษฎีของสมรรถนะ
  - 1.3 องค์ประกอบของสมรรถนะ
  - 1.4 ประเภทของสมรรถนะ
2. สมรรถนะครู
3. สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
  - 3.1 ความหมายของการบริหารจัดการหลักสูตร
  - 3.2 องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
4. การพัฒนาสมรรถนะครู
5. บริบทสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

#### สมรรถนะ

##### 1. ความหมายของสมรรถนะ

ความหมายของสมรรถนะ หรือ Competency ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า ความสามารถ และจากพจนานุกรม American Heritage Dictionary ได้ให้ความหมายของสมรรถนะว่า คือ สภาพหรือคุณภาพหรือความสามารถ นอกจากนี้ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ดังนี้

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1973) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าสมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการ

ปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งแมคเคลแลนด์ (McClelland) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าสมรรถนะเป็นสิ่งที่ประกอบขึ้นมาจากความรู้ ทักษะและทัศนคติแรงจูงใจ

โบายาทซิส (Boyatzis, 1982) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “สมรรถนะ” หมายถึง คุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งประกอบด้วย แรงขับ บุคลิกภาพที่ถาวร การมีภาพลักษณ์และบทบาททางสังคม รวมถึงความรู้และทักษะที่คนมีและเอามาใช้ในการทำงาน เพื่อให้เกิดผลงานที่ดีกว่าคนอื่น

บูมและสปาร์โรว (Boam and Sparrow, 1992) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง กลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่ง ๆ ซึ่งกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งงานนั้น ๆ และสามารถวัดผลเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา

สเปนเซอร์ และสเปนเซอร์ (Spencer and Spencer, 1993) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่อยู่ภายในของบุคคล ได้แก่ แรงขับ (Motive) คุณลักษณะ (Trait) การรับรู้ตนเอง (Self-concept) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้มีความสัมพันธ์อย่างมีเหตุมีผลกับเกณฑ์ที่อ้างอิงได้ และทำให้บุคคลผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานสูง

ชาร์อน (Sharon, 1999) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถและคุณสมบัติของแต่ละบุคคลที่จำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถทำงานในขอบเขตงานที่ตนรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับความหมายของสมรรถนะตามแนวคิดของนักวิชาการไทยได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ดังนี้

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2547) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristic or Attributes) ที่ทำให้บุคคลผู้นั้นทำงาน ในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ หรือคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร

พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ (2554) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า พฤติกรรมในการทำงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานและจะเกี่ยวข้องกับความรู้ ความสามารถทักษะและคุณลักษณะสำคัญส่วนบุคคลอื่น ๆ ที่เป็นส่วนประกอบ ส่งผลให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่า สมรรถนะ (Competency) หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ ความสามารถ ทักษะหรือคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้สำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะครู จึงหมายถึง การดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความสามารถ ทักษะหรือคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ขององค์การ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด

## 2. หลักการ แนวคิดเกี่ยวและทฤษฎีของสมรรถนะ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency) หรือความสามารถของบุคคลในองค์การ ได้เริ่มขึ้นครั้งแรกที่ประเทศอเมริกาประมาณปี 1970 โดย The US State Department ได้ติดต่อให้บริษัท McBer ช่วยคัดเลือก Foreign Service Information Officer (FSIOs) หรือเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เพื่อทำหน้าที่เผยแพร่วัฒนธรรมและเรื่องราวของประเทศสหรัฐอเมริกาให้กับคนในประเทศเหล่านั้น การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ FSIOs ได้ใช้แบบทดสอบที่เรียกว่า Foreign Service Officer Exam ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มุ่งทดสอบด้านทักษะ (Skills) ที่เจ้าหน้าที่ระดับสูงของหน่วยงานคิดว่าจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตำแหน่งดังกล่าว ผลการคัดเลือกปรากฏว่าคัดเลือกได้คนผิวขาวเกือบทั้งหมด ทำให้ชนกลุ่มน้อยในประเทศผิวดำ (Minority) ไม่มีโอกาสที่จะสอบผ่าน และถูกมองว่าการคัดเลือกพนักงานมี “การเลือกปฏิบัติ” และที่สำคัญมีการค้นพบภายหลังว่า คะแนนสอบไม่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน กล่าวคือผู้ที่ทำคะแนนสอบได้ดีกลับไม่ได้มีผลการปฏิบัติงานที่ดีตามที่องค์กรคาดหวังเสมอไป ต่อมา เดวิด ซี แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland) ได้รับมอบหมายให้ทำการหาเครื่องมือชนิดใหม่ที่ดีกว่า และสามารถทำนายผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ FSIOs ได้อย่างแม่นยำแทนแบบทดสอบเก่า ได้เริ่มต้นงานด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้

1. ทำการเปรียบเทียบเจ้าหน้าที่ FSIOs ที่มีผลการปฏิบัติงานดี (Super Performer) กับเจ้าหน้าที่ที่มีผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์เฉลี่ย (Average Performer)

2. สร้างเทคนิคการประเมินแบบใหม่ที่เรียกว่า Behavioral Event Interview (BEI) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ให้ผู้ทำแบบทดสอบตอบคำถามเกี่ยวกับความสำเร็จสูงสุด 3 เรื่อง และความล้มเหลวสูงสุด 3 เรื่อง เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ เดวิด ซี แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland) ต้องการค้นหา คือ ลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี (Super Performer)

3. วิเคราะห์คะแนนสอบที่ได้จากการทำแบบทดสอบ BEI ของเจ้าหน้าที่ที่มีผลการปฏิบัติงานดี (Super Performer) และผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์เฉลี่ย (Average Performer) เพื่อค้นหาลักษณะของพฤติกรรมที่แตกต่างกันของคน 2 กลุ่มนี้ เรียกลักษณะของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือ Super Performer นี้ว่า “สมรรถนะ หรือ Competency”

ได้แสดงแนวคิดของเขาเรื่องสมรรถนะไว้ในบทความชื่อ Testing for Competence Rather Than Intelligence ว่า “IQ (ประกอบด้วยความถนัดหรือความเชี่ยวชาญทางวิชาการ ความรู้ และความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ไม่ใช่ตัวชี้วัดที่ดีของผลงานและความสำเร็จโดยรวม แต่สมรรถนะ (Competency) กลับเป็นสิ่งที่สามารถทำนายความสำเร็จในงานได้ดีกว่า” ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า “ผู้ที่ทำงานเก่ง” มิได้หมายถึง “ผู้ที่เรียนเก่ง” แต่ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการทำงานต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักการหรือองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวเอง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในงานที่ตนทำ ซึ่งบุคคลดังกล่าวเรียกว่า เป็นผู้ที่มีสมรรถนะ (Competency) จากจุดกำเนิดสมรรถนะ (Competency) ข้างต้น ทำให้นักการศึกษาและนักวิชาการหลายสำนักได้นำวิธีการของ เดวิด ซี แมคเคลแลนด (David C. McClelland) มาเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่อง สมรรถนะ (Competency) ในเวลาต่อมา

### 3. องค์ประกอบของสมรรถนะ

จากการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะ นักวิชาการหลายท่านได้สรุป ไว้ดังนี้ แมคเคลแลนด (McClelland) ได้อธิบายความหมายขององค์ประกอบไว้ 5 ส่วน ดังนี้

1. ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่คุณสามารถทำได้ดี และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ
2. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะด้านของคุณ
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) คือ ทักษะคิด ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง
4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Trait) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลผู้นั้น เช่น เขาเป็นคนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือเขามีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
5. แรงจูงใจหรือแรงขับภายใน (Motive) ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่สิ่งที่เป็เป้าหมายของเขา

จากการศึกษาของ แมคเคลแลนด (McClelland, 1973) พบว่า Competency สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. สมรรถนะขั้นพื้นฐาน (Threshold Competencies) หมายถึง ความรู้ หรือ ทักษะพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน เช่น ความสามารถในการอ่านหรือความรู้ในสินค้าที่ตนขายอยู่เป็นประจำ เป็นต้น ซึ่งสมรรถนะพื้นฐานเหล่านี้ไม่ทำให้บุคคลมีผลงานที่แตกต่างจากผู้อื่น หรือไม่สามารถทำให้บุคคลมีผลงานที่ดีกว่าผู้อื่นได้
2. สมรรถนะที่ทำให้เกิดความแตกต่าง (Differentiating Competencies) หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีผลการทำงานสูงกว่ามาตรฐานหรือดีกว่าบุคคลทั่วไป ซึ่งสมรรถนะในกลุ่มนี้

จะมุ่งเน้นที่การใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอื่น ๆ (รวมถึง ค่านิยม แรงจูงใจ และทัศนคติ) เพื่อช่วยให้เกิดผลสำเร็จที่ดีเลิศในงาน

สเปนเซอร์ และสเปนเซอร์ (Spencer and Spencer, 1993) กล่าวว่า สมรรถนะ ประกอบด้วยปัจจัย 5 ประการ คือ

1. แรงขับ (Motives) คือ สิ่งที่กระตุ้นให้คนคิดหรือแสดงพฤติกรรมออกมา สิ่งที่จะผลักดัน ชี้ทาง และเลือกที่จะให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. คุณลักษณะ (Traits) เป็นคุณลักษณะทั้งทางกายภาพและคุณลักษณะภายใน เช่น การควบคุมอารมณ์
3. การรับรู้ตนเอง (Self-concept) ประกอบด้วย ทัศนคติ ค่านิยมและภาพลักษณ์ ที่แต่ละบุคคลรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น
4. ความรู้ (Knowledge) เป็นข้อมูลที่คนแต่ละคนรวบรวมและสะสมเอาไว้ บุคคลที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือบุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
5. ทักษะ (Skills) คือ ความสามารถในการทำงาน ทั้งงานที่ต้องใช้ทักษะทางกาย และทักษะทางความคิด

โบายาทซิส (Boyatzis, 1982) ได้อธิบายองค์ประกอบของสมรรถนะไว้ ดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motives) คือ เรื่องที่เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายหรือสถานการณ์ โดยปรากฏในรูปแบบที่หลากหลายที่ผลักดันและนำไปสู่พฤติกรรมของแต่ละบุคคล
2. ลักษณะเฉพาะ (Traits) คือ ลักษณะเฉพาะหรืออุปนิสัยของแต่ละคนในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นที่เหมือนกัน แรงจูงใจและลักษณะเฉพาะตัวเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับที่มีสติและไม่มีสติ
3. ภาพลักษณ์ (Self-images) คือ ความเข้าใจตนเองและการประเมินความเข้าใจ คำจำกัดความนี้มาพร้อมกับการสร้างแนวความคิดและการนับถือตนเอง
4. บทบาททางสังคม (Social-roles) คือ การรับรู้ที่ตนเองประพฤติตามบรรทัดฐานในสังคมที่เป็นที่ยอมรับ และเหมาะสมกับกลุ่มหรือองค์กรทางสังคมที่ตนอยู่
5. ทักษะ (Skills) คือ ความสามารถในการแสดงออกพฤติกรรมที่เป็นระบบและต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมายของการทำงาน

#### 4. ประเภทของสมรรถนะ

ในการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะ มีนักการศึกษาได้จำแนกประเภทของสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานไว้หลายท่าน ดังนี้

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2547) ได้จำแนกสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวมที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้

2. สมรรถนะตามสายงาน (Job Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมให้คนนั้น ๆ สามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้น ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน

3. สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้โดดเด่นกว่าคนทั่วไป เช่น สามารถอาศัยอยู่กับแมงป่องหรือสรพิษได้ เป็นต้น ซึ่งเรามักจะเรียกสมรรถนะส่วนบุคคลว่าความสามารถพิเศษส่วนบุคคล

อาจารย์ ภูวิทย์พันธ์ (2547) ได้ระบุว่า สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล (Personal Attributes) ในพฤติกรรมที่แตกต่างกันและจำแนกสมรรถนะออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง ความสามารถหลักซึ่งสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของคนที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและภารกิจตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดและหมายถึงลักษณะพฤติกรรมของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของคนในทุกระดับและทุกกลุ่มงานที่องค์กรต้องการให้มี

2. สมรรถนะในการบริหารจัดการ (Managerial Competency) หมายถึง ความสามารถในการจัดการซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงทักษะในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ และหมายถึงความสามารถที่มีได้ทั้งในระดับผู้บริหารและระดับพนักงานโดยจะแตกต่างกันตามบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ (Role-Based)

3. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) หมายถึง ความสามารถในงานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของงานต่าง ๆ (Job Based) หน้าที่ที่ต่างกันความสามารถในงานย่อมแตกต่างกันสามารถเรียก Functional Competency เป็น Job Competency หรือ Technical Competency

4. สมรรถนะส่วนบุคคล (Individual Competency) หมายถึง ความสามารถเฉพาะบุคคลซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เกิดขึ้นจริงตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่เหมือนกันไม่จำเป็นว่าคนที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้นจะต้องมีความสามารถที่เหมือนกัน

จิระประภา อัครบวร (2549) กล่าวว่า สมรรถนะในตำแหน่งหนึ่ง ๆ จะประกอบไปด้วย 3 ประเภท ได้แก่

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ พฤติกรรมที่ดีที่ทุกคนในองค์กรต้องมี เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมและหลักนิยมขององค์กร

2. สมรรถนะบริหาร (Professional Competency) คือ คุณสมบัตินี้ความสามารถด้านการบริหารที่บุคลากรในองค์กรทุกคนจำเป็นต้องมีในการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จและสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์วิสัยทัศน์ขององค์กร

3. สมรรถนะเชิงเทคนิค (Technical Competency) คือ ทักษะด้านวิชาชีพที่จำเป็นในการนำไปปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ โดยจะแตกต่างกันตามลักษณะงาน โดยสามารถจำแนกได้ 2 ส่วนย่อย ได้แก่ สมรรถนะเชิงเทคนิคหลัก (Core Technical Competency) และสมรรถนะเชิงเทคนิคเฉพาะ (Specific Technical Competency)

ชูชัย สมิทธิไกร (2552) จำแนกสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ สมรรถนะที่บุคลากรในองค์กรจำเป็นต้องมีเหมือนกันทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในสายงานใดหรือระดับตำแหน่งใดก็ตาม

2. สมรรถนะตามสายงาน (Functional Competency) คือ สมรรถนะที่เป็นความรู้ความสามารถทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามสายงานหนึ่ง ๆ

3. สมรรถนะตามบทบาท (Role Competency) คือ สมรรถนะที่บุคคลในระดับบริหารจำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาทการเป็นผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากประเภทของสมรรถนะข้างต้นสรุปได้ว่าสมรรถนะมี 3 ประเภทหลัก ๆ คือ

1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) 2) สมรรถนะตามสายงาน (Functional Competency) และ 3) สมรรถนะส่วนบุคคล (Individual Competency)

### สมรรถนะครู

#### 1. ความหมายของสมรรถนะครู

นักวิชาหลายท่านได้ให้ความหมายของสมรรถนะครูไว้ ดังนี้  
สมชัย เคนจตุรัส (2540) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะของครูว่า หมายถึง ความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทักษะ เจตคติในวิชาครู เพื่อนำมาปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาเลี่ยน พ่วงอินทร์ (2541) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะของครูว่า หมายถึง ความสามารถของครูซึ่งแสดงออกมาในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย

อรัญ มลิตอง (2542) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะของครูว่า หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติที่ดี และพฤติกรรมของผู้สอนที่แสดงออกถึงความรู้ความสามารถและเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ

สุรพล พลเยี่ยม (2544) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะของครูว่า หมายถึง ความสามารถที่บุคคลแสดงออกโดยการกระทำ อันแสดงถึงผลงานที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรคุณภาพ แต่ละสมรรถภาพประกอบงานย่อย ๆ มีความแตกต่างกันไปตามความซับซ้อนของสมรรถภาพนั้น ซึ่งสมรรถภาพในการปฏิบัติงานดังกล่าวประกอบด้วย 1) มีความรู้ในสาขาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวางแม่นยำและทันสมัย 2) สามารถสอนผู้เรียนให้เข้าใจบทเรียนได้อย่างชัดเจน 3) สามารถสอนได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของวิชา 4) สามารถเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางวิชาการแก่ผู้เรียนได้ 5) สามารถพัฒนาผู้เรียนให้สามารถช่วยเหลือตนเองในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ในเรื่องระเบียบวินัย และรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เป็นผู้สามารถถ่ายทอดวิชาได้อย่างกว้างขวางกว่าที่มีอยู่ในตำราที่ใช้ประกอบการสอน มีบุคลิกภาพเป็นผู้นำทางวิชาการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน มีความรู้ในการวัดผลและการประเมินผลเป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ สามารถวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการสอน และประเมินผลพัฒนาเนื้อหาวิชาให้มีประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้เรียน มีความสามารถในการบริการชุมชน

รัตนา ไชยเลิศ (2550) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะของครูว่า หมายถึง ความสามารถที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า สมรรถนะของครู หมายถึง ความสามารถของครูในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

## 2. กรอบสมรรถนะครู

นักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดกรอบของสมรรถนะครูไว้ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548) กำหนดสมรรถนะครู ตามมาตรฐานความรู้ 9 ด้าน ปรากฏดังตาราง 1



ตาราง 1 สมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด/รายการพฤติกรรม
ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สามารถใช้ทักษะในการฟังการพูดการอ่านการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง</li> <li>2. สามารถใช้ทักษะในการฟังการพูดการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง</li> <li>3. สามารถใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน</li> </ol>
การพัฒนาหลักสูตร	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สามารถวิเคราะห์หลักสูตร</li> <li>2. สามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย</li> <li>3. สามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร</li> <li>4. สามารถจัดทำหลักสูตร</li> </ol>
การจัดการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค</li> <li>2. สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน</li> <li>3. สามารถเลือกใช้พัฒนาและสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน</li> <li>4. สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล</li> </ol>
จิตวิทยาสำหรับครู	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน</li> <li>2. สามารถช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนรู้และพัฒนาได้ตามศักยภาพของตน</li> <li>3. สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น</li> <li>4. สามารถส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน</li> </ol>
การวัดและประเมินผลการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง</li> <li>2. สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร</li> </ol>

ตาราง 1 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด/รายการพฤติกรรม
การบริหารจัดการในห้องเรียน	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. มีภาวะผู้นำ</li> <li>2. สามารถบริหารจัดการในชั้นเรียน</li> <li>3. สามารถสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ</li> <li>4. สามารถในการประสานประโยชน์</li> <li>5. สามารถนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ</li> </ol>
การวิจัยทางการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน</li> <li>2. สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน</li> </ol>
นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สามารถเลือกใช้ออกแบบสร้างและปรับปรุงนวัตกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี</li> <li>2. สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้</li> <li>3. สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน</li> </ol>
ความเป็นครู	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. รักเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้เรียน</li> <li>2. อุดหนุนและรับผิดชอบ</li> <li>3. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ</li> <li>4. มีวิสัยทัศน์</li> <li>5. ศรัทธาในวิชาชีพครู</li> </ol>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กำหนดสมรรถนะครูเป็น 2 ส่วน คือ สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) มี 5 สมรรถนะ

1.1 สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผนกำหนดเป้าหมายติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 สมรรถนะหลัก : สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation)	1. ความสามารถในการ วางแผน การกำหนด เป้าหมาย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ภารกิจงาน	1. วิเคราะห์ภารกิจงานเพื่อวาง แผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 2. กำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ทุกภาคเรียน 3. กำหนดแผนการปฏิบัติงานและการ จัดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน
	2. ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ หน้าที่ให้มีคุณภาพถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์	1. ใฝ่เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ 2. ริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาการ จัดการเรียนรู้ 3. แสวงหาความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาชีพ ใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาตนเอง
	3. ความสามารถในการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน	1. ประเมินผลการปฏิบัติงานของ ตนเอง
	4. ความสามารถในการ พัฒนาการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ	1. ใช้ผลการประเมินการปฏิบัติงานมา ปรับปรุง/พัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น 2. พัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน

1.2 สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service Mind) หมายถึงความตั้งใจและ  
ความเต็มใจในการให้บริการ และการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง  
เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 สมรรถนะหลัก : สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
การบริการที่ดี (Service Mind)	1. ความตั้งใจและ เต็มใจในการให้บริการ	1. ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ ส่วนรวมเมื่อมีโอกาส 2. เต็มใจ ภาคภูมิใจ และมีความสุขใน การให้บริการแก่ผู้รับบริการ
	2. การปรับปรุงระบบบริการให้มี ประสิทธิภาพ	1. ศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง 2. ปรับปรุงและพัฒนาระบบการ ให้บริการให้มีประสิทธิภาพ

1.3 สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self- Development) หมายถึง การศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 สมรรถนะหลัก : สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self-Development)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
การพัฒนาตนเอง (Self-Development)	1. การศึกษาค้นคว้าหา ความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ	1. ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ มุ่งมั่นและ แสวงหาโอกาสพัฒนาตนเองด้วย วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเข้าร่วม ประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงาน การ ค้นคว้าด้วยตนเอง
	2. การสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนา องค์กรและวิชาชีพ	1. รวบรวม สังเคราะห์ข้อมูล ความรู้ จัดเป็นหมวดหมู่ และปรับปรุงให้ ทันสมัย

ตาราง 4 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
		2. สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ องค์กรและวิชาชีพ
	3. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย	1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน 2. ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ และถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพแก่ผู้อื่น 3. มีการขยายผลโดยสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

1.4 สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work) หมายถึง การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน แสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างและดำรงสัมพันธ์ภาพของสมาชิก ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 สมรรถนะหลัก : สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
การทำงานเป็นทีม (Team Work)	1. การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน	1. สร้างสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3. ช่วยเหลือ สนับสนุน เพื่อนร่วมงาน เพื่อสู่เป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน

ตาราง 5 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
การทำงานเป็นทีม (Team Work)	2. การเสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน	1. ให้เกียรติ ยกย่องชมเชย ให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม
	3. การปรับตัวเข้ากับกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย	1. มีทักษะในการทำงานร่วมกับบุคคล/กลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และในสถานการณ์ต่างๆ
	4. การแสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตาม	1. แสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตามในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมตามโอกาส
	5. การเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	1. แลกเปลี่ยน/รับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ภายในทีมงาน 2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้/รับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างเครือข่ายและทีมงาน 3. ร่วมกับเพื่อนร่วมงานในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา

1.5 สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 สมรรถนะหลัก : สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
จริยธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity)	1. ความรักและ ศรัทธา ในวิชาชีพ	1. สนับสนุน และเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ 2. เสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อ วิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีของ องค์กรวิชาชีพ 3. ยกย่อง ชื่นชมบุคคลที่ประสบ ความสำเร็จในวิชาชีพ 4. ยึดมั่นในอุดมการณ์ของวิชาชีพ ปกป้องเกียรติและศักดิ์ศรีของวิชาชีพ
	2. มีวินัย และความ รับผิดชอบในวิชาชีพ	1. ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ตรงต่อเวลา วางแผนการใช้จ่ายและใช้ทรัพยากร อย่างประหยัด 2. ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และวัฒนธรรมที่ดีของ องค์กร 3. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ และ มุ่งมั่นพัฒนาการประกอบวิชาชีพให้ ก้าวหน้า 4. ยอมรับผลอันเกิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ของตนเองและหาแนว ทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค
	3. การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม	1. ปฏิบัติตน/ดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ เหมาะสมกับสถานะของตน 2. รักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ตาราง 6 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
		3. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	4. การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี	1. ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ และสถานการณ์ 2. มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้เรียน เพื่อนร่วมงานและผู้รับบริการ 3. ปฏิบัติตนตามหลักการครองตน ครองคนให้งานประสบความสำเร็จ

## 2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) มี 6 สมรรถนะ

2.1 สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการออกแบบ การเรียนรู้ที่สอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัด ประเมินผล การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผลสูงสุด ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 สมรรถนะประจำสายงาน : สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management)	1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	1. สร้าง/พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางและท้องถิ่น 2. ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผล การประเมินไปใช้ในการพัฒนา หลักสูตร



ตาราง 7 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
	2. ความรู้ความสามารถในการ ออกแบบการเรียนรู้	1. กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสม กับสาระ การเรียนรู้ ความแตกต่างและ ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง หลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับ วัย และความต้องการของผู้เรียน และชุมชน 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การออกแบบการเรียนรู้ การจัด กิจกรรมและการประเมินผลการ เรียนรู้ 4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่าง สอดคล้องเชื่อมโยงกัน 5. มีการนำผลการออกแบบการ เรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ ปรับใช้ตามสถานการณ์อย่าง เหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่ คาดหวัง 6. ประเมินผลการออกแบบการ เรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุง/พัฒนา
	3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. จัดทำฐานข้อมูลเพื่อออกแบบการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 7 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
	<p>4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้</p>	<p>2. ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอน อย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนา เต็มตามศักยภาพ</p> <p>3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง/ ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะของผู้เรียน</p> <p>4. ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการ เรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความ สุข และพัฒนาอย่างเต็ม ศักยภาพ</p> <p>5. ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่นในชุมชนในการจัดการเรียนรู้</p> <p>6. พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และ ชุมชน</p>
		<p>1. ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีใน การจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการ เรียนรู้</p> <p>2. สืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนรู้</p> <p>3. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการ ผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการ เรียนรู้</p>

ตาราง 7 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
	5. การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1. ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน 2. สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม 3. วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง 4. นำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2.2 สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน (Student Development) หมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

2.3 สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) หมายถึง การจับบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน

2.4 สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis and Synthesis and Classroom Research) หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจแยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งวิเคราะห์ห้วงค์กรหรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

2.5 สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership) หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

## 2.6 สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน

เพื่อจัดการเรียนรู้ (Relationship and Collaborative-Building for Learning Management)

หมายถึง การประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

ทีศนา เขมมณี (2551) ได้ระบุว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง การคำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนจะได้รับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียน การจัดการเรียนรู้อย่างตื่นตัว การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบต่าง ๆ และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้กำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ทั้งหมด 11 ตัวชี้วัดหลัก 28 ตัวชี้วัดย่อย แบ่งตามองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ คือ ด้านความรู้ จำนวน 12 ตัวชี้วัดย่อย ด้านทักษะ จำนวน 14 ตัวชี้วัดย่อย และด้านคุณลักษณะ จำนวน 2 ตัวชี้วัดย่อย รายละเอียดปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 จำแนกตัวชี้วัดตามประเด็นในแต่ละองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด
สมรรถนะด้านความรู้	
1. หลักสูตร	1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรรายวิชา หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2. การประเมินหลักสูตร
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3. การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/แผนการจัดประสบการณ์ 4. วิธีการและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ 5. การถ่ายทอดความรู้ การสื่อสารและการจัดการชั้นเรียน 6. การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	7. หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 8. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ตาราง 8 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด
4. แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี	9. ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี 10. หลักการและกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี
5. จิตวิทยา/การแก้ปัญหา	11. จิตวิทยาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ 12. การแนะแนวและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สมรรถนะด้านทักษะ	
1. การใช้หลักสูตร	13. การนำหลักสูตรไปใช้ 14. การดำเนินงานประเมินหลักสูตร
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	15. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ 16. การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 17. การถ่ายทอดความรู้ การสื่อสาร และการจัดการชั้นเรียน 18. การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	19. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย 20. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้
4. แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี	21. การเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี 22. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี 23. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)
5. จิตวิทยา/การแก้ปัญหา	24. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล 25. การสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ 26. การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล
สมรรถนะด้านคุณลักษณะ	
1. คุณลักษณะของความเป็นครู	27. จิตวิญญาณของความเป็นครู 28. ศรัทธาในวิชาชีพครู

Ministry of National Education, Turkish Republic (2006) ได้กำหนด  
กรอบสมรรถนะของครูในการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 6 องค์ประกอบ ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 สมรรถนะของครูในการศึกษาขั้นพื้นฐานของ Ministry of National Education, Turkish Republic

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด
1. การเห็นคุณค่าในตนเองและอาชีพ- การพัฒนาอาชีพ (Personal and Professional Values Professional Development)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เห็นคุณค่า มีความเข้าใจ และเอาใจใส่ผู้เรียน</li> <li>2. มีความเชื่อว่านักเรียนสามารถเรียนรู้และสำเร็จได้</li> <li>3. ให้ความสำคัญกับค่านิยมของชาติและสากล</li> <li>4. การประเมินตนเอง</li> <li>5. พัฒนาตนเอง ปฏิบัติ พัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพ</li> <li>6. การปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน</li> <li>7. เคารพกฎและตระหนักถึงความรับผิดชอบในงาน</li> </ol>
2. เข้าใจผู้เรียน (Knowing the Student)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. มีความเข้าใจในการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน</li> <li>2. พิจารณาความสนใจและความต้องการของผู้เรียน</li> <li>3. เห็นคุณค่าของผู้เรียน และ</li> <li>4. ชี้แนะผู้เรียน</li> </ol>
3. กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Teaching and Learning Process)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การวางแผนการเรียนรู้</li> <li>2. การเตรียมวัสดุ</li> <li>3. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้</li> <li>4. การจัดกิจกรรมพิเศษ</li> <li>5. จัดการศึกษาตามความแตกต่างระหว่างบุคคล</li> <li>6. การจัดการเวลา และ</li> <li>7. การจัดการพฤติกรรม</li> </ol>
4. ตรวจสอบและประเมินผลการ เรียนรู้และพัฒนา (Monitoring and Evaluation of Learning and Development)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. กำหนดวิธีการและเทคนิคในการทดสอบและประเมินผล</li> <li>2. การทดสอบผลการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคที่แตกต่างกัน</li> <li>3. การวิเคราะห์ข้อมูลแปลความหมายสะท้อนผลการเรียนของผู้เรียนและพัฒนา</li> <li>4. ทบทวนกระบวนการเรียนการสอนจากผลที่ได้</li> </ol>

ตาราง 9 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด
5. ความสัมพันธ์ของโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน (School, Family and Society Relationships)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. รอบรู้สิ่งแวดล้อม</li> <li>2. การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม</li> <li>3. การทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์วัฒนธรรม</li> <li>4. การสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัว</li> <li>5. การสร้างความร่วมมือและความมั่นใจกับครอบครัว</li> </ol>
6. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหา (Knowledge of Curriculum and Content)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และหลักการ ของการศึกษาแห่งชาติ</li> <li>2. ความรู้เกี่ยวกับทักษะเฉพาะหลักสูตรและทักษะการ ปฏิบัติ</li> <li>3. ตรวจสอบประเมินและพัฒนาหลักสูตรวิชาเฉพาะ</li> </ol>

British Council (2009) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะการสอนไว้ 8 สมรรถนะ  
รายละเอียดปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 กรอบสมรรถนะการสอนของ British Council

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด
1. องค์ความรู้ (Subject Knowledge)	1. มีความรู้เกี่ยวกับ แนวความคิด ทักษะ ระบบภาษา และความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกวิธีในการจัดการเรียนและหลักสูตรอย่างเหมาะสม
2. การวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Course and Session Planning)	1. มีความสามารถในการจัดเตรียมหลักสูตรและจัดให้ เหมาะสมกันในแต่ละวัตถุประสงค์ และใช้กระบวนการ วิธีการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

ตาราง 10 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด
3. ทักษะการจัดการชั้นเรียน(Classroom Management Skills)	1. ความสามารถในการวางแผน การควบคุมและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอนสนองความต้องการที่แตกต่างกันทางความสามารถ วัฒนธรรมและเพศของผู้เรียน
4. ส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างอิสระ (Promoting Learner Autonomy)	1. ความสามารถในการประเมินความต้องการของผู้เรียนด้วยกลยุทธ์และวิธีการที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างอิสระ 2. ความสามารถในการช่วยให้ผู้เรียนปรับลักษณะการเรียนรู้และกลยุทธ์เพื่อประสิทธิผลการเรียนรู้ที่ดี
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment and Evaluation of Learning)	1. มีความสามารถในการออกแบบ การวางแผน และเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการประเมินในกระบวนการเรียนรู้รวมถึงสะท้อนผลการประเมินให้ผู้เรียนได้รับทราบ
6. การทำงานเป็นทีม (Team Working)	1. สามารถร่วมงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลร่วมกัน
7. การให้บริการ (Customer Service Orientation)	7. ให้ความสำคัญและเต็มใจให้บริการแก่ผู้เข้ารับบริการ และให้บริการสนองความต้องการอย่างมีคุณภาพ
8. มีความยืดหยุ่น (Flexibility)	1. ความสามารถในการปรับตัวในการทำงานในสถานการณ์ที่แตกต่างทั้งส่วนตัวและเป็นกลุ่ม แม้จะมีปัญหาที่คาดไม่ถึงแต่จะต้องไม่ย่อท้อ

จากการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ของนักวิชาการและสถาบันต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบ ดังนี้



ตาราง 11 สังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

หน่วยงาน/นักวิชาการ	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548)	สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)	วัฒนธรรม รัชชูปถุภ (2543)	ทีศนา แคมเมณี (2551)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	British Council (2009)	Ministry Of National Education, Turkish Republic (2006)	ความถี่
1. การบริหารจัดการห้องเรียน (Classroom Management)	✓	✓		✓	✓	✓	✓		6
2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		7
4. การวิจัย (Research)	✓			✓	✓		✓		4
5. ภาษาและเทคโนโลยี	✓	✓	✓		✓	✓		✓	6
6. การถ่ายทอดความรู้	✓		✓		✓	✓	✓		5
7. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		7
8. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		7
9. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	7
10. ความเป็นครู	✓		✓	✓	✓	✓			5

จากตาราง 11 การวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำองค์ประกอบที่มีความถี่มากที่สุด 5 อันดับแรกมาเป็นองค์ประกอบหลัก แล้วนำองค์ประกอบที่มีความใกล้เคียงกันและสัมพันธ์กันมาผนวกรวมเป็นองค์ประกอบเดียวกันกับองค์ประกอบหลัก โดยนำองค์ประกอบการบริหารจัดการห้องเรียน ภาษาและเทคโนโลยี

การถ่ายทอดความรู้ การวิจัย และความเป็นครุมนวกรรมไว้กับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ซึ่งจะได้องค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 สรุปลองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ	องค์ประกอบที่นำมาผนวกรวม
1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. การออกแบบการเรียนรู้	2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการ เรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3. การบริหารจัดการห้องเรียน 4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5. การวิจัย (Research) 6. ภาษาและเทคโนโลยี 7. การถ่ายทอดความรู้ 8. ความเป็นครู
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	9. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สามารถสรุปลองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สรุปลได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความสามารถในการศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตร เพื่อพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมตามหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยมีจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการสอนแบบครบวงจรสำหรับการวิเคราะห์ความต้องการ

ในการเรียน เป้าหมายในการเรียน และการพัฒนาระบบในการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปอย่างถาวรหลังจากเกิดการเรียนรู้ โดยกระบวนการในการพัฒนานี้ครอบคลุมการพัฒนาเอกสารการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การทดลอง การปรับปรุงการเรียนการสอน และกิจกรรมการออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเข้าใจ

3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด เป็นคนดี มีสติปัญญา และมีความสุข สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลายตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และตามสภาพจริงของผู้เรียน

4. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการนำวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนแนวความคิด เทคนิควิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ถ่ายทอดได้ดี และรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การวัดศักยภาพของผู้เรียนโดยสามารถนำ การวัดนั้นมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองและผู้อื่น และสามารถสะท้อนความสำเร็จของกระบวนการสอนได้

เมื่อได้องค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง 13

พหุบัณฑิต ชีวะ



ตาราง 13 (ต่อ)

องค์ประกอบ สมรรถนะครูด้าน การบริหาร หลักสูตร และการจัดการ เรียนรู้	ตัวชี้วัดสมรรถนะครู ด้านการบริหาร หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548)	สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2553)	วัฒนธรรม ระบุบทกวี (2543)	ทิศนา ชวนเมณี (2551)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	British Council (2009)	Ministry Of National Education, Turkish Republic (2006)	ความถี่
5. การวัดและ ประเมินผลการ เรียนรู้	1. หลักการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	√	√	√	√	√	√	√		8
	2. การสร้างและ พัฒนาเครื่องมือวิธีการ วัดและประเมินผลการ เรียนรู้	√	√	√	√	√	√	√		8

จากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้  
ข้างต้น ผู้วิจัยเลือกตัวชี้วัดที่มีความถี่ตั้งแต่กึ่งหนึ่งขึ้นไปมาใช้ประกอบเป็นตัวชี้วัดของงานวิจัย  
ซึ่งสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน  
อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด ปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้	ตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	1. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
	2. การประเมินหลักสูตร

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้	ตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
2. การออกแบบการเรียนรู้	1. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. รูปแบบวิธีสอน 2. การจัดการชั้นเรียน 3. หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	1. ความรู้เกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ 2. การเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ 3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1. หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้

### สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

#### 1. ความหมายของการบริหารจัดการหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมการใช้และการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้มีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2530) กล่าวว่า กระบวนการบริการหลักสูตร ประกอบด้วย

1. งานเตรียมบุคลากร
2. การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร
3. การบริหารและการบริการวัสดุหลักสูตร

#### 4. การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย

1. การเตรียมวางแผนการใช้หลักสูตรใหม่
2. การเตรียมการอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบและสื่อการเรียน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครองและคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียน ชุมชน เกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง การจัดประสบการณ์เรียนเสริมหลักสูตร
7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และการเลือกสรรโครงสร้างกิจกรรม
8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย

1. การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ
2. เตรียมบุคลากรในโรงเรียน
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดแผนการเรียน
6. การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
7. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร
8. การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
9. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการนำกระบวนการบริหารงานมาประยุกต์ใช้ ซึ่งกระบวนการบริหารงาน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร และการเตรียมความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร
2. ขั้นดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตร และฝ่ายสนับสนุนตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร

3. การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ควรจะต้องมีการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผล เพื่อพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ เพื่อที่จะได้ใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

กรม ภูประเสริฐ (2545) ได้แสดงความคิดเห็นถึงภารกิจในการบริหารหลักสูตรที่ผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารจะต้องดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมเอกสารและวัสดุต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรให้สมบูรณ์และเพียงพอต่อการดำเนินงานด้านหลักสูตร
  2. การรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน เช่น ประวัติความเป็นมาของชุมชน สภาพทางเศรษฐกิจวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น
  3. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และภารกิจที่จะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับหลักสูตรให้แก่ครู อาจารย์ บุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
  4. การจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
  5. การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
  6. การประชุมชี้แจงการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ทราบถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นแกนกลางของหลักสูตรสถานศึกษา
  7. การเตรียมการใช้หลักสูตร เพื่อให้สถานศึกษามีความรู้ทั้งในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งบุคคลในชุมชนที่ร่วมดำเนินการ
  8. การวางแผนติดตาม กำกับการใช้หลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การกระตุ้นเร่งเร้า สนับสนุนช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และคอยแก้ปัญหาให้แก่ผู้ปฏิบัติ การกำกับติดตามที่มีเป้าหมายที่จะช่วยให้งานนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์
  9. การวางแผนการประเมินการใช้หลักสูตร
- กรมวิชาการ (2545) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและครูที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร ได้บริหารจัดการหลักสูตรและการใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 7 ภารกิจ ดังนี้
1. การเตรียมความพร้อม
  2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
  3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร
  4. การดำเนินการใช้หลักสูตร
  5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล
  6. การสรุปผลการดำเนินงาน



## 7. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผน การควบคุมกำกับดูแลการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน โครงการวิชาการ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรและการสอน โดยสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน ตามลักษณะธรรมชาติการเรียนรู้และตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) ได้ให้ความหมายของการบริหารหลักสูตร หมายถึง การบริหารงานด้านวิชาการซึ่งเปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด การบริหารหลักสูตรนั้น เป็นระบบของหลักสูตรจะต้องบริหารอย่างเป็นระบบระเบียบ และรวมถึงกระบวนการเรียนการสอน ด้วยระบบการบริหารหลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ส่วน

1. การวางแผนหลักสูตร
2. การนำหลักสูตรไปใช้
3. การประเมินหลักสูตร

ชวลิต ชูกำแหง (2551) ให้ความหมายการบริหารหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง การนำกระบวนการบริหารมาใช้ในขั้นตอนการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้การประเมินหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยอาศัยบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การบริหารหลักสูตรใด ๆ ให้มีประสิทธิภาพผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหลักสูตรนั้นและนำหลักสูตรนั้นไปใช้

จากความหมายของการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้เตรียมผู้เรียน ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร และความต้องการของสังคม การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศกำกับ ติดตามประเมินผลการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาการปรับปรุงพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตาม จุดมุ่งหมายและหลักการของหลักสูตร

## สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

### ความหมายการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2540) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ว่า คือ กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่ดำเนินการอย่างมีขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การรับรู้ การคิด การประเมิน การเรียนรู้ และมืองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การสังเกต การสงสัย การอยากรู้คำตอบ การแสวงหา การคาดคะเน การหาข้อมูล และการตรวจสอบคำตอบ

กรมวิชาการ (2544) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นการตรวจสอบ และทบทวนขั้นตอนการดำเนินงานในการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจและ เป้าหมายยุทธศาสตร์ในการพัฒนา รวมถึงความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ว่า คือ กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นระบบ มีขั้นตอนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลความรู้ ที่มีประโยชน์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ภายในสถานศึกษา เช่น การจัดทำแผนการเรียนรู้ของครูผู้สอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสาระ หน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้

เกษม วัฒนชัย (2546) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ว่า คือ การรับการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ ศรัทธา เจตคติ ค่านิยม ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิต และการครองตน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้สึกรู้จักคิด และพฤติกรรมของผู้เรียนตามที่ กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้เกิดกับผู้เรียนและโดยผู้เรียนเท่านั้น

พัชรี ศรีสังข์ (2551) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ว่า คือ กระบวนการ จัดการใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้มาจัดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์หรือได้ฝึกหัด หรือได้กระทำโดยได้รับการเสริมแรงอย่างมีประสิทธิภาพ สัมพันธ์กัน อย่างต่อเนื่องและประสานกันเพื่อให้เกิดประสิทธิผล มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นอย่างถาวรกับ ผู้เรียนตามขีดความสามารถที่มีซึ่งบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการในการสร้างเสริมความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดกับผู้เรียนผ่าน

กิจกรรมที่ครูจัดไว้ให้เหมาะสมกับบริบทและทรัพยากรที่มีอยู่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียน เป็นพื้นฐาน

## 2. องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กำหนดสมรรถนะครูไว้ 2 ส่วน คือ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ซึ่งสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในสมรรถนะประจำสายงานมีอยู่ 5 ข้อ ดังนี้

### 1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร

#### 1.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร

มีความหมาย 5 ประการ โดยใช้ตัวย่อว่า “SOPEA” ซึ่งมาจากความหมายของหลักสูตรแต่ละลักษณะ ในภาษาอังกฤษ เพื่อง่ายต่อการจดจำ ดังนี้

1. หลักสูตร คือ รายวิชาหลักหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน (Curriculum As Subjects and Subject Matters)
2. หลักสูตร คือ จุดหมายของผู้เรียนพึงบรรลุ (Curriculum as Objectives)
3. หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้แห่งประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน (Curriculum as Plans)
4. หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน (Curriculum as Learners Experience)
5. หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน (Curriculum as Educational Activities)

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ การจัดเตรียมมวลประสบการณ์เรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา อย่างกว้าง ๆ และจุดมุ่งหมายเฉพาะของโรงเรียน

สำลี รักสุทธี (2544) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ มวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความคิด เจตคติ และการปฏิบัติในทิศทางอันพึงประสงค์

สุมาร์กซ์ อัยลา (2556) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นแผนการเรียนที่ประกอบด้วยจุดประสงค์และจุดหมายเฉพาะ การเลือกและการจัดเนื้อหา เทคนิควิธีการเรียนการสอนและการประเมินผล

สรุปได้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนโดยมีการวางแผนล่วงหน้าไว้อย่างเป็นขั้นตอนเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ อันเป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของผู้เรียน

### 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรนับว่าเป็นหัวใจของการศึกษา เพราะการจัดการศึกษารูปแบบใด ๆ ก็ตามถ้าขาดหลักสูตรแล้วการจัดการศึกษาก็จะไม่สามารถทำให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้ มีนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้อธิบายความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่ามี 2 ประการ คือ

1. ความสำคัญของหลักสูตรต่อการศึกษา ในการจัดการศึกษาให้แก่พลเมืองในประเทศจะต้องมีหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางและเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาสำหรับควบคุมการเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษา หลักสูตรจะเป็นเครื่องชี้แนะทางในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนให้มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

2. ความสำคัญของหลักสูตรต่อการสอน หลักสูตรเป็นแผนแม่บทสำคัญต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ หลักสูตรจะระบุสิ่งที่สอนในโรงเรียน ระบุสิ่งที่ผู้เรียนควรจะรู้ ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องอาศัยหลักสูตรเพื่อช่วยในการสอน โดยศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจแล้วนำไปแปลงเป็นภาคปฏิบัติหรือการสอนเพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ หลักสูตรและการสอนจึงมีความสัมพันธ์กัน เพราะถ้าปราศจากหลักสูตรแล้วการสอนก็ไม่อาจดำเนินการไปอย่างเป็นระบบระเบียบและมีทิศทาง และถ้ามีเพียงหลักสูตรแต่ไม่มีการสอน การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลตามที่มุ่งหวังคงไม่เกิดขึ้น

### 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรไปด้วย สำหรับองค์ประกอบหลักสูตรนั้น มีผู้ให้ทัศนะไว้หลายท่าน ดังนี้

Taba (1962) ได้อธิบายองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่าโดยทั่วไปหลักสูตรมักประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล

চারঙ্গ বীক্সী (2542) ได้อธิบายองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามี ดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว
5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์ของการเรียน (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถหลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์เนื้อหาให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เนื้อหา ใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นพิมพ์ แถบวีดิทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา และอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

จะเห็นได้ว่าในการพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรสามารถพิจารณาได้ดังนี้ ทั้งในแง่ของการนำไปใช้ และองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตร (นิคม ชมภูหลวง, 2545) กล่าวคือ

1. องค์ประกอบของหลักสูตรในแง่ของการนำไปใช้ คือ การพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรตั้งแต่พื้นฐานในการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตร ซึ่งได้แก่ พื้นฐานของสังคม พื้นฐานทางปรัชญาการศึกษา พัฒนาการของผู้เรียน เป็นต้น จนกระทั่งมาเป็นหลักสูตรแม่บทและจากหลักสูตรแม่บท ยังมีเอกสารและวัสดุประกอบหลักสูตร แผนการสอนประจำบทเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียน ตลอดทั้งการวัดผลและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นการพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรในแง่ของการนำหลักสูตรไปใช้เริ่มตั้งแต่พื้นฐานการจัดทำหรือ

พัฒนาหลักสูตรจนกระทั่งการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งรวมกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนวัสดุและเอกสาร ประกอบหลักสูตร ทั้งนี้มีการประเมินหลักสูตรว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2. กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมและ ประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในส่วนของกระบวนการเรียนการสอนคือการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ครูจึงมีส่วนสำคัญที่สุดที่จะ ทำให้หลักสูตรบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ของการเรียนและจุดเน้นสำคัญในหลักสูตร ครูจึงควรมียุทธวิธีในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลคือครูต้อง พยายามคิด ค้นคว้า ศึกษาหาวิธีการต่าง ๆ และวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับจุดเน้นสำคัญในหลักสูตรการศึกษาสามารถสรุปกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ ดังนี้

2.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาในแต่ละ บทเรียนควรให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ ตามสภาพท้องถิ่น และตามความสนใจของผู้เรียน ตลอดทั้งให้ มี ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประสบการณ์มากที่สุด

2.2 ผู้สอนควรใช้วิธีสอนที่จะให้ผู้เรียนรู้ปัญหาและความต้องการ ของท้องถิ่น ฝึกคิดให้เป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และควร จัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ

2.3 ผู้สอนควรคำนึงถึงการที่ให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งภาควิชาการและ ภาคปฏิบัติ ซึ่งมีผลต่อการส่งเสริมคุณลักษณะแต่ละบุคคล

2.4 ในการจัดการเรียนการสอนให้โรงเรียนกำหนดช่วงตารางเรียน เอง โดยจะกำหนดครั้งละกี่คาบ เป็นช่วงสั้นหรือยาวได้ตามความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ตลอดทั้ง ลักษณะเนื้อหาและกิจกรรม

2.5 การวัดผลและการประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน และเป็นตัว บ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินการตามแนวทางของหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารและครูมีหน้าที่โดยตรงที่ จะต้องทำการทดสอบตามลักษณะการจัดประสบการณ์และเนื้อหาวิชาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ แล้ว นำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามระเบียบ กระบวนการศึกษาวัดด้วยการประเมินผลการเรียน

นิคม ชมภูหลวง (2545) ได้อธิบายองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า  
หลักสูตรประกอบด้วย

1. หลักการเป็นเป้าหมายปลายทางของหลักสูตร
2. จุดมุ่งหมายแสดงความคาดหวังของหลักสูตร
3. จุดมุ่งหมายเฉพาะหรือจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาหรือรายวิชา

4. โครงสร้างของหลักสูตร แสดงภาพรวมของหลักสูตร  
 5. เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหาความรู้ที่จะให้ผู้เรียน  
 ได้เรียน

6. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7. แนวทางการใช้หลักสูตร

จากองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตรสรุปได้ว่า หลักการและจุดหมาย  
 โครงสร้างเวลาเรียน กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล จะช่วยให้สามารถ  
 สร้างแบบจำลองในการจัดทำหลักสูตรได้ ในการจัดทำหลักสูตรนั้นจะต้องตอบคำถามให้ได้ถึง  
 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลักสูตรมีเนื้อหาสาระอะไร จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร  
 และจะประเมินผลการเรียนการสอนอย่างไร

## 2. ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

### 2.1 ความหมายของการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สุธาทิพย์ งามนิล (2538) ได้อธิบายความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า คือ  
 กระบวนการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง  
 บ่อยครั้งเข้า จนในที่สุดกลายเป็นพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นมาอย่างถาวร

กชกร ธิปัตติ (2547) ได้อธิบายความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า คือ  
 กระบวนการที่ประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์ทางอ้อมกระทำให้อินทรีย์ เกิดการเปลี่ยนแปลง  
 พฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร แต่ไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากเหตุอื่น เช่น  
 วุฒิภาวะ ความเจ็บป่วย ฤทธิ์ยา สารเคมี ฯลฯ

จิตรา ปราชนนิวัฒน์ (2549) ได้อธิบายความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า  
 คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลของปฏิกิริยาตอบสนองที่มีต่อสิ่งเร้า การเรียนรู้ยังหมายถึง  
 การปรับปรุง และการปรับปรุงที่เกิดขึ้นอาจจะมีคุณค่าในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ก็อาจเป็นได้

สุเมธาร์ักษ์ อัยลา (2556) ได้อธิบายความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า คือ  
 กระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัด  
 ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนฝึกหัดจักรยานต้องฝึกหัดขี่หลาย ๆ ครั้ง จนค่อย ๆ เกิดการเรียนรู้ตั้งแต่  
 การทรงตัว การถีบ การจับแฮนด์รถ การบังคับรถให้เลี้ยวไปในทิศทางต่าง ๆ แม้กระทั่งการล้ม  
 ผู้เรียนก็จะเรียนรู้วิธีการทำอย่างไรไม่ให้ล้ม ล้มอย่างไรไม่ให้เจ็บมาก เป็นต้น เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้  
 แล้วได้ฝึกหัดขี่บ่อย ๆ ก็จะเกิดความชำนาญ ในที่สุดก็ขี่จักรยานได้โดยไม่ล้มและไม่ชนใคร

สามารถบังคับทิศทางที่ต้องการได้ การชี้จรรยาได้จากเกิดขึ้นอย่างถาวร แม้เมื่อหยุดไปนานกลับมาชี้ใหม่ก็ทำได้เช่นเดิม ดังนั้นการเรียนรู้จึงเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการฝึกหัดหรือได้รับประสบการณ์ และเป็นพฤติกรรมที่ถาวร

สรุปได้ว่า การเรียนรู้คือกระบวนการที่ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร เนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัด และการออกแบบการเรียนรู้คือการนำเอาแผนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ในกรอบของการเรียนรู้ออกมาจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปจะมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ 1) ชี้นำ 2) ชี้นสอนหรือปฏิบัติ และ 3) ชี้นสรุป

ความรู้ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการสอนแบบครบวงจร สำหรับการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน เป้าหมายในการเรียน และการพัฒนาระบบในการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างถาวรหลังจากเกิดการเรียนรู้ โดยกระบวนการในการพัฒนานี้ครอบคลุมการพัฒนาเอกสารการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การทดลอง การปรับปรุงการเรียนการสอน และกิจกรรมการออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจจริง

## 2.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

มะลิวัน สมศรี (2558) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีต้องอาศัยปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมมี 4 ด้าน คือ ตัวผู้เรียน บทเรียน วิธีการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

### 1. ตัวผู้เรียน ประกอบด้วย

1.1 วุฒิภาวะ คือ การเจริญเติบโตเต็มที่สูงสุดในระยะใดระยะหนึ่งที่พร้อมจะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เหมาะสมกับวัย เช่น เด็กที่สามารถเดินได้ในเวลาที่ควรจะเดิน ก็พูดได้ว่าเด็กมีวุฒิภาวะพร้อมที่จะเดิน และเมื่อสอนให้เด็กเดินท่าต่าง ๆ เด็กก็ทำได้ เรียกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นวุฒิภาวะจึงเป็นองค์ประกอบในตัวผู้เรียนอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้

1.2 ความพร้อม คือ สภาพของคนที่มีวุฒิภาวะรวมทั้งความสนใจและประสบการณ์เดิมที่จะทำให้ผู้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ดังนั้นความพร้อมจึงทำให้การเรียนรู้ได้คนดีได้รวดเร็ว

1.3 ประสบการณ์เดิม ผู้ที่มีประสบการณ์มากก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เร็วและได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย



1.4 อายุ จิตวิทยาพบว่ายิ่งอายุมากขึ้นความสามารถในการเรียนรู้จะยิ่งลดลง คือ ความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสูงสุดเมื่ออายุ 20 ถึง 30 ห้าปีหลังอายุ 35 ปีไปแล้ว ความสามารถในการเรียนรู้จะลดลงเรื่อย ๆ

1.5 แรงจูงใจ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ดี บางคนอาจจะเรียนรู้ได้ดีแต่ไม่เต็มตามที่ตามความสามารถของเขา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดแรงจูงใจ

1.6 ระดับสติปัญญา ผู้ที่มีระดับสติปัญญาสูงจะมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่มีระดับสติปัญญาต่ำ

1.7 อารมณ์ ผู้ที่มีอารมณ์ปกติจะสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ที่มีอารมณ์ไม่มั่นคง หรือมีความกระวนกระวายใจวิตกกังวล

1.8 สภาพร่างกาย ผู้ที่มีสภาพร่างกายปกติก็จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เช่น หูหนวก ตาบอด เป็นใบ้ มีโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ฯลฯ ถ้ายิ่งมีความบกพร่องมากขึ้นเท่าใด ความสามารถในการเรียนรู้ก็จะน้อยลงเท่านั้น

## 2. บทเรียน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1 ความยากง่ายของบทเรียน บทเรียนที่ง่ายจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วกว่าบทเรียนที่ยาก ๆ

2.2 ความยาวของบทเรียน บทเรียนที่มีความยาวมากย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ช้ากว่าบทเรียนที่มีความสั้นกว่า

2.3 การมีความหมายของบทเรียน บทเรียนที่มีความหมายจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าบทเรียนที่ไม่มีความหมาย

## 3. วิธีจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็วถ้าผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

3.2 การใช้เครื่องล่อใจ (Incentive) เช่น การให้รางวัลการแข่งขัน จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความปรารถนาที่จะเรียนและสนใจในการเรียนดีขึ้น

3.3 การแนะนำในการเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ดีขึ้นถ้าได้รับการแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม กล่าวคือไม่มากเกินไปเพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่เป็นตัวของตัวเอง และไม่น้อยเกินไปเพราะจะทำให้ผู้เรียนปฏิบัติไม่ถูกต้องได้

3.4 การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เช่น การโยกความสัมพันธ์ของประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ หรือการให้นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่น จะทำให้การเรียนรู้คงทนถาวรยิ่งขึ้น

3.5 ช่วงเวลาในการเรียน ถ้าจัดให้ผู้เรียนได้เรียนในช่วงก่อนพักกลางวันจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีกว่าเรียนในตอนบ่าย

6. การฝึกฝน เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้แล้วมีโอกาสฝึกฝนหรือกระทำซ้ำ ๆ อยู่เสมอจะทำให้การเรียนรู้สิ่งนั้นมีความมั่นคงถาวรขึ้น

#### 4. สภาพแวดล้อมทางการเรียน ประกอบด้วย

4.1 สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา เช่น บรรยากาศในห้องเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน จึงเป็นสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

4.2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น กระดาน โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่าง อุณหภูมิ ความสะอาด ความเป็นระเบียบในห้องเรียน ฯลฯ สภาพแวดล้อมที่ดีทำให้ผู้เรียนสบายใจและสบายกาย

ในการเรียนการเรียนรู้จะดีขึ้นด้วยปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งถือเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอน ถ้าครูได้คำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ก็จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จได้นอกจากนี้ Grant Wiggins และ Jay McThighe ได้เสนอวงจรการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจในแต่ละเรื่องไว้ในการจัดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง การที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจแล้ว ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับความรู้โดยการให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากกิจกรรมที่ครูจัดให้ ไม่ใช่ครูบอกความรู้ หรือครูบอกความเข้าใจของครูให้กับผู้เรียน จากนั้นครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้รับเป็นองค์ความรู้ด้วยภาษาของตนเอง เพื่อให้เป็นองค์ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวของผู้เรียนและสุดท้ายต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้นี้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่เป็นสถานการณ์ตามสภาพจริง สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน หรือสอดคล้องกับการดำรงชีวิต เป็นการนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ในการดำรงชีวิต จึงจะครบกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเรื่องหนึ่ง ๆ ที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องที่เรียนอย่างเข้าใจ ใฝ่องค์ความรู้ หรือเป็นความเข้าใจที่ฝังอยู่ในตัวของผู้เรียนที่เรียกว่า “ความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding)”

### 3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

#### 3.1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกล่าวในมาตรา 22 ไว้ว่า รักการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

### 3.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าคือ แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ด้วยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจากประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พัฒนาปัญญารวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างตื่นตัว สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

เทียน ทองแก้ว (2550) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าคือ การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (Active Participation) ทั้งทางด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ โดยมีบทบาทดังกล่าวมากกว่าผู้สอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าคือความพยายามในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด เป็นคนดี มีสติปัญญา และมีความสุข โดยการดำเนินการทุกวิถีทางที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน เป็นการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะต้องเป็นผู้ลงมือเรียนรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด เป็นคนดี มีสติปัญญา และมีความสุข สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลายตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และตามสภาพจริงของผู้เรียน

### 3.3 ข้อคำนึงในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญในเรื่องต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556)

1. สมรรถของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด สมรรถของมนุษย์ประกอบด้วยเซลล์สมองประมาณหนึ่งแสนล้านเซลล์ โดยธรรมชาติสมองมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิด มีความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และทุกอย่างรอบตัวมนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ต้องอาศัยสมองและระบบประสาทสัมผัส คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพผู้สอนจะต้องสนใจและให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง (Head) มือ (Hand) และสุขภาพองค์รวม (Health)

2. ความหลากหลายของสติปัญญา คนแต่ละคนมีความสามารถหรือความจริงแตกต่างกัน ซึ่ง Spencer and Spencer (1993) ได้ศึกษาความหลากหลายทางสติปัญญาและจำแนกความเก่งของคนไว้ 10 ประเภท คือ ภาษา ดนตรี ตรรกะและคณิตศาสตร์ การเคลื่อนไหว ศิลปะ/นิติสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/การสื่อสาร ความรู้สึก/ความลึกซึ้งภายในจิตใจ ความเข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตวิญญาณ และจิตนิยม ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมศักยภาพความเก่งหรือความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถเก่งได้หลายด้าน

3. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ ใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง เรียนรู้ความเป็นจริงในตัวเองและความจริงในสิ่งแวดล้อมจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่เตรียมการ จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรม และประเมินผล

### 3.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวทางและกระบวนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนารอบด้านอย่างน้อย 5 ลักษณะ ดังนี้ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2546)

1. การเรียนรู้แบบองค์รวม โดยบูรณาการความสามารถและเนื้อหาสาระของภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากลให้มีความสอดคล้องเป็นเรื่องเดียวกันและมีความสมดุล

2. การเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัดและบริการที่เข้าใจกัน และจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความอิสระ ความสนุกสนาน

ความอบอุ่นและความสำเร็จ ความสุขที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้เรียนคือพลังในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นจึงควรสร้างความสุขให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีพลังในการสร้างโลก

3. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปรับตัว ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ได้ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกันได้ทุกเมื่อ ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังคุณธรรม ที่ดีงามสำหรับการทำงานร่วมกัน จะทำให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคม และทักษะการทำงานที่ดี ด้วย

4. การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการใช้ สมองและสองมือ ส่วนการคิดเป็นความสามารถของสมองในการประมวลข้อมูลความรู้และ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกัน เมื่อผู้เรียนได้คิดแล้วจะต้องนำไปปฏิบัติจริงจึงจะเป็นการเรียนรู้ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างใคร่ครวญและทบทวนตนเองอย่างรอบด้าน มีการรับรู้ลีลาการเรียนรู้ และความถนัดของตนเอง เน้นการเรียนรู้กระบวนการว่า การเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นอย่างไร เรียนด้วยวิธีการอะไร มีขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างไร ประเมินจุดดีจุดด้อย และปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมพร้อมที่จะนำไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

### 3.5 การดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ครูผู้สอน ควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ คือ การวางแผนการเรียนรู้ (Plan) การดำเนินการจัดการเรียนรู้ (Do) การประเมินผลการเรียนรู้ (Check) การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ (Action) และรายงานผลการจัดการเรียนรู้ (Report) ซึ่งสรุปได้ดังนี้

#### 1. การวางแผนจัดการเรียนรู้มีแนวทาง ดังนี้

1.1 การศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นการศึกษาลักษณะรายบุคคล เกี่ยวกับพหุปัญญา (Multiple Intelligence) และวิธีการหรือแบบการเรียนรู้ (Learning Styles)

1.2 การออกแบบการเรียนรู้ของแต่ละคน สาระการเรียนรู้ เป็นการแปลงคำอธิบายรายวิชาไปสู่การปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดทำเป็นหน่วย การเรียนรู้ (Unit Plan) และแผนการเรียนรู้ (Lesson Plan)

#### 2. การดำเนินการจัดการเรียนรู้มีแนวทาง ดังนี้

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ตามที่ได้วางแผนจัดการเรียนรู้ไว้แล้วควบคู่กับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2.2 การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นการจัดปัจจัยเกื้อหนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการจัดการเรียนรู้ เช่น การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียนการจัดห้องเรียนให้เหมาะสมการจัดตารางสอนให้ยืดหยุ่น

### 3. การประเมินผลการเรียนรู้มีแนวทาง ดังนี้

3.1 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เป็นการใช้เครื่องมือและวิธีการวัดผลควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละครั้งจนครบทั้งหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะเน้นการประเมินผลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2 การบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลในขณะที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้ และภายหลังจากดำเนินการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งเสร็จสิ้นแล้ว เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนแผนการจัดการเรียนรู้ ผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้ ฯลฯ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

### 4. การปรับปรุงและการพัฒนาการจัดการเรียนรู้มีแนวทาง ดังนี้

4.1 การปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่มีความบกพร่อง เป็นการนำผลที่ได้จากการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ไว้ แล้วมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่มีความบกพร่องให้ดียิ่งขึ้นอย่างทันทีทันใด โดยจะต้องมีการวางแผนว่าจะต้องปรับปรุงแก้ไขใครบ้าง อย่างไร เมื่อใด ที่ไหน โดยใคร และมีการบันทึกผลภายหลังจากการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

4.2 การพัฒนาผู้เรียนที่มีศักยภาพสูง เป็นการนำเอาผลที่ได้จากการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้มาพิจารณา หากพบว่าผู้เรียนบางคนมีศักยภาพสูงในการเรียนรู้ ควรหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนเหล่านั้น โดยใช้เทคนิควิธีการอย่างหลากหลาย

5. การรายงานผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดทำรายงานผลที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยของแต่ละหน่วยการเรียนรู้เสร็จสิ้นลงแล้ว ซึ่งอาจจัดทำเป็นรายงานในรูปเอกสาร รายงานด้วยภาพ หรือรายงานด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูทุกคนที่มุ่งปฏิรูปการเรียนรู้สามารถทำได้ โดยมองผู้เรียนด้วยใจเป็นเมตตาธรรม มองด้วยความรักความเข้าใจ เท่านั้นก็ถือว่าได้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว การนำหลักการและแนวทางจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปสู่การปฏิบัติได้ให้ผลอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และครูจะต้องพัฒนาตนเองให้พร้อมทั้งด้านจิตใจ และองค์ความรู้ทางวิชาการ เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนครูต้องรู้จักและเข้าใจผู้เรียน พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุน ตลอดจนแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

#### 4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร

##### 4.1 ความหมายของสื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนการสอนตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Instruction Media”

Instruction มีความหมายว่า Teach แปลว่าสอน Media เป็นคำพหูพจน์ มาจากคำเอกพจน์ว่า Medium แปลว่า สื่อ เมื่อรวมสองคำนี้เข้าด้วยกันเป็น Instruction Media จึงมีความหมายว่า สื่อการสอนหรือสื่อการเรียนการสอน มีผู้ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Boyatzis (1982) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนรู้ว่า ได้แก่ อุปกรณ์ทั้งหลายที่ช่วยเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนจนเกิดผลการเรียนการสอนที่ดี ทั้งนี้มีความหมายรวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เฉพาะแต่สิ่งที่เป็นวัตถุหรือเครื่องมือเท่านั้น เช่น การศึกษานอกสถานที่ การแสดงบทบาทสมมติ การสาธิต การทดลอง ตลอดจนจนถึงการสัมภาษณ์และการสำรวจ

กิดานันท์ มลิทอง (2543) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนรู้ว่า คือ วัสดุชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษาเป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือ ช่องทางสำหรับการสอนของผู้สอนส่งไปยังผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี

กรมวิชาการ (2544) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนรู้ว่าคือสิ่งที่น่าสนใจ สิ่งเร้า สื่อการเรียนรู้มีหลายรูปแบบและหลายประเภท เช่น หนังสือ ภาพยนตร์ เทปเสียง การส่งสาร นำเสนอสิ่งเร้าต่าง ๆ ต้องการสื่อที่เป็นวัสดุรูปแบบหนึ่งเสมอ

กชกร ธิปัตติ (2547) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนรู้ว่าคือวัสดุ สิ่งของ ภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนหมายถึงตัวบุคคล วิธีการ สถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี

จากความหมายของสื่อการเรียนรู้สรุปได้ว่า สื่อ คือ ความสามารถในการนำวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนแนวความคิด เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนนำมาใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ถ่ายทอดได้ดีและรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

##### 4.2 ประเภทของสื่อการเรียนรู้

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2537) ได้แบ่งประเภทของสื่อการเรียนรู้ไว้ 3 ประเภท

1. สื่อประเภทวัสดุ บางครั้งเรียกว่าสื่อเล็ก เป็นสื่อที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ เสียง และตัวอักษรในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้วัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนนี้จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 วัสดุที่เสนอเรื่องราวหรือความรู้ที่ไม่ใช่ตัวมันเอง โดยไม่อาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ในการนำเสนอเรื่องราว ได้แก่ กระดาน ชอล์ก กระดานดำ โปสเตอร์ ภาพเขียนภาพถ่าย แผ่นภาพ แผนภูมิ กราฟ การ์ตูน ของจริง ของจำลอง บัตรคำ หนังสือเรียน

1.2 วัสดุที่ต้องอาศัยเครื่องมือ กลไก เป็นตัวนำเสนอเรื่องราวหรือความรู้ ได้แก่ แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง

2. สื่อประเภทเครื่องมือหรือโสตทัศนูปกรณ์ บางครั้งเรียกว่า “สื่อใหญ่” ซึ่งเป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังครูและนักเรียน ต้องอาศัยวัสดุไปใส่ในตัวของมัน สื่อประเภทนี้ ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องรับโทรทัศน์ โทรทัศน์วงจรปิด

3. สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน ในบางครั้งการเรียนการสอนต้องอาศัยเทคนิคบางประการเข้าช่วยจึงทำให้การเรียนได้ผลดี จะใช้เพียงวัสดุหรือเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างก็ยังไม่เพียงพอ ต้องอาศัยสื่อการสอนต่อไปนี้

3.1 การเล่นเกมและหุ่น

3.2 การแสดงบทบาทสมมติ

3.3 การสาธิต

3.4 การศึกษานอกสถานที่

3.5 การแสดงนิทรรศการ

3.6 การทดลอง

3.7 นิทรรศการ

3.8 รายการโทรทัศน์

3.9 รายการวิทยุ

#### 4.3 นวัตกรรม

นวัตกรรม เป็นศัพท์บัญญัติทางการศึกษา ดังปรากฏหลักฐานในหนังสือประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หน้า 95 คำที่ 368 ใช้แทนคำ Innovation ในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Innovare แปลว่า to Renew หรือ to Modify นวัตกรรมซึ่งมีรากศัพท์มาจาก นวัตกรรม (บาลี) + กรม (สันสกฤต) จึงหมายถึง การกระทำหรือความคิดใหม่ ๆ ที่นำมาใช้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ (สมบูรณ์ สงวนญาติ, 2534)

นวัตกรรมทางการศึกษา (Educational Innovation) หมายถึง แนวความคิดวิธีการ เครื่องมือ ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่ ยังไม่เคยนำมาใช้ในวงการศึกษามาก่อน แต่ได้ถูกนำมาทดลอง



ใช้เพื่อดูผลว่าให้ผลดีเพียงใด ถ้าได้ผลดีก็จะได้รับการยอมรับและเผยแพร่ให้รู้จัก และนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางต่อไป (สมบูรณ์ สงวนญาตี, 2534)

4.4 เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การที่ครูผู้สอนใช้แผนที่และวีดิทัศน์ ประกอบการสอน เช่น การสอนเกี่ยวกับประเทศอังกฤษ และผู้เรียนค้นหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ของอังกฤษผ่านทางอินเทอร์เน็ต การที่ผู้เรียนฝึกพูดภาษาฝรั่งเศสในห้องปฏิบัติการ ภาษา การให้ผู้เรียนเรียนเรื่องปรากฏการณ์เรือนกระจกเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมด้วยบทเรียนซีเอไอ จากซีดีรอม ครูตัดเกรดคะแนนนักเรียนด้วยโปรแกรม Excel ครูและนักเรียนในโรงเรียนช่วยกันสร้าง Portal เพื่อเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้นับเป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการศึกษา และเพิ่มสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ที่เรียนว่า “เทคโนโลยีการศึกษา” (Educational Technology)

จากองค์ความรู้การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการ เรียนรู้สรุปได้ว่าเป็นกระบวนการนำวัสดุ อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ ตลอดจนแนวความคิด เทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมีจุดประสงค์ เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน และเกิดความคงทนทางการเรียนรู้

## 5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

### 5.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพการศึกษา สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคมได้ กระบวนการจัดการศึกษาจะส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ประสบผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตร การศึกษาหรือไม่นั้น จำเป็นต้องมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เพราะเป็นกระบวนการที่ ผู้สอนต้องใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูจะได้ข้อมูลที่แสดงการพัฒนาการเรียนรู้ความก้าวหน้า ความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้ครูใช้ข้อมูลในการส่งเสริมรวมทั้งปรับปรุงให้ผู้เรียนเกิด การพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

### 5.2 ความหมายการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ธำรง บัวศรี (2542) ได้ให้ความหมายการวัดผลและการประเมินผลว่า คือ การวัดผลเป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ ซึ่งมีลักษณะเป็น รูปธรรม คือจะแสดงผลของการวัดผลออกมาเป็นตัวเลข เพื่อแสดงว่านักเรียนมีความรู้มากน้อย เพียงใด จากที่ได้เรียนไปแล้ว และอาจบอกได้หลังจากการสอบแล้วว่านักเรียนได้คะแนน (จากการวัด) เท่าไหร่ โดยนำผลที่นักเรียนทำได้กับคำตอบที่ครูเตรียมคะแนนที่เราได้จากการวัดผลนั้น เช่น เก่งหรือไม่เก่ง ดีหรือไม่ดี คือ เมื่อเราได้คะแนนจากการวัดมาแล้วเรายังบอกไม่ได้ที่เดียวว่าเด็กคนนั้น เก่งหรือไม่เก่ง เราจะต้องใช้วิจารณ์ญาณดูต่อไปอีก โดยการเปรียบเทียบกับคนอื่นในห้องเดียวกัน

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2543) ได้ให้ความหมายการวัดผล

และการประเมินผลว่าการวัดเป็นการพรรณนาเชิงปริมาณ (Quantitative Description) หรือการตีค่าเป็นตัวเลขตามกฎเกณฑ์ หมายถึง กระบวนการที่ตัวเลขหรือสัญลักษณ์จะถูกนำมาเกี่ยวข้องกับลักษณะของวัตถุ คน หรือสิ่งที่จะวัด การวัดจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ต้องมีกลุ่มของวัตถุหรือคน
2. มีคุณสมบัติของลักษณะที่จะวัด
3. มีการกระทำโดยการให้ตัวเลขหรือสัญลักษณ์กับลักษณะวัตถุ
4. ต้องพิจารณาถึงธรรมชาติ ตลอดจนนำตัวเลขสัญลักษณ์เหล่านี้ไปใช้

ศิริพร แยมินิล (2549) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลว่า

การวัดเป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความหมายและเปรียบเทียบ ลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งทีวัดนั้น ๆ การประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับ และภาพคุณค่าความจริงและการกระทำ บางทีขึ้นอยู่กับกรวัดเพียงอย่างเดียว

พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ (2554) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผล

ไว้ว่า การวัด (Assessment) คือ การรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพจากกระบวนการทำงาน การปฏิบัติงาน และผลผลิตที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการตีค่า ส่วนการประเมิน (Evaluation) คือ การตัดสินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่ได้จากการวัด สิ่งที่ต้องการประเมิน

วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลว่า

คือกระบวนการใด ๆ ที่จะให้ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่ง อันมีความหมายแทนขนาดสมรรถภาพ นามธรรมที่นักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตน ถ้าใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือกระตุ้น ก็คือเอาจำนวนผลงานที่นักเรียนแสดงปฏิกิริยาได้ตอบออกมาเป็นเครื่องชี้บอกว่าเขามีสมรรถภาพในเรื่องนั้น ๆ ปานใด การประเมินผลหมายถึงกระบวนการที่ครูนำทุก ๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ คือ ครูนำผลการวัดผลเหล่านั้นมารวมกันเพื่อนำไปวินิจฉัย ตีราคา คุณค่า หรือชี้ขาดลงเป็นผลสรุปได้ว่าเด็กคนนั้นมีคุณภาพสูงหรือต่ำ สมควรสอบได้หรือสอบตก

จากความหมายของการวัดและประเมินผลข้างต้นสรุปได้ว่า เป็นกระบวนการ ในการหาข้อมูลต่าง ๆ ที่มีมีความหมายแทนคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของสิ่งทีวัด แล้วนำผลของการวัดมาวินิจฉัยคุณค่าเรียกว่าการประเมินผล โดยการประเมินการเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจไม่จำเป็นต้องตัดสินคุณค่าหรือประเมินผล แต่การประเมินผลหรือตัดสินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งจำเป็นต้องมีการประเมินการเรียนรู้ ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการประเมินการเรียนรู้จึงมีความสำคัญ หากการประเมิน การเรียนรู้มีคุณภาพก็ทำให้การประเมินผลมีคุณภาพ

### 5.3 หลักการวัดผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่สมบูรณ์จะต้องเริ่มที่การตั้งจุดมุ่งหมายของการสอน เตรียมเนื้อหา กิจกรรม และสื่อในเรื่องที่จะสอน สร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ลงมือสอน และวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน

บุญมี เณรยอต (2546) ได้สรุปหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้ ควรเน้นการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่าได้หรือตก
2. การประเมินผลการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงประสบการณ์และลักษณะของผู้เรียนโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ควรคำนึงถึงนักเรียนที่อยู่ในวัยเด็ก มีพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
3. การประเมินผลการเรียนรู้ ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและการจัดดำเนินการสอนแต่ละระดับ
4. การประเมินผลการเรียนรู้ ควรดำเนินการอย่างมีระบบและผสมผสานกับการสอน
5. การประเมินผลการเรียนรู้ ควรประเมินให้รอบด้านทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม และทักษะในการปฏิบัติ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ควรเน้นพัฒนาคนทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

มะหดี มะดีอราแหว (2551) ได้สรุปหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อทราบผลการเรียนของนักเรียน ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขการเรียนของตนได้ก่อนที่จะก้าวไปถึงบทเรียนใหม่
2. เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนชั้น และการจัดแบ่งนักเรียนตามความสามารถ
3. เพื่อเป็นหลักฐานในการรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ทำให้ผู้ปกครองรู้ความก้าวหน้าของนักเรียนในปกครองของตน ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน
4. เพื่อประโยชน์ในการให้ประกาศนียบัตร เมื่อจบชั้นการศึกษา และแจ้งผลการเรียนให้สถาบันอื่นในกรณีศึกษาต่อ
5. ช่วยให้ผู้ฝ่ายแนะแนวทราบข้อมูลของนักเรียน จะได้วิเคราะห์ความเด่นความด้อยของนักเรียนเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล และเป็นแนวทางในการแนะแนวอาชีพให้แก่ผู้เรียน

6. ช่วยให้ฝ่ายบริหารได้ทราบข้อมูล เพื่อปรับปรุงมาตรฐานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงส่งเสริมสภาพการเรียนการสอนให้แก่ครูและใช้เป็นข้อมูลในการประเมินผลครูใหม่

จากที่หลักการวัดและประเมินผลการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนมีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งในด้านตัวผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารการศึกษา ผลจากการประเมินสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจของผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา การวัดจึงมีความจำเป็นควบคู่กับหลักสูตร

#### 5.4 วัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผล

กิดานันท์ มลิทอง (2543) ได้จำแนกการวัดผลและประเมินผลเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียนเพื่อช่วยให้ครูได้ทราบความสามารถของแต่ละคน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินว่าจะมีความสามารถเพียงพอในการศึกษาต่อหรือไม่ หากไม่ดีพออาจจะทำการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
2. การประเมินผลระหว่างเรียนเมื่อมีการสอนไประยะหนึ่ง ๆ ครูจะมีการประเมินผลนักเรียนตามจุดประสงค์รายวิชา เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความสามารถพอหรือครูจะได้ก้าวไปข้างหน้าได้หรือไม่
3. การประเมินหลังเรียนเป็นการประเมินความครอบคลุมจุดประสงค์ต่าง ๆ และเป็นการประเมินเพื่อตัดสินความสามารถ เพื่อดูว่านักเรียนมีความสามารถตามจุดประสงค์มากน้อยเพียงใด

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน
2. เพื่อปรับปรุงการสอนของครูและปรับปรุงการเรียนของนักเรียน
3. เพื่อการตัดสินเลื่อนชั้น

ชูชัย สมธิโกกร (2552) ได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลว่าครูผู้สอนจะต้องประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพในการสอน โดยปกติการประเมินผลทางการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินผลในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ การตัดสินผลงานของนักเรียนโดยการเทียบเคียงมาตรฐานที่กำหนดไว้
  - 1.1 เพื่อประเมินผลในความสำเร็จทางการสอนของครู
  - 1.2 เพื่อตัดสินว่านักเรียนทุกคนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2. การประเมินผลโดยการเปรียบเทียบกลุ่มปกติ ได้แก่ การตัดสินผลงานของนักเรียนด้วยการเทียบเคียงกับผลงานหรือชั้นของนักเรียนผู้นั้น

2.1 เพื่อตัดสินว่าผลงานของนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างไรเมื่อเทียบเคียงกับคนอื่นในกลุ่มของตน

2.2 เพื่อให้ได้ข้อมูลของผลการศึกษาสำหรับได้-ตก การสอบเลื่อนชั้น การสอบคัดเลือกเข้าศึกษา การจัดกลุ่มนักเรียนการสอบชิงทุน เป็นต้น การวัดผลและประเมินผลสามารถทำให้ทราบข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และด้านการสนับสนุนการสอน จึงสรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการวัดและประเมินผลเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบผู้เรียนที่จะให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครูมีหน้าที่ในการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไปหลักสูตรอาชีวศึกษา

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562) ได้ปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ไว้ดังนี้

หลักการของหลักสูตร ประกอบไปด้วย 4 ประการ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่าด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติมาตรฐานการศึกษาของชาติ และกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ

2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกรเรียนได้อย่างกว้างขวาง เน้นสมรรถนะเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริงสามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยากร สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ

3. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการ โดยยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ และสอดคล้องกับสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

จุดหมายของหลักสูตร ได้กำหนดไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกรวิถีการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ
2. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ มีทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทักษะด้านสุขภาวะและความปลอดภัย ตลอดจนทักษะการจัดการ สามารถสร้างอาชีพและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่น
4. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้าใจและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่นมีจิตสาธารณะและจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี
5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพ
6. เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและ โลกมีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. การเรียนการสอน
  - 1.1 การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลรวมกันได้ สามารถขอเทียบโอนผลการเรียน และขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ได้
  - 1.2 การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ วิธีการ

และการดำเนินงาน มีทักษะการปฏิบัติงานตามแบบแผนในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำ ให้คำแนะนำพื้นฐานที่ต้องใช้ในการตัดสินใจ วางแผนและแก้ไขปัญหาโดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมในบางเรื่อง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานในบริบทใหม่ รวมทั้งรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

## 2. การจัดการศึกษาและเวลาเรียน

การจัดการศึกษาในระบบปกติ ใช้ระยะเวลา 3 ปี การศึกษา การจัดเวลาเรียนให้ดำเนินการดังนี้

2.1 ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติ หรือระบบทวิภาคี ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์ รวมเวลาการวัดผล โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร

2.2 การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเปิดทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละไม่เกิน 7 ชั่วโมง โดยกำหนดให้จัดการเรียนการสอนคาบละ 60 นาที

## 3. การคิดหน่วยกิต

ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 103-110 หน่วยกิต การคิดหน่วยกิตถือเกณฑ์ ดังนี้

- 3.1 รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาในการบรรยายหรืออภิปราย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 18 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 3.2 รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 36 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 3.3 รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 54 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 3.4 การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคีที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 3.5 การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพในสถานประกอบการที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 3.6 การทำโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

#### 4. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

##### 4.1 หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง ไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิต

- 4.1.1 กลุ่มวิชาภาษาไทย
- 4.1.2 กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ
- 4.1.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์
- 4.1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์
- 4.1.5 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา
- 4.1.6 กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

##### 4.2 หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 71 หน่วยกิต

- 4.2.1 กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐาน
- 4.2.2 กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ
- 4.2.3 กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก
- 4.2.4 ฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ
- 4.2.5 โครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ

##### 4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

##### 4.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร (2 ชั่วโมง/สัปดาห์) - หน่วยกิต

#### 5. การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ

เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันกับภาคการผลิตและหรือภาคบริการ หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาคทฤษฎี และการฝึกหัดหรือฝึกปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันแล้วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้สัมผัสกับการปฏิบัติงานอาชีพ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย และบรรยากาศการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงานและการประกอบอาชีพอิสระโดยการจัดฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพต้อง ดำเนินการ ดังนี้

5.1 สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ในรูปของการฝึกงานในสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในภาค เรียนที่ 5 และหรือภาคเรียนที่ 6 โดยใช้เวลารวมไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 หน่วยกิต



กรณีสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องการเพิ่มพูนประสบการณ์  
สมรรถนะวิชาชีพสามารถนำรายวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับลักษณะงานไปเรียนหรือฝึกใน  
สถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในภาคเรียนที่จัดฝึกประสบการณ์สมรรถนะ  
วิชาชีพได้ รวมไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

5.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ  
รายวิชาอื่น

## 6. โครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ

เป็นรายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า บูรณาการความรู้ ทักษะ  
และประสบการณ์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ  
ตั้งแต่การเลือกหัวข้อหรือเรื่องที่จะศึกษา ทดลอง พัฒนาและหรือประดิษฐ์คิดค้น โดยการวางแผน  
กำหนดขั้นตอนกระบวนการ ดำเนินการประเมินผล สรุปและจัดทำรายงานเพื่อนำเสนอ ซึ่งอาจทำ  
เป็นรายบุคคลหรือ กลุ่มก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการนั้น ๆ โดยการจัดทำโครงการดังกล่าว  
ต้องดำเนินการ ดังนี้

6.1 สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการ  
พัฒนาสมรรถนะ วิชาชีพที่สัมพันธ์หรือสอดคล้องกับสาขาวิชา ในภาคเรียนที่ 5 และหรือภาคเรียน  
ที่ 6 รวมจำนวน 4 หน่วยกิตใช้เวลาไม่น้อยกว่า 216 ชั่วโมง ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ  
สถาบันต้องจัดให้มีชั่วโมงเรียน 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ กรณีที่กำหนดให้เรียนรายวิชาโครงการ  
4 หน่วยกิต

หากจัดให้เรียนรายวิชาโครงการ 2 หน่วยกิต คือ โครงการ 1  
และโครงการ 2 ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันจัดให้มีชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ที่เทียบเคียงกับ  
เกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น

6.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ  
รายวิชาอื่น

## 7. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

7.1 สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร  
ไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ทุกภาคเรียน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะแกนกลางและหรือสมรรถนะ  
วิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมค่านิยม ระเบียบวินัย การต่อต้านความรุนแรง สารเสพติด  
และการทุจริต เสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในด้านการรักชาติ เทิดทูนพระมหากษัตริย์  
ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทะนุบำรุงศาสนา  
ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ปลูกฝังจิตสำนึกและจิตอาสาในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม  
และทำประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการวางแผน ลงมือปฏิบัติ

ประเมินผล และปรับปรุงการทำงานสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้เข้าร่วมกิจกรรมที่สถานประกอบการจัดขึ้น

7.2 การประเมินผลกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

#### 8. การจัดการเรียน

เป็นการกำหนดรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่จะดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียนโดยจัดอัตราส่วนการเรียนรู้อัตราส่วนภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพประมาณ 20: 80 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

8.1 จัดรายวิชาในแต่ละภาคเรียน โดยคำนึงถึงรายวิชาที่ต้องเรียนตามลำดับก่อน-หลัง ความง่าย-ยากของรายวิชา ความต่อเนื่องและเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของรายวิชา รวมทั้งรายวิชาที่สามารถบูรณาการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะของงาน โครงงานและหรือชิ้นงานในแต่ละภาคเรียน

8.2 จัดให้ผู้เรียนเรียนรายวิชาบังคับในหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลางหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ครบตามที่กำหนดในโครงสร้างหลักสูตร

8.3 จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรายวิชาชีพเลือกและวิชาเลือกเสรีตามความถนัด ความสนใจ เพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ

8.4 จัดรายวิชาทวิภาคี และรายวิชาที่นำไปเรียนและฝึกในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ โดยประสานงานร่วมกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณากำหนดรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่ตรงกับลักษณะงานของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในภาคเรียนนั้น ๆ

8.5 จัดรายวิชาฝึกงานในภาคเรียนที่ 5 หรือ 6 ครั้งเดียว จำนวน 4 หน่วยกิต (เฉลี่ย 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน) หรือจัดให้ลงทะเบียนเรียนเป็น 2 ครั้ง คือ ภาคเรียนที่ 5 จำนวน 2 หน่วยกิต และภาคเรียนที่ 6 จำนวน 2 หน่วยกิต (เฉลี่ย 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน) ตามเงื่อนไขของหลักสูตรสาขาวิชานั้น ๆ

8.6 จัดรายวิชาโครงงานในภาคเรียนที่ 5 หรือ 6 ครั้งเดียว จำนวน 4 หน่วยกิต หรือจัดให้ลงทะเบียนเรียนเป็น 2 ครั้ง คือ ภาคเรียนที่ 5 และภาคเรียนที่ 6 รวม 4 หน่วยกิต ตามเงื่อนไขของหลักสูตรสาขาวิชานั้น ๆ

8.7 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละภาคเรียน ภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

8.8 จัดจำนวนหน่วยกิตรวมในแต่ละภาคเรียน ไม่เกิน 22 หน่วยกิต สำหรับการเรียนแบบเต็มเวลาและไม่เกิน 12 หน่วยกิต สำหรับการเรียนแบบไม่เต็มเวลา ส่วนภาคเรียนฤดูร้อนจัดได้ไม่เกิน 12 หน่วยกิต ทั้งนี้เวลาในการจัดการเรียนการสอนโดยเฉลี่ย ไม่ควรเกิน 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

หากสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันมีเหตุผลและความจำเป็นในการจัด หน่วยกิตและเวลาในการจัดการเรียนการสอนแต่ละภาคเรียนที่แตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้น อาจทำได้แต่ต้องไม่กระทบต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

### 9. การศึกษาระบบทวิภาคี

เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เกิดจากข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยผู้เรียนใช้เวลา ส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสามารถเพิ่มขีดความสามารถ ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนตรงตามความต้องการของผู้ใช้และเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องดำเนินการ ดังนี้

9.1 นำรายวิชาทวิภาคีในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก รวมไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต ไปร่วมกำหนดรายละเอียดของรายวิชากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา เวลาที่ใช้ฝึกและจำนวนหน่วยกิตให้สอดคล้องกับลักษณะงานของ สถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งสมรรถนะวิชาชีพของสาขางาน ทั้งนี้การกำหนดจำนวนหน่วยกิตและจำนวนชั่วโมงที่ใช้ฝึกอาชีพของแต่ละรายวิชาทวิภาคี ให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด และให้รายงานการพัฒนารายวิชาดังกล่าวให้สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบด้วย

9.2 จัดทำแผนฝึกอาชีพ พร้อมแนวการวัดและประเมินผล ในแต่ละรายวิชา เพื่อนำไปใช้ในการฝึกอาชีพ และวัดและประเมินผลเป็นรายวิชา

9.3 จัดแผนการเรียนระบบทวิภาคีตามความพร้อมของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน โดยอาจนำรายวิชาอื่นที่ สอดคล้องกับลักษณะงานของสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ไปจัดร่วมด้วยก็ได้

## 10. การเข้าเรียน

ผู้เข้าเรียนต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า และมี คุณสมบัติเป็นไปตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

### 11. การประเมินผลการเรียน

เน้นการประเมินสภาพจริง ทั้งให้เป็นไปตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

### 12. การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

12.1 ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

12.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้างของหลักสูตร

12.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 และผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

12.4 เข้าร่วมกิจกรรมและประเมินผ่านทุกภาคเรียน

### 13. การพัฒนารายวิชาในหลักสูตร

13.1 หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละกลุ่มวิชา เพื่อเลือกเรียนนอกเหนือจากรายวิชาที่กำหนดให้เป็นวิชาบังคับได้ โดยสามารถพัฒนาเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการ ผสมผสาน เนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มวิชานั้น ๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง

13.2 หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดของรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชาในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือกได้ ตามความต้องการของสถานประกอบการหรือยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์สาขาวิชาและสมรรถนะวิชาชีพสาขางานด้วย

13.3 หมวดวิชาเลือกเสรี สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น หรือยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และหรือเพื่อการศึกษาต่อ

ทั้งนี้ การกำหนดรหัสวิชา จำนวนหน่วยกิตและจำนวนชั่วโมงเรียน ให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

#### 14. การปรับปรุงแก้ไข พัฒนารายวิชา กลุ่มวิชาและการอนุมัติหลักสูตร

14.1 การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงสาระสำคัญของหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

14.2 การอนุมัติหลักสูตร ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

14.3 การประกาศใช้หลักสูตรให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

14.4 การพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันสามารถดำเนินการได้ โดยต้องรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

#### 15. การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

15.1 หลักสูตรที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ

15.2 ครู ทรัพยากรและการสนับสนุน

15.3 วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

15.4 ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการหลักสูตร เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี

#### การพัฒนาสมรรถนะครู

##### 1. ความหมายการพัฒนาครู

Castetter and Young (2000) ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากรในวงการศึกษามีความหมายถึง การจัดเตรียมการต่าง ๆ ที่ระบบโรงเรียนได้จัดทำขึ้น เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในระบบโรงเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นการจ้างบุคลากรไว้ไปจนกระทั่งบุคลากรปลดเกษียณ

Michael and Andy (2002) ให้ความหมายว่า การพัฒนาครูต้องตั้งใจฟังและสนับสนุนให้ครูได้แสดงความคิดเห็น หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ลดช่องว่างการปฏิบัติสำหรับยุทธศาสตร์ใหม่ และพิจารณาสร้างชุมชนให้พวกเขาได้พัฒนาร่วมกันนอกเวลา

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2543) ให้ความหมายว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือโครงการที่จัดทำขึ้นโดยองค์การ ในการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นให้แก่พนักงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน

ยนต์ ชุ่มจิต (2550) ให้ความหมายว่า การพัฒนาครูคือการดำเนินงานที่พยายามจะเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน มีเจตคติที่ดีในการทำงาน และต่อวิชาชีพครู รวมถึงมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดี

จากความหมายของการพัฒนาครูข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาครูคือการดำเนินการที่ทำให้ครูมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อให้ตนเองหน่วยงานสามารถปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน

## 2. วัตถุประสงค์การพัฒนาครู

กุลธณ ธนาพงศธร (2541) การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรมมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไปในแนวทางเดียวกัน คือ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรต่าง ๆ ขององค์กรมีความรู้ ความสามารถ และสมรรถภาพในการทำงานสูงขึ้น แต่มีความแตกต่างกัน 3 ประการ ดังนี้

1. ถ้าหากเป็นการพัฒนาบุคลากรแล้วบุคคลที่จะเข้ารับการพัฒนา ได้แก่ บุคคลในระดับผู้บริหารขององค์กร ส่วนการฝึกอบรมนั้นมุ่งจัดขึ้นสำหรับบุคคลในระดับผู้ปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่

2. ถ้าหากเป็นการพัฒนาบุคลากรแล้ว ขอบเขตของการเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดให้จะเป็นความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และทฤษฎีทั่ว ๆ ไป ในระดับกว้าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ส่วนการฝึกอบรมนั้นขอบเขตของการเรียนรู้จะแคบกว่า โดยจะมุ่งถ่ายทอดวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ของการปฏิบัติงานเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้บุคคลสามารถนำเอาความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติงานได้โดยตรงทันที

3. เนื่องจากการถ่ายทอดการเรียนรู้ในการพัฒนาบุคลากรเป็นการถ่ายทอดความรู้ในหลักการ แนวคิด และทฤษฎีโดยทั่ว ๆ ไปอย่างกว้าง ๆ ดังนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วการพัฒนาบุคลากรครั้งหนึ่ง ๆ จึงมักใช้เวลาค่อนข้างจะยาวนาน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการฝึกอบรมที่มีขอบเขตของการเรียนรู้เฉพาะด้านอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว โครงการฝึกอบรมหนึ่ง ๆ โดยทั่วไปมักจะมีระยะเวลาที่สั้นกว่า

วิโรจน์ สารรัตน์ (2547) กล่าวว่า การพัฒนาครูจะต้องมุ่งให้เกิดการรับรู้และเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ จากกระบวนทัศน์เก่าสู่กระบวนทัศน์ใหม่ ทั้งด้านการบริหาร

ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านอื่น ๆ ตลอดจนมุ่งก่อให้เกิดทัศนคติความเชื่อ และค่านิยมที่จะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามกรอบแนวคิดของกระบวนทัศน์ใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องของการทำบางอย่างเพื่อให้ครูได้รับเนื้อหามากขึ้น ให้มีศักยภาพที่สามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน (Results-Driven Education) นั่นคือการส่งผลให้ครูมีพฤติกรรมการสอนเป็นไปในทางบวกที่จะส่งผลดีกับตัวผู้เรียน
2. การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) มุ่งก่อให้เกิดรูปแบบการคิดอย่างเป็นระบบ ไม่คิดแบบแยกส่วน โดยคำนึงถึงว่าส่วนต่าง ๆ ในองค์การ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร การสอนหรือการประเมินผล ต่างส่งผลซึ่งกันและกัน และต่างมีอิทธิพลร่วมกันที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การเป็นผู้กระทำ (Active) ให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในตัวครูด้วยตนเอง (Constructivism) แทนการเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยผู้อื่น ดังนั้นแผนงานการพัฒนาครูควรต้องเสริมสร้างให้เกิดลักษณะการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้หรือประสบการณ์หรือในลักษณะการริเริ่มสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นโดยกระบวนการกลุ่ม

### 3. ความสำคัญของการพัฒนาครู

จากสภาพการต่าง ๆ ทั้งสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ย่อมส่งผลให้เกิดการไหลบ่าของข้อมูลสารสนเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วและทั่วถึง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม การจะมีความสุขในชีวิตประจำวันได้จำเป็นต้องปรับตัวบนพื้นฐานความรอบรู้อย่างเท่าทัน อาชีพครูมีหน้าที่หลักคือการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านให้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นอยู่ในสังคมอย่างสันติในภาระหน้าที่และบทบาทของผู้พัฒนา ครูจึงควรมีความพร้อมทุกด้านในการพัฒนา การจะเป็นผู้มีความพร้อมดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึงด้วยระบบและวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาวิชาชีพครูนั้นได้มีนักการศึกษา นักวิชาการและองค์กรต่าง ๆ ได้เสนอแนวคิด กระบวนการ รวมทั้งวิธีการอย่างหลากหลาย ดังนี้

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544) ได้กล่าวถึงครูไทยในยุคโลกาภิวัตน์ว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาการและเทคโนโลยีในโลกยุคปัจจุบันย่อมเปลี่ยนวิถีชีวิต วิถีสังคม และวิถีแห่งวิชาชีพไปบ้างตามสมควร การพัฒนาและความก้าวหน้าของชีวิตในแต่ละยุคทำให้บางอาชีพสูญหาย บางอาชีพเสื่อมถอย และบางอาชีพหรือวิชาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น ครูควรมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1. การสรรหาผู้เข้าเรียนวิชาชีพครู ควรมีการคัดเลือกและสรรหาผู้เข้าเรียนที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมเข้ามาศึกษาเล่าเรียนสาขาครุศาสตร์ ส่วนการบรรจุเข้าสู่ตำแหน่งควรมีมาตรการพิเศษในการคัดเลือก

2. การศึกษาเบื้องต้นในสถาบันฝึกหัดครู การจัดการศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูควรจัดถึงปริญญาตรีเป็นขั้นต้น ในอนาคตครูต้องมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้พัฒนาบุคลิกภาพเยาวชนและส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

3. การอบรมครูประจำการ ต้องเปิดโอกาสให้ครูที่ประจำการแล้วได้รับการอบรมความรู้ใหม่ ๆ เสมอ ๆ โดยเฉพาะการอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4. การพัฒนาผู้สอนในสถาบันฝึกหัดครู การปรับปรุงทักษะของคณาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูทั้งหลาย ตลอดจนการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิจากชุมชนมาช่วยร่วมการผลิตครูย่อมพัฒนาระบบผลิตครูให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และช่วยให้การผลิตมีประสิทธิภาพขึ้น

5. การนิเทศ การควบคุม การตรวจสอบและการปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ครูรับทราบเกี่ยวกับการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครู การนิเทศต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

6. การจัดการต้องปฏิรูปการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้แต่ละแห่งมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนการกำหนดปริมาณงานของครู ต้องส่งเสริมให้ครูได้ทำงานเต็มศักยภาพด้วย

7. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครูทั้งช่วยในการปฏิบัติการกิจของครูและเป็นผู้ร่วมตรวจสอบการทำงานของครู

8. สภาพการปฏิบัติงาน ต้องให้ความสนใจในการโน้มน้าวใจครูผู้สอนให้ปฏิบัติงานโดยไม่ละทิ้งอาชีพ ทั้งอัตราเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ ตลอดจนสภาพอื่น ๆ ในการทำงานจะต้องดีพอเมื่อเปรียบเทียบกับวิชาชีพอื่น ๆ

9. อุปกรณ์การสอน การฝึกหัดครูและการสอนในโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องใช้ อุปกรณ์การสอนโดยเฉพาะแบบเรียน หลักสูตรจะต้องปรับปรุงอยู่เสมอโดยให้ครูมีส่วนร่วมทั้งในชั้นวางแผนและชั้นดำเนินการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำความรู้ใหม่ ๆ สอนทักษะและประเมินความก้าวหน้าของโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

#### 4. แนวทางการพัฒนาครู

สร้อยัญญา วัฒนวิศาล (2541) มีความเห็นว่าครูที่ดีต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ

- 1) มีความรู้ (Knowledge) ได้แก่ ความรู้ด้านวัฒนธรรม ความรู้เรื่องที่จะสอน ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของการเรียนรู้ ความรู้ในการปฏิบัติงานของครู
- 2) ทักษะ (Skills) ได้แก่ ทักษะในการใช้ภาษา ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะในการค้นคว้าวิจัยหาความรู้เพิ่มเติมให้ตนเอง และมีนิสัยรักงานครู
- 3) ความสนใจ (Interest) ได้แก่ ความสนใจนักเรียน สนใจวิชาที่ต้องสอน สนใจที่จะสอน



สนใจโรงเรียนและชุมชน สนใจที่จะพัฒนาวิชาชีพครูให้เจริญก้าวหน้า และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2543) ที่กล่าวว่า กลุ่มประเทศ OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) ได้นิยามศัพท์การทำงานของครูที่มีคุณภาพ ซึ่งมี 5 มิติ ต่อไปนี้

1. มีความรู้ในหลักสูตรและเนื้อหาวิชาในหลักสูตรอย่างเพียงพอ
2. มีทักษะด้านวิชาชีพครูและมีความสามารถในการใช้ยุทธวิธีในการสอนและการประเมินผลอย่างหลากหลาย
3. มีความเห็นอกเห็นใจ และมีความจริงจังในการรับรู้ศักดิ์ศรีของนักเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงานในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
4. มีความสามารถในการจัดการ เพราะครูต้องรับภาระ รับผิดชอบในด้านการจัดการหลาย ๆ ด้านทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

นัยนา ทองศรีเกตุ (2544) ได้สรุปจากการประชุมนานาชาติว่าด้วยการเตรียมครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่กรุงเทพมหานครเกี่ยวกับคุณภาพครูไว้ว่า ครูต้องมีความรู้และพัฒนาตนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ความรู้ (Knowledge) เกี่ยวกับสาระเนื้อ ๆ ของหลักสูตรตลอดจนเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ๆ 2) ทักษะวิชาครู (Skill of Effective Pedagogy) ครูต้องมีทักษะ รวมทั้งความสามารถในการนำวิชาครูไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีสอนที่หลากหลาย ตลอดทั้งวิธีการและยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ 3) การไตร่ตรองโต้สวน (Reflection) และความสามารถในการวิพากษ์ตนเอง 4) ความเข้าใจคนอื่นและการยอมรับคนอื่น (Empathy) การรู้จักยอมรับคนอื่นทั้งที่เป็นผู้ร่วมงานและศิษย์ เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ในการจัดการศึกษาทั้งทางด้านจิตพิสัยและพุทธิพิสัยของศิษย์ 5) ความสามารถในการจัดการ (Managerial Competence) ความรับผิดชอบในการจัดการทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

ชนาธิป พรกุล (2544) เสนอว่าครูในยุคปัจจุบันควรมีคุณสมบัติที่ต้องพัฒนา ดังนี้

1. มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างลุ่มลึก
2. ติดตามความก้าวหน้าในเทคนิควิธีการสอนตลอดเวลา ครูจึงต้องเป็นสมาชิกของสมาคมหรือชมรมทางวิชาการ

3. เป็นแบบอย่างในการคิดการทำ
4. เป็นนักจิตวิทยาการเรียนรู้
5. เป็นนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
6. เป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ
7. เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

สุชาญ โภคิน (2545) ได้กล่าวถึงการปรับตัวของครูเพื่อให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยนั้นจะต้องมีทักษะหรือความชำนาญในเรื่องต่าง ๆ 5 ประการเป็นพื้นฐาน ดังนี้

1. ทักษะด้านแนวความคิด มีทักษะด้านการใช้แนวความคิดรวบยอดไปในทางที่ถูกที่ควรจะต้องพัฒนาความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ เช่น วิธีสอนจะต้องมีความคิดริเริ่มและคิดหาวิธีการสอนแปลก ๆ ใหม่ ๆ เพื่อให้ลูกศิษย์มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติให้ได้ดี
2. ทักษะในด้านการปฏิบัติงาน มีความรู้ในงาน ต้องเป็นผู้ทำงานเป็น การวางแผน การสอนการใช้เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนการประเมินผลหรือการจัดเตรียมหลักสูตร เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติได้จริง ๆ และสามารถอยู่ในสังคมหรือสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ได้
3. ทักษะด้านการจัดการ เป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ครูต้องพัฒนาความรู้ในการจัดการอยู่ตลอดเวลา
4. ทักษะในด้านเกี่ยวกับมนุษย์ ถ้าเราสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้ในสังคมเราก็จะได้รับการยอมรับนับถือ มีเกียรติในสังคม และมีความอบอุ่นเสมอ
5. ทักษะในด้านการสื่อความ ครูต้องเป็นนักสื่อความที่ดี ต้องรู้จักวิธีการสื่อความอย่างหลากหลาย การสื่อความที่ดีเป็นการสร้างความเข้าใจและถูกต้อง เป็นการลดปัญหาและความขัดแย้ง

วิสุทธิ เวียงสมุทร (2553) ได้ให้ความหมายและแนวทางในการพัฒนาครูว่า การพัฒนาครู หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะความชำนาญในการทำงาน ตลอดจนการปรับเปลี่ยนบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถทำได้ด้วยวิธีการฝึกอบรม การศึกษาดูงานร่วมสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร มีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ โดยการจัดกระบวนการพัฒนาบุคลากรตามขั้นตอนคือ การกำหนดขอบเขตและทิศทางของการพัฒนาบุคลากร การวางแผนพัฒนาบุคลากรตามขอบเขตหรือนโยบายของหน่วยงานนั้น จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในทางปฏิบัติ และประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2558) ได้กำหนดปัจจัยในการพัฒนาสมรรถนะครูไว้ว่าประกอบด้วย 6 ปัจจัย ดังนี้

1. ผู้พัฒนาและผู้รับการพัฒนาจะต้องเข้าใจความรู้ทักษะหรือสมรรถนะรายการนั้น ๆ ดังนั้นในแต่ละหลักสูตรการพัฒนาต้องให้ความเข้าใจถึงความหมาย คำจำกัดความของสมรรถนะหลักตามพจนานุกรมที่กำหนดขึ้น

2. ผู้พัฒนาและผู้รับการพัฒนาสามารถระบุได้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นสมรรถนะหลักใดเนื่องจากในเชิงทฤษฎีหากไม่สามารถสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่รอบ ๆ ตัว การเรียนรู้จากการเก็บข้อมูลและการนำพฤติกรรมมาปฏิบัติหรือแสดงซ้ำก็จะเป็นไปได้ยาก

3. ผู้รับการพัฒนาต้องสามารถประเมินตนเองได้ว่าตนมีสมรรถนะหลักอยู่ในระดับใดเนื่องจากทฤษฎีในแรงจูงใจกล่าวว่าผู้รับพัฒนาจะไม่มีการพัฒนาหากไม่เกิดแรงผลักดันจากภายในซึ่งแรงขับภายในจะเกิดจากการประเมินตนเองแล้วพบว่าเกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ต้องการคาดหวังกับสมรรถนะที่ตนเองมีอยู่

4. ผู้รับการพัฒนาต้องมีการฝึกฝนสมรรถนะหลักนั้น ๆ จนเป็นนิสัยเนื่องจากการพัฒนาสมรรถนะอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยต้องมีการประเมินสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง

5. จะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อติชมของผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. การสอนงานจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สอนคือทำให้ความรู้คมชัดขึ้น ได้เรียนรู้เพิ่มเติมจากกระบวนการเรียนรู้ของผู้อื่น และเพิ่มการเรียนรู้จากสไตล์การเรียนรู้ของคนอื่น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ได้สรุปแนวทางในการพัฒนาครูและผู้บริหารว่า รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาที่มีอยู่จริงในโรงเรียน โดยใช้แนวทางการมีส่วนร่วม การดำเนินงานใช้การจัดปัจจัยสนับสนุนหลายรูปแบบ ได้แก่ การอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ครูโดยตรงในเรื่องที่ครูต้องการ การให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญทั้งเป็นกลุ่มและรายกรณี การจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักทางวิชาชีพการเรียนรู้ด้วยตนเองของครู การจัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้สำหรับครู การสร้างบรรยากาศความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างเพื่อนครู การรวมกลุ่มแก้ปัญหา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเป็นกันเอง การสร้างครูแกนนำให้เป็นครูพี่เลี้ยงให้เป็นที่ปรึกษาและฝังตัวอยู่ในโรงเรียน มีหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือและเรียนรู้ไปด้วยกันในระหว่างการปฏิบัติงาน การใช้ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกเข้าร่วมให้ความรู้แก่ครูและผู้บริหารเป็นระยะ ๆ การวิจัยในชั้นเรียนการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคม เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมทุกอย่างเน้นดำเนินการภายในโรงเรียนและต้องไม่ส่งผลกระทบต่อเรียนของนักเรียน

สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2548) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้นการพัฒนาต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียน การพัฒนาต้องเกิดจากความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาต้องมุ่งเน้นลักษณะ School Based Development การพัฒนาต้องมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล การพัฒนาต้องสอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ที่ปฏิบัติของครูและบุคลากร

ทางการศึกษา การพัฒนาต้องดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายกระจายทั่วประเทศ การพัฒนาต้องสอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาต้องกระทำอย่างทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกระบบการศึกษาภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ

จากการศึกษาหลักการพัฒนาครูของนักวิชาการและหน่วยงานข้างต้นสรุปได้ว่าการพัฒนาครูคือการเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งเกิดจากการเสริมสร้างครูให้มีประสิทธิภาพตามความต้องการของครูและส่งผลต่อผู้เรียนให้ดีขึ้น โดยแนวทางในการพัฒนาครูมีหลายวิธีการ เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคม การรวมกลุ่มแก้ปัญหา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเป็นกันเอง การสร้างครูแกนนำให้เป็นครูพี่เลี้ยงให้เป็นที่ปรึกษาและฝังตัวอยู่ในโรงเรียน การนิเทศ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพตรงตามเป้าหมายขององค์กรซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. หลักการพัฒนาต้องสนองความต้องการของผู้รับการพัฒนาและสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน
2. หลักการการยืดหยุ่นของกระบวนการและวิธีการ
3. หลักการมีส่วนร่วมของผู้รับการพัฒนา
4. หลักการความแตกต่างระหว่างบุคคล

### บริบทสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

บริบทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

จากข้อมูลในแผนปฏิบัติการสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2562 ได้กล่าวถึงบริบทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ไว้ดังนี้

#### 1. ที่ตั้ง

สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่เลขที่ 172 หมู่ที่ 3 ตำบลชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40180 โทรศัพท์ 043-286218 เว็บไซต์ [www.kknic.ac.th](http://www.kknic.ac.th)

#### 2. ภารกิจ

สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ดังนี้

2.1 จัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นการศึกษาที่มีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อเตรียมคนสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต ทั้งในด้านของงานช่างฝีมือ งานธุรกิจ งานวิศวกรรม และงานบัญชี โดยเป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริงๆ

2.2 จัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นการศึกษาที่มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะกระบวนการเฉพาะด้าน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถประกอบอาชีพได้

### 3. อำนาจหน้าที่

สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ดูแลการอาชีวศึกษาในจังหวัด เช่น กำหนดความต้องการกำลังคนในจังหวัด สาขาอาชีพ และวางแผนผลิตกำลังคน เป็นต้น

### 4. วิสัยทัศน์

สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่เน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนอย่างมีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของประเทศและภาคเอกชน

### 5. พันธกิจ

5.1 จัดและส่งเสริมและพัฒนาการอาชีวศึกษาและการอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน

5.2 ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกำลังคนสายอาชีพสู่สากล

5.3 ขยายโอกาสทางการศึกษาสายอาชีพให้ทั่วถึง ต่อเนื่อง เสมอภาค และเป็นธรรม

5.4 วิจัย สร้างนวัตกรรม จัดการองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

5.5 สร้างเครือข่ายความร่วมมือให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ

5.6 ส่งเสริม/พัฒนา ครูและบุคลากรอาชีวศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ มั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ

### 6. เป้าประสงค์

6.1 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมในด้านการอาชีวศึกษา

## 6.2 การพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะ

สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ

### 6.3 การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

### 6.4 การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

## 7. กลยุทธ์

### 7.1 ยกระดับคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล

### 7.2 เพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ

### 7.3 เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยใช้

หลักธรรมาภิบาล

## 8. จุดเน้นและนโยบายการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

ส่วนที่ 1 การสร้างโอกาสทางการศึกษา “เรียนฟรีมีงานทำ มีรายได้ระหว่างเรียน”

อาชีวศึกษาเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนอย่างมีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของประเทศและภาคเอกชน เสริมสร้างความรู้และเพิ่มพูนทักษะกระบวนการเฉพาะด้านเพื่อเตรียมคนสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต

ส่วนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพ “ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ปฏิรูปการสอบให้ทันกับยุคสมัยอย่างมีคุณภาพ

### 1. ด้านคุณภาพผู้เรียน

#### 1.1 เร่งยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

#### 1.2 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

#### 1.3 ปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาทุกระดับ

#### 1.4 ยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยอิงผลการประเมินระดับชาติ (V-Net)

และการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

#### 1.5 พัฒนาแนวทางการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง

1.6 ร่วมมือกับภาคเอกชน ในการเรียนการสอน และฝึกงาน  
ในสถานประกอบการ

#### 1.7 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพ การบริการสังคม

จิตอาสา และกีฬา

### 2. ด้านคุณภาพสถานศึกษา

#### 2.1 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

2.2 ยกระดับมาตรฐานสถานศึกษา โดยอิงผลการประเมินของ สมศ.

ด้านคุณภาพการเรียนการสอน

2.3 วิจัยปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้สู่การเป็นผู้ประกอบการ

2.4 ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของผู้เรียนและผู้สอน

2.5 ส่งเสริมนวัตกรรม การจัดการอาชีวศึกษา

2.6 จัดการเรียนการสอน English Program และ Mini English

Program ด้านอาชีวศึกษา

2.7 นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน

3. ด้านคุณภาพครู

3.1 กำหนดมาตรฐานสมรรถนะครูอาชีวศึกษา

3.2 พัฒนาครู โดยใช้เครือข่าย/สมาคมวิชาชีพ

3.3 พัฒนาระบบนิเทศภายใน

3.4 เรียงระดับวิทยฐานะ

ส่วนที่ 3 การสร้างประสิทธิภาพในด้านการบริหารจัดการ “การบริหารจัดการ เป็นที่ยอมรับเชื่อมั่น มีเอกภาพ ใช้เทคโนโลยีสนับสนุน

1. พัฒนาระบบฐานข้อมูล สนับสนุนการวางแผนและการพัฒนาคุณภาพ

2. นำระบบ ICT มาใช้เพื่อการบริหารจัดการ

3. บริหารงานบุคคล โดยใช้หลักธรรมาภิบาล

3.1 ดูแลและแก้ปัญหาครูจ้างสอนและใบประกอบวิชาชีพ

3.2 สร้างขวัญ กำลังใจ และจิตสำนึกในความเป็นเจ้าขององค์กร

4. ป้องกันและแก้ปัญหาหาเสพติดในสถานศึกษา

5. จัดสรรงบประมาณ / ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

5.1 ครุภัณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐาน

5.2 สถานศึกษาขนาดเล็ก

6. กระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ

ส่วนที่ 4 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา “เพิ่มทักษะวิชาชีพ ด้วยความร่วมมือในและต่างประเทศ

1. จัดตั้งกองทุนอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาและฝึกอบรมวิชาชีพ

2. เพิ่มการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ทั้งในและต่างประเทศ

3. ขยายความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในรูปแบบต่างๆ ในการพัฒนา  
นักศึกษา พัฒนาครูพัฒนาการเรียนการสอน

4. ร่วมกับประเทศในอาเซียน พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษา

#### 9. บริบทการพัฒนาครู

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต่างตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง แต่ในทางปฏิบัติการพัฒนาครูยังมีปัญหาอยู่อย่างมาก เนื่องจากระบบการฝึกอบรมส่วนใหญ่เน้นการบรรยายให้ครูเป็นผู้รับฟัง ครูขาดโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขาดโอกาสที่จะนำศักยภาพในตัวเองออกมาใช้ ยิ่งอบรมมากก็ยิ่งเกิดความสับสนในสิ่งที่รับฟัง เพราะขาดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่รับฟังมาใหม่กับประสบการณ์เดิมที่ตนเองมีอยู่ ทำให้ขาดความมั่นใจในการนำความรู้ภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมภาคทฤษฎีแล้วการฝึกอบรมก็สิ้นสุดลงเพียงเท่านั้น ขาดระบบการนิเทศการติดตามผลการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงไม่เกิดผลต่อการพัฒนาผู้เรียนเท่าที่ควร อุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การฝึกอบรมพัฒนาครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ครูส่วนใหญ่ยังต้องใช้งบประมาณส่วนตัวค่อนข้างมาก ทั้งค่าลงทะเบียน การฝึกอบรม ค่าที่พัก และค่าเดินทางไปยังสถานที่ฝึกอบรม ซึ่งอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนที่ครูปฏิบัติงานทำให้เกิดปัญหาด้านการเงิน และผลกระทบต่อภาระการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังไม่สามารถพัฒนาครูทั้งระบบให้ได้มาตรฐานสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงในระยะเวลาอันเหมาะสม ทั้งนี้เพราะกระบวนการฝึกอบรมพัฒนาที่ขาดประสิทธิภาพ ข้อยกจำกัดด้านวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และข้อยกจำกัดส่วนตัวของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

#### 10. ความสำคัญของการพัฒนาครู

เป้าหมายของการศึกษานอกจากสร้างและพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีศักยภาพสูงแล้ว ยังมุ่งสร้างและพัฒนาให้ชุมชนหรือท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งมั่นคง พึ่งตนเองได้ แต่จากสภาพวิกฤตการณ์ทางสังคมไทยในปัจจุบันก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความยากจน สิ่งแวดล้อม จิตวิญญาณของการหลงวัตถุนิยม ขาดแคลนคุณธรรม และปัญหาเรื่องคุณภาพของคนเป็นอันมาก นอกจากนี้ยังเกิดวิกฤตการณ์ของเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้วคือเศรษฐกิจที่ถดถอย การเมืองที่ไม่มั่นคงและต่อเนื่องการบริหารจัดการที่รวมศูนย์อำนาจ และเครื่องมือที่สำคัญคือการศึกษาที่ขาดคุณภาพและความเสมอภาคส่งผลให้การพัฒนาคนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และผลที่คาดหวัง ทำให้บุคคลไม่เรียนรู้และไม่เท่าทันโลก คนได้รับความรู้ที่ไม่สมบูรณ์ ไม่อยู่บนฐานของความเป็นจริงและเป็นความรู้แบบแยกส่วน ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ชุมชนและท้องถิ่นไม่ได้รับการพัฒนา ขาดความเข้มแข็ง มั่นคง พึ่งตนเองไม่ได้ และกลายเป็นภาระสังคมและประเทศชาติ จากสภาพปัญหาดังกล่าวการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นทิศทางที่สำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการให้สำเร็จ



โดยเร็ว และพบว่าหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาคือการพัฒนาครู โดยเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ครูคือปัจจัยชี้ขาดในการปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาทั้งปวง นั่นคือต้องเน้นการพัฒนาครูทุกด้าน ก่อนการปฏิรูปหรือการพัฒนาสิ่งอื่น ๆ โดยเชื่อว่าเมื่อได้ครูเก่ง ครูดี มีศักยภาพสูง จะทำให้เกิดคุณภาพทางการศึกษา และมีระบบการศึกษาที่เข้มแข็งได้มาตรฐาน สามารถสร้างและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ ศักยภาพสูง ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้มแข็ง มั่นคงและพึ่งตนเองได้ของชุมชนและท้องถิ่น ดังนั้นการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบต่อเนื่องทั้งกระบวนการผลิตครู กระบวนการใช้ครู รวมถึงการบำรุงรักษาพัฒนาครูประจำการให้มีศักยภาพสูงจึงเป็นภารกิจสำคัญของประเทศชาติที่จะต้องกระทำอย่างจริงจัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยได้ระบุไว้ใน หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการมาตรา 9 (4) ว่า “มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง” ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2547 ที่ได้เสนอปัญหาการพัฒนาครูประจำการว่าขาดระบบการพัฒนาครูประจำการที่ดี ครูประจำการยังไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอ จึงไม่ทราบแนวโน้มใหม่ทางวิชาการ การวิจัยเชิงนวัตกรรม และแนวปฏิบัติทางการเรียนการสอน ประกอบกับมีหลายหน่วยงานดำเนินการทำให้การพัฒนาไม่เป็นเอกภาพด้านนโยบาย แผน และมาตรฐานที่ชัดเจน การพัฒนาเกิดความซ้ำซ้อนไม่เป็นระบบ ไม่ต่อเนื่องและขาดประสิทธิภาพ รวมทั้งไม่ตรงกับความต้องการ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูตามแนวปฏิรูปได้ อีกทั้งการพัฒนาครูประจำการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันแยกกันในการอบรมที่ละส่วน ไม่เป็นองค์รวม โดยวิทยากรต่างหน่วยงาน อีกทั้งรูปแบบการอบรมเน้นการบรรยายทางทฤษฎีมากกว่าการฝึกปฏิบัติ วิทยากรขาดประสบการณ์ตรงในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้การฝึกอบรมครูไม่ได้ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้หลังจากการอบรมไปแล้วไม่มีการติดตามผล และการนิเทศเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำเมื่อครูมีปัญหา

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### งานวิจัยในประเทศ

พรพนา บัวอินทร์ (2553) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบ สภาพและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และขนาดโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 798 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 254 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ จัดอบรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการศึกษาดูงานนอกสถานที่และสนับสนุนการจัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ได้แก่ ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนของครูและส่งเสริมโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการสอน ได้แก่ โรงเรียนมีการสนับสนุนให้ครูมีการนิเทศกันเองนำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน นิเทศการสอนเป็นรายบุคคลและการติดตามผลหลังการนิเทศ ด้านการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน จัดอบรมวิธีการวัดผลและประเมินผล การประเมินผลตามสภาพจริง การจัดระบบและใช้วิธีการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลาย

ชัชวาลย์ เจริญบุญ (2554) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคาม การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคาม 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีคุณภาพ และ 3) เพื่อประเมินผลรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคามใน 3 เขตพื้นที่การศึกษา คือ เขต 1 เขต 2 และ เขต 3 พบว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ปัจจัยด้านการพัฒนาครู ปัจจัยที่ 1.1 ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการประชุม อบรม และสัมมนา และปัจจัยที่ 2 ด้านคุณลักษณะวิชาชีพ คือ 1) ส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคามใน 3 เขตพื้นที่การศึกษา คือ เขต 1 เขต 2 และ เขต 3 ได้กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคาม 7 กิจกรรม 2.1) ด้านการพัฒนาครู 3 กิจกรรม คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การผลิตสื่อนวัตกรรม การศึกษาดูงาน การประชุมทบทวนความรู้/นำเสนอผลการพัฒนางาน เดือนละ 1 ครั้ง 2.2) ด้านคุณลักษณะวิชาชีพ 4 กิจกรรม คือ การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรการอบรมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลและการสรุปผล 3) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครู เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เขต 2 เขต 3 พบว่า ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ดีขึ้นตามลำดับ และผลการประเมินความพึงพอใจในงานของครู พบว่าครูมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ณัชชา ศรีเศรษฐา (2555) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2554 กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 70 คน และกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 317 คนรวม 387 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สามารถสรุปผลได้ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และแต่งตั้งคณะกรรมการทำงาน เพื่อกำหนดนโยบาย และการวางแผนที่ชัดเจนในการบริหารจัดการสถานศึกษา และมีการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับ แนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างชัดเจน 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการจัด ประชุมผู้บริหารและบุคลากรเพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นและ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ มีการแต่งตั้งมอบหมายให้บุคลากรทำหน้าที่ในการ หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลายทางด้านวิชาการรวมทั้ง การปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อชุมชนและท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรที่ ต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยส่งเสริมกิจกรรมในด้านวิชาการ มีการส่งเสริมด้านแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันสำคัญ และสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมีความยืดหยุ่นสามารถ ประเมินนักเรียนได้ทุกกลุ่มและทุกสถานภาพของผู้เรียน

มัลลิกา วิเชียรดี (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา เปรียบเทียบสภาพปัญหาและศึกษาแนวทางการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูปฏิบัติการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 325 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผลการศึกษาพบว่า

1) สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบสภาพปัญหา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์สอนของครู พบว่า ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์สอนของครูแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) แนวทาง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ควรพัฒนา 3 อันดับแรกคือ 1) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านศิลปะ ดนตรีนาฏศิลป์และกีฬา นันทนาการ 3) จัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีความถ้อยอยู่ในระดับมากที่สุดที่ควรพัฒนาคือ 1) ครูฝึกให้นักเรียนมีกิริยา มารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย 2) ครูเอาใจใส่ในนักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตา

ต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความถ้อยอยู่ในระดับมากที่สุดที่ควรพัฒนา คือ  
 1) นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียนและมีทักษะทางสังคมกับเพื่อนและ  
 กับครู 2) นักเรียนมีความกระตือรือร้นและตั้งใจเรียน

สุวิจัน ศรีสวัสดิ์ (2556) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียน  
 การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีจุดมุ่งหมาย  
 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ  
 ของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ครูผู้สอนจาก  
 12 โรงเรียน จำนวน 184 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามแบบมาตรา  
 ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูเห็นว่าปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้น  
 ผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ใน  
 ระดับปานกลาง 2) ครูที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันเห็นว่าปัญหา  
 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะการจัดการเรียน  
 การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการวางแผนการสอน เห็นว่าสถานศึกษาควรมีการกำหนด  
 นโยบายและการประชุมวางแผนที่ชัดเจนในการบริหารจัดการสถานศึกษา ศึกษาสภาพปัจจุบัน  
 ศึกษาปัญหาและแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานเพื่อรับผิดชอบในการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพ  
 และส่งเสริมในด้านการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมมาปรับปรุงแก้ไขการเรียน  
 ของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเตรียมการสอน ควรมีการจัดประชุมผู้บริหารและ  
 บุคลากรเพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นและเปรียบเทียบ  
 ผลสัมฤทธิ์กับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ จัดทำหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม  
 ในการกำหนดหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรม  
 เพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยส่งเสริมกิจกรรมในด้านวิชาการทักษะความรู้ การประกวดโครงงาน เป็นต้น  
 เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านวิชาการอยู่เสมอ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมด้านแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียน  
 ได้รับรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันสำคัญ และด้านการวัดผลและประเมินผลควรเน้นการวัดที่การปฏิบัติจริง  
 มากกว่าทดสอบเนื้อหาวิชา สามารถตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนแต่ละคนได้  
 การกำหนดระบบการประเมินควรมีชัดเจน และครอบคลุมวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สามารถนำไป  
 บูรณาการใช้ได้กับทุกรายวิชา และควรประเมินผู้เรียนจากความก้าวหน้าเป็นรายบุคคลซึ่งจะสามารถ  
 ทราบถึงพัฒนาการของนักเรียน สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลได้

ศิริวรรณ คนดี (2556) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น  
 สำคัญ ของโรงเรียนในเขตคุณภาพนาดี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี  
 เขต 2 ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ  
 โรงเรียนประถมศึกษาระดับคุณภาพนาดี 3 อำเภอในเขตคุณภาพนาดี 3 อำเภอ สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ การสอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ของเขตคุณภาพนาดี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 102 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในเขตคุณภาพนาดี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหาร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในเขตคุณภาพนาดี 3 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในเขตคุณภาพนาดี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ

นันทนา วารินิน (2557) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนา สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อทดลองใช้รูปแบบและประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของครู สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภงเพชฌ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จำนวน 322 คน ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน และครูโรงเรียนอนุบาลทรายทอง จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึก การสนทนากลุ่ม คู่มือ การดำเนินการตามรูปแบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยรวมระดับปานกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในการพัฒนาระดับมาก 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สร้าง ขึ้น มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การสร้างและ พัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการสื่อสารการสอน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาวัตกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักการของ รูปแบบมี 4 หลักการ คือ (1) สนองความต้องการของผู้รับการพัฒนา (2) การยืดหยุ่นของ กระบวนการและวิธีการ (3) การมีส่วนร่วมของผู้รับการพัฒนา (4) ความแตกต่างระหว่างบุคคล กระบวนการพัฒนามี 5 ขั้นตอน คือ (1) การสร้างความต้องการในการพัฒนา (2) การวิเคราะห์ ความต้องการในการพัฒนา (3) การออกแบบและวางแผนการพัฒนา (4) การดำเนินการตาม

แผนพัฒนา (5) การประเมินผลการพัฒนา 3) หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบ ระดับมากที่สุด

มะลิวัน สมศรี (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า 1) องค์ประกอบของสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ หลัก ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและ ความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบัน ของสมรรถนะทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีคะแนน มากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน และด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านการวิเคราะห์การ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ส่วนความต้องการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา ผู้เรียน และด้านที่มีคะแนนต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน 3) ผลการสร้างคู่มือพัฒนาสมรรถนะทาง วิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า คู่มือมีความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

จิตติกา ชัยภักดี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการ ปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) สมรรถนะ ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย สมรรถนะ 16 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการปรับตัวจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยี และการมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการห้องเรียน การพัฒนาผู้เรียน การวัดและ ประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการความรู้ การสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน ภาวะผู้นำและจิตวิทยาการให้คำปรึกษา 2) สมรรถนะตามกรอบสมรรถนะ ในการปฏิบัติงานของครูที่แสดงออกสูงสุดในปัจจุบัน ได้แก่ สมรรถนะด้านจิตวิทยาและการให้ คำปรึกษา ลองลงมา 3 อันดับแรก ประกอบด้วย นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาด้าน ภาวะผู้นำ และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) สมรรถนะตามกรอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูที่พึงประสงค์สูงสุด คือ ด้านความสามารถในการปรับตัว ลองลงมา 3 อันดับแรก ประกอบด้วย ด้านจริยธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยี และด้านการมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ในการ ปฏิบัติงาน โดยสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

สมรรถนะครูในการปฏิบัติงาน 5 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยี และด้านมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 5) แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมควรมีการนิเทศเพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี สนับสนุนการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่ครอบคลุมในทุกกลุ่มสาระสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และความแตกต่างของนักเรียน มีการจัดชั่วโมงแนะแนวให้กับนักเรียน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยให้นักเรียนได้พบครูที่ปรึกษาเพื่อให้มีโอกาสนำ ปัญหาของแต่ละคน เพราะความเอาใจใส่และดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง จะช่วยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

โดยสรุปทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 16 ด้าน มีความจำเป็นและต้องพัฒนาควบคู่กันไป ที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนานั้นต้องไม่ลืมที่จะให้ความสำคัญกับนักเรียนและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้การปรับปรุงหลักสูตรตลอดจนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

ชัชวาท พลอยบุตร (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวน 320 คน ได้มาโดย การเลือกแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 พบว่ามี 5 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ได้แก่

- 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
- 2) การออกแบบการเรียนรู้
- 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน



เป็นสิ่งสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งทุกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมในระดับมาก มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด 2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากโดยเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดคือ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญและการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า การสร้างและพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดคือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ การออกแบบการเรียนรู้ และการใช้และพัฒนา สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 3. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะดังนี้ 3.1 โปรแกรมฯ ประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เป้าหมาย 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) โครงสร้างของโปรแกรม 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดการกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล 3.2 ขอบข่ายเนื้อหาของโปรแกรมฯ แบ่งออก 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้ ชุดที่ 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ และชุดที่ 3 การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ โดยมีแนวการจัดการกิจกรรมคือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้เป็นกลุ่ม การระดมสมอง การศึกษาดูงาน และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สำหรับเทคนิคและเครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบโปรแกรม ใบกิจกรรม ทดสอบความเข้าใจ และแบบประเมินส่วนการประเมินผล ประกอบด้วยประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา ประเมินการทำกิจกรรมตามกำหนด ประเมินความสนใจ และตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง ประเมินการซักถาม และการให้ข้อคิดเห็น ประเมินการรายงานอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โปรแกรมฯ ได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ผลปรากฏว่า โปรแกรมฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาอุดรธานี เขต 1พบว่า

- 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีองค์ประกอบจำนวน 6 ด้าน และตัวชี้วัดจำนวน 39 ตัวชี้วัด

2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ลองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ลองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ 3) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

#### งานวิจัยต่างประเทศ

Allinson (2006) ได้วิจัยเรื่อง “องค์ประกอบการพยากรณ์สมรรถนะทางเทคโนโลยีของครู” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพยากรณ์สมรรถนะทางเทคโนโลยีของครู โดยการทดสอบองค์ประกอบที่นำสู่เบื้องหลังของประสบการณ์ทางเทคโนโลยี องค์ประกอบเกี่ยวกับเศรษฐกิจ-สังคม สถานะของโรงเรียนประจำอำเภอ จากการศึกษาของพวกเขาที่เกี่ยวข้องกับครู จำนวนเฉลี่ยของการเรียนการสอนปีที่ผ่านมา ค่าเฉลี่ยของจำนวนชั่วโมงของการพัฒนามืออาชีพเกี่ยวกับเทคโนโลยีขึ้นอยู่กับประสบการณ์เบื้องหลังของนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีที่บ้านและโรงเรียน ครูฝึกสอนมีประสบการณ์ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความมั่งคั่งของอำเภอและการบูรณาการทางเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าเบื้องหลังทางเศรษฐกิจและสังคมก่อให้เกิดความสามารถของนักเรียนในการใช้เทคโนโลยี ในฐานะที่เป็นสถาบันทางการศึกษาจะก้าวไปข้างหน้าด้วยการเตรียมโปรแกรม ความต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับเบื้องหลังเทคโนโลยีใช้เป็นตัวบ่งชี้โดยตอบสนองความสัมพันธ์ การเข้าถึงคอมพิวเตอร์ที่บ้าน การสอนคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนและจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่เหมาะสมของการใช้เวลาในโรงเรียน การทดสอบองค์ประกอบที่ดีที่สุดของการพยากรณ์สมรรถนะทางเทคโนโลยีของนักเรียนมีนัยสำคัญสำหรับครูในอนาคต ผู้นำในมหาวิทยาลัยการบริหารชั้นปีที่ 12 คณะของวิทยาลัยและคณะในวิทยาลัยของนักเรียน บางทีแนวโน้มการสร้างสำหรับความรู้คุณลักษณะทางเทคโนโลยีที่บูรณาการ

ในการฝึกอบรมสมรรถนะครูทางเทคโนโลยีความท้าทายของการเตรียมครูในอนาคตที่จะต้องบูรณาการเทคโนโลยีตั้งแต่เล็กน้อยจนระบุคุณลักษณะสมรรถนะทางเทคโนโลยี

Moore (2004) ได้ศึกษาการวิเคราะห์การพัฒนาการสอนของครูและนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูที่ผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จ ครูจะต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา องค์ประกอบที่สำคัญจะต้องทำสื่อการเรียนที่ทันสมัยมาสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างครูกับนักเรียนที่จะส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ เป้าหมายของการศึกษาเรื่องนี้ เพื่อชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนที่ทำสื่อสมัยใหม่มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและเข้าใจยิ่งขึ้น นักเรียนจะได้พัฒนาตนเอง แต่ความสามารถแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การศึกษาที่ดีมีคุณภาพจะต้องมีการวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่พัฒนาตนเองตลอดเวลา คือ ครู 2) กลุ่มที่ได้รับการพัฒนา คือ นักเรียน จากการศึกษาวิเคราะห์การสัมภาษณ์จากครู จำนวน 19 คน นักเรียน 20 คน พบว่าการศึกษาจะประสบผลสำเร็จที่มีผลดี ตัวนักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงวิธี และสร้างความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียน มีการวางแผนร่วมกันกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ จึงประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

Margonis (2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “New Problems in Child Centered Pedagogy” จากการศึกษาเกี่ยวกับการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้ ผู้วิจัยพบว่าเมื่อไม่สามารถสรุปได้ว่าการเรียนการสอนจะเป็นไปตามธรรมชาติคือการพัฒนาไปในทางที่ดี ผู้สอนจึงต้องพิจารณาว่าการจัดการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นจะเป็นประโยชน์สูงสุด และเหมาะสมกับสถานการณ์และเงื่อนไขของผู้เรียนแต่ละคนอย่างไร โดยในงานวิจัยกล่าวถึงบริบททางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจของผู้เรียนแต่ละคนโดยมีการยกตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนในสังคมที่ไม่ใช่ระบบประชาธิปไตยในการตัดสินใจ หรือไม่ให้อำนาจกับเด็ก กลุ่มที่ไม่ให้อำนาจตัดสินใจโดยเน้นที่การแก้ปัญหา กลุ่มที่ต่อต้านโรงเรียนเนื่องจากวาระหรือปัญหาชนชั้นในสังคม ซึ่งบริบทเหล่านี้อาจนำมาสู่จุดขัดแย้งกับทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการคิดในสังคมของผู้เรียนที่ศึกษาโดยการใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนคงต้องตั้งคำถามถึงคุณค่าของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีต่อเด็กในบริบทนั้นๆ ประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับและสามารถนำไปใช้ในสังคมที่ผู้เรียนเกิดและเติบโตจากการเรียน ปัญหาที่ผู้เรียนจากระบบนี้อาจถูกแบ่งแยกออกจากสังคม และคิดทบทวนถึงปัจจัยต่าง ๆ ในกรณีการจัดการเรียนการสอนอาจไม่ประสบผลสำเร็จซึ่งมีมากกว่าแค่ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และบางครั้งความสำเร็จของการเรียนการสอนก็มาจากบริบททางสังคมที่เอื้ออำนวยให้เด็กได้เรียนรู้เป็นอย่างดี การวิจัยชี้ว่าวิธีการสอนแบบต่างๆ มีข้อดีของตนเอง แต่ในบางครั้ง

ความเป็นไปในสังคมก็อาจชี้ให้เห็นว่าการสอนบางแบบอาจช่วยผู้เรียนบางคนในขณะที่ทำร้ายผู้เรียนอีกคนหนึ่งก็ได้

Schottelkorb (2008) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลางและวิธีการให้คำปรึกษาของครูแกนนำของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นข้อบ่งชี้เชิงวิเคราะห์และแบ่งระดับพฤติกรรมเป็นการเรียนรู้แบบรายงาน และแบบทบทวน บทเรียนและได้มีการตรวจสอบผลกระทบใน 2 ส่วน คือ ผู้ปกครอง และความเข้มในการการสอนของครูโดยศึกษาพฤติกรรมนักเรียน 5 คน เผ่าสังเกตพฤติกรรมขณะอบรมเป็นเวลา 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ผู้ปกครองและครูถูกจัดทำมาตราวัดพฤติกรรมและบัญชีรายการวัดเนื้อหาก่อนอบรม ระหว่างและหลังการอบรม เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของการสังเกต โดยได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม 3 คนแรกได้รับการสังเกต 24 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที ส่วนอีก 2 คนได้รับการสังเกต 14 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที การวิเคราะห์เชิงประจักษ์จากข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียน 3 คนแรก เห็นการพัฒนาอย่างชัดเจนจากการสังเกตในห้องเรียน

Lembo (2010) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในยุคของการปฏิรูปการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (No Child Left Behind : NCLB) กรณีศึกษาของโรงเรียนแห่งหนึ่ง เนื่องจากผู้ให้การศึกษาพยายามต่อสู้เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลกลางและหน่วยงานภาครัฐของสหรัฐอเมริกาออกคำสั่งในเรื่อง "ปิดช่องว่างความสำเร็จ" โดยปรับปรุงหลายๆ หลักสูตรของโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนมีหลายงานวิจัยที่ได้ศึกษาผลกระทบของหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง แต่มีน้อยงานวิจัยที่พยายามจะเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของหลายรูปแบบการศึกษาแบบใหม่ กรณีศึกษานี้ได้ทำการศึกษาที่โรงเรียนแห่งหนึ่งที่น่ารูปแบบการศึกษาที่เป็นความร่วมมือของรัฐบาลและโรงเรียนในท้องถิ่นและการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล ทั้งสองรูปแบบนี้มีเป้าหมายเดียวกันและมีการสำรวจที่จะทำให้เป็นรูปแบบการสอนได้อย่างไรเพราะมีเป้าหมายเหมือนกัน รูปแบบมีการสนับสนุนส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อกันอย่างไร ผลจากการวิจัยพบว่าการรวมตัวกันของรูปแบบใหม่เป็นการริเริ่มนำไปสู่หลักสูตรที่ไม่ต่อเนื่องถึงแม้จะให้ครูได้มีอำนาจในการตัดสินใจในการสอนก็ตาม แต่ก็มี การควบคุมจากภายนอก ต้องการให้ระดับของคะแนนที่เพิ่มมากขึ้นและในที่สุดมีการเรียกร้องว่ารูปแบบการเรียนรู้สร้างความตึงเครียดของนักเรียน และมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย ผลการวิจัยอาจวิเคราะห์ได้ว่าบางที่ต่อการจัดตั้งโรงเรียนแบบความร่วมมือขององค์กรในท้องถิ่นเองและการไม่มีความร่วมมือขององค์กร วิธีการใดที่จะเปลี่ยนโรงเรียนในยุคของการปฏิรูปการศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้

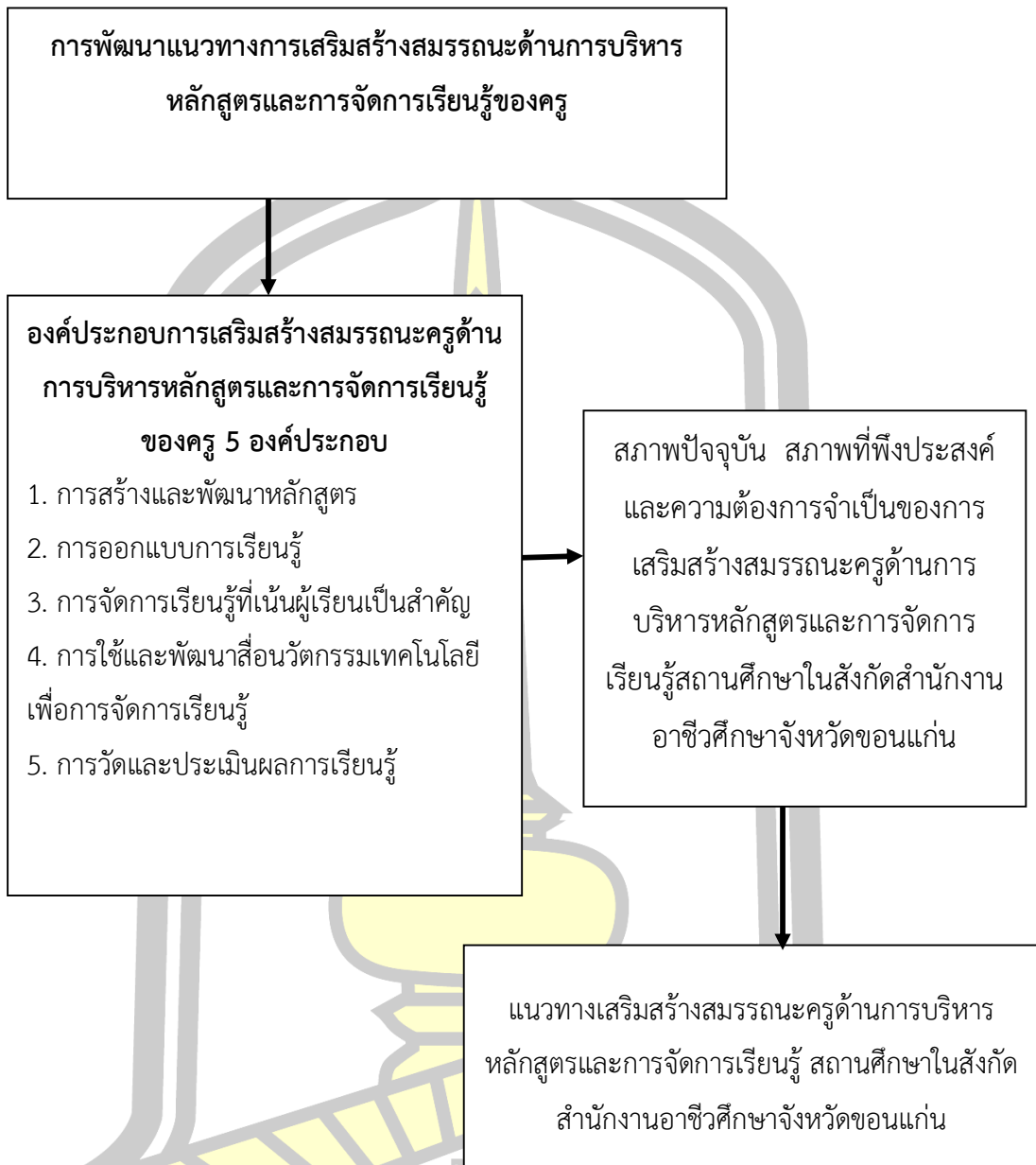
จากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนของครู ควรจัดอย่างหลากหลายและให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนและยังช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้

โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะและคอยกระตุ้น เพื่อผู้เรียนจะได้เกิดการพัฒนาทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์ สังคมและทักษะต่าง ๆ ไปพร้อมกันจึงจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการ เริ่มตั้งแต่ การวางแผน การเลือกกิจกรรม การร่วมกลุ่มการนำเสนอ การวัดผลและประเมินผล ครูเป็นผู้คอยชี้แนะและคอยเสริม เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการศึกษาเป็นไปตามกฎหมายซึ่งกำหนดไว้ การพัฒนาบุคลากรทำให้เกิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ครูมีความรู้ทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์มีความมั่นใจในการสอนของตนเองมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เยาวชนของชาติไทยเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

### กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่ได้จากสำนักงาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553 มี 5 ด้าน คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการ เรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังภาพประกอบ 1





ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

พูน ปณ ทิโต ชีเว

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่จะได้ แสดงแผนภาพ ปრაกฏตั้งภาพประกอบ 2





ภาพประกอบ 2 ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่จะได้



## ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรประกอบด้วย หัวหน้าสาขาวิชา และครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 หัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 92 คน และครูผู้สอน จำนวน 882 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 974 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ หัวหน้าสาขาวิชา และครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (Finite Population) จึงใช้การเทียบประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดของ Krejcie และ Morgan โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 5% (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 276 คน และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling Technique) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม และกำหนดสัดส่วนตามขนาดของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกประชากรแบ่งตามขนาดสถานศึกษาออกเป็น 3 ขนาด ดังนี้

สถานศึกษาขนาดเล็ก 1 สถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา 7 คน และครูผู้สอน

23 คน

สถานศึกษาขนาดกลาง 5 สถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา 39 คน

และครูผู้สอน 255 คน

สถานศึกษาขนาดใหญ่ 5 สถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา 46 คน

และครูผู้สอน 604 คน

รวมจำนวนประชากร 11 สถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา 92 คน

และครูผู้สอน 882 คน ทั้งหมด 974 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ หัวหน้าสาขาวิชา และครูผู้สอน

ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 276 คน

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม และกำหนดสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา 3 ขนาด ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ได้ขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ขนาด สถานศึกษา	จำนวน	หัวหน้าสาขาวิชา		ครูผู้สอน	
			ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ขนาดเล็ก	1	7	2	23	6
2	ขนาดกลาง	5	39	11	255	72
3	ขนาดใหญ่	5	46	13	604	172
รวม		11	92	26	882	250

สถานศึกษาขนาดเล็ก 1 สถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา 2 คน ครูผู้สอน 6 คน  
 สถานศึกษาขนาดกลาง 5 สถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา 11 คน  
 และครูผู้สอน 72 คน  
 สถานศึกษาขนาดใหญ่ 5 สถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา 13 คน และครูผู้สอน  
 172 คน  
 รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 11 สถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา 26 คน  
 และครูผู้สอน 250 คน

## 2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

### แบบสอบถาม

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา  
 สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ  
 (Check List) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง  
 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ  
 รายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะ  
 ครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด  
 ขอนแก่น ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)  
 ตามแนวคิดของ (Likert Type) ได้จำแนกข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่  
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละระดับมีค่าคะแนนและความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด  
 ระดับ 4 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มาก  
 ระดับ 3 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง  
 ระดับ 2 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อย  
 ระดับ 1 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครู  
 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 5 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. การออกแบบการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

### 3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของ  
 การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา  
 สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ เอกสาร ตำรา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้าง  
 สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย  
 และวิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทต่าง ๆ จากหนังสือวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)  
 หนังสือสถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัยของ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2546) หนังสือพื้นฐานการวิจัย  
 การเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของ บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด (2552) และศึกษา  
 แบบสอบถามงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดรูปแบบและขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการ  
 เก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย รวมถึงศึกษาประเด็นเนื้อหาและ  
 โครงสร้าง แบบสอบถามและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์  
 และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ  
 เรียนรู้ ดังนี้

- ด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
- ด้านที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้
- ด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ด้านที่ 4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้

### ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.3 กำหนดรูปแบบข้อคำถามโดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

3.4 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด การใช้ภาษาที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของข้อคำถาม และข้อเสนอแนะในส่วนต่าง ๆ แล้วแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตรค่า IOC (Index Of Congruence : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 หมายถึง สอดคล้องกับนิยามศัพท์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับนิยามศัพท์

-1 หมายถึง ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6-1.0

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. จบการศึกษาระดับปริญญาโท หรือ ปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา หรือสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา หรือ
2. มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือหัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หรือ

3. เป็นผู้บริหารหรืออดีตผู้บริหารและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหรือการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 10 ปี

ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 ท่าน ในการตรวจสอบความถูกต้องของ

แบบสอบถาม ประกอบด้วย

1. นายสมศักดิ์ บ้านเหล่า ผู้อำนวยการโรงเรียนนครขอนแก่น
2. ดร.วิภาดา ศรีสุนข่าง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น
3. ดร.จักรกฤษณ์ ทิพย์เลิศ รองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น
4. นางกฤติมา อนันตะทัต ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น
5. นางสาวนริศรา ทองยศ หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการหนองสองห้อง

3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.8 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20–1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพปัจจุบัน อยู่ระหว่าง 0.271–0.794 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ระหว่าง 0.545 – 0.889

3.9 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จะมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) พบว่า สภาพปัจจุบันมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.852 และสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.944

3.10 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

#### 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากทางคณะศึกษาศาสตร์ถึงสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

4.2 ติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าสาขาวิชาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามไปที่สถานศึกษา  
ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น และนัดหมายเพื่อขอรับคืนด้วยตนเองภายใน  
2 สัปดาห์

## 5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

### 5.1 การจัดทำข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1.1 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา  
ทุกฉบับ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.1.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่  
(Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.1.3 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาให้คะแนนตามความคิดเห็นของ  
กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

### 5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ใช้การวิเคราะห์ความถี่ และร้อยละ

5.2.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของ  
การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย  
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย  
ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์  
มีการปฏิบัติประเด็นนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์  
มีการปฏิบัติประเด็นนั้นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์  
มีการปฏิบัติประเด็นนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์  
มีการปฏิบัติประเด็นนั้นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติประเดีบนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2.3 วิเคราะห์ร้อยละของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

5.2.4 วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยการนำข้อมูล ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร  $PNI_{modified}$  ของ นางลักษณ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541)

$$PNI_{modified} = (I-D)/D$$

$PNI_{modified}$  แทน ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)

I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็นหรือความคาดหวัง (Importance)

D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (Degree of Success)

## 6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

### 6.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

#### 6.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$  แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.1.2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์  
อย่างง่ายของเพียร์สัน

$$\text{สูตร } r_{xy} = \frac{n \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2] + [n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ  $r_{xy}$  แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม  
 $\sum x$  แทน คะแนนรวมของแบบสอบถาม  
 $\sum y$  แทน คะแนนในแต่ละข้อของผู้ตอบแบบสอบถาม  
 $n$  แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

6.1.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา  
ของครอนบาค

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left[ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ  $\alpha$  แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น  
 $n$  แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ  
 $\sum s_i^2$  แทน ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ  
 $s_t^2$  แทน คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

## 6.2 สถิติพื้นฐาน

### 6.2.1 ร้อยละ

### 6.2.2 ค่าเฉลี่ย

### 6.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 สถิติการจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified  
Priority Needs Index ( $PNI_{\text{modified}}$ ) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D)/D$$



I (Important)	หมายถึง	สภาพที่ควรจะเป็น
D (Degree of Success)	หมายถึง	สภาพที่เป็นจริง

## ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

### 1. แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

#### 1.1 ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1.1 นำผลที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยเลือกข้อความเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าสูงมาใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ในสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

1.1.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน หัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน รวมเป็นผู้ให้ข้อมูล 9 คน จาก 3 สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คุณสมบัติสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี ไว้ดังนี้

1) เป็นสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 3 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2557-พ.ศ. 2561) ภายในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2) เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับอาชีวศึกษา

1.1.3 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหลอมรวมประเด็นข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลตามประเด็นของการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

#### 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน หัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) รวมเป็นผู้ให้ข้อมูล 9 คน จาก 3 สถานศึกษา โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติ ดังนี้

1.2.1 สำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป ในสาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา หรือสาขาหลักสูตรและการสอน หรือ

1.2.2 มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 10 ปี หรือ

1.2.3 ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป และมีประสบการณ์สอนอย่างน้อย 10 ปี

สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 สถานศึกษา ได้แก่

1. สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) สถานศึกษาที่ 1
2. สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) สถานศึกษาที่ 2
3. สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) สถานศึกษาที่ 3

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

ซึ่งสร้างขึ้นมาจากการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กรอบแนวคิดของการวิจัยในระยยะที่ 1 และการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งใช้คำถามที่ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป และความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งงาน สถานที่ทำงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และวันที่ให้สัมภาษณ์ สอบถามความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบหลัก แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1.4 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.4.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

1.4.2 ศึกษาเอกสารและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ หลักการ และวิธีการสร้างเพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดแล้วสร้างแบบสัมภาษณ์

1.4.3 กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ ให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

1.4.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยสร้างข้อคำถามการสัมภาษณ์ตามกรอบที่กำหนด

1.4.5 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำเสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษาและความครอบคลุมเนื้อหาตามนิยามศัพท์ และปรับแก้ตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

1.4.6 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และความเหมาะสมของการใช้ภาษา แล้วแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบไปด้วย

- 1) นายสมศักดิ์ บ้านเหล่า ผู้อำนวยการโรงเรียนนครขอนแก่น
- 2) ดร.วิภาดา ศรีสุนข่าง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

ขอนแก่น

- 3) ดร.จักรกฤษณ์ ทิพย์เลิศ รองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น
- 4) นางกฤติมา อนันต์คะทัด ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น
- 5) นางสาวนริศรา ทองยศ วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการหนองสองห้อง

1.4.7 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5.1 ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตจากคณะกรรมการคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนด นัดหมาย วัน เวลา ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง และดำเนินการส่งแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ให้ข้อมูลทางไปรษณีย์ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลจะได้เตรียมความพร้อมและทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการวิจัยล่วงหน้า ภายในเวลาอย่างน้อย 7 วัน

1.5.3 ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชุดเดียวกันกับที่ได้ส่งไปล่วงหน้า

1.5.4 ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยทำการจดบันทึกไว้ทุกครั้งและใช้เครื่องบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์

1.6 การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการสรุปประเด็นการและนำเสนอ โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ตรวจสอบให้คะแนนการประเมินแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 อันดับ

ค่าเฉลี่ย แปลความหมาย

4.51-5.00 มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมไปประกอบการกำหนดร่างแนวทางการเสริมสร้าง

สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา  
จังหวัดขอนแก่น

#### 1.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.7.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of  
Congruence : IOC)

1.7.2 เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ  
(Content Analysis)

2. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ  
เรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

#### 2.1 ขั้นตอนดำเนินการ

2.1.1 นำผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)  
เป็นแนวทางในการพัฒนาการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้  
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

2.1.2 ร่างการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร  
และการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

2.1.3 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทาง  
การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งหมด 5 คน โดยผู้วิจัย  
กำหนดเกณฑ์คุณสมบัติไว้ ดังนี้

- 1) ศึกษานิเทศก์ ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือ
- 2) มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 10 ปี หรือ
- 3) มีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 15 ปี และมีวิทยฐานะครูชำนาญการ

พิเศษขึ้นไป

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ที่ประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู  
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1. ดร.จิระภา ธรรมนำศิลป์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2. ดร.อดุลย์ พิมพ์ทอง ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น

3. ดร.จักรกฤษณ์ ทิพย์เลิศ รองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น

4. นายพิชิต วงศ์คำ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

นครราชสีมา

5. นางวันทนา บัวแสง ข้าราชการบำนาญ อดีตหัวหน้างานพัฒนา

หลักสูตรการเรียนการสอน

## 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยใช้แบบประเมินแนวทางเพื่อหาคุณภาพของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert' Rating Scale) ได้กำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

## 2.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.3.1 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างแบบประเมิน

2.3.2 ร่างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนา

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

2.3.3 นำแบบประเมินของการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู  
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์  
เพื่อทำการตรวจและแนะนำแล้วปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

## 2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล  
จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมด้วยเอกสารแนวทางการเสริมสร้าง  
สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความเหมาะสมและ  
ความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางส่งให้กับผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ด้วยตนเอง

2.4.3 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ  
การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้คืนจาก  
ผู้ทรงคุณวุฒิ

## 2.5 การจัดทำข้อมูล

2.5.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู  
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำข้อมูลมา  
ประมวลผลทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยการใช้สถิติ  
พื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้  
ของแนวทาง แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลค่าความหมาย ค่าเฉลี่ย ของ  
บุญชม ศรีสะอาด (2553) ซึ่งกำหนดให้คะแนนเฉลี่ยระดับคุณภาพความเหมาะสมมาก หรือคะแนน  
เฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์พิจารณายอมรับว่าแบบสอบถามที่นำมาใช้ได้

## 2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean)  
และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย  
ค่าเฉลี่ย คะแนนความถูกต้องเหมาะสม และความเป็นไปได้ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับ  
มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับ

ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับ

น้อยที่สุด

## 2.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณได้จากสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด, 2552)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ  $\bar{X}$  แทน ค่าเฉลี่ย  
 $\sum x$  แทน ผลรวมทั้งหมดของความถี่ คูณ คะแนน  
 $n$  แทน ผลรวมทั้งหมดของความถี่ซึ่งมีค่าเท่ากับจำนวนข้อมูลทั้งหมด

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน  
 $n$  แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม  
 $X$  แทน คะแนนในแต่ละกลุ่มข้อมูล  
 $\sum x$  แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนแต่ละกลุ่ม

พหุ ประถมศึกษา

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

### สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

### ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น



## ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสมรรถนะครูด้านการบริหาร  
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น  
ปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	229	82.97
2.2 ปริญญาโท	47	17.03
2.3 ปริญญาเอก	0	0
รวม	276	100
2. ประสบการณ์ทำงาน		
3.1 1 - 5 ปี	2	0.72
3.2 6 - 10 ปี	31	11.23
3.3 11 - 15 ปี	126	45.66
3.4 16 - 20 ปี	63	22.82
3.5 21 - 25 ปี	45	16.31
3.6 มากกว่า 25 ปี	9	3.26
รวม	276	100
3. สาขาวิชาที่สอน		
4.1 ช่างยนต์	28	10.14
4.2 อิเล็กทรอนิกส์	21	7.61
4.3 สามัญ-สัมพันธ์	47	17.03
4.4 การบัญชี	34	12.32
4.5 การจัดการ	21	7.61
4.6 การโรงแรม	12	4.35

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4.7 โยธา	19	6.88
4.8 สสำรวจ	10	3.62
4.9 ไฟฟ้ากำลัง	21	7.61
4.10 คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	21	7.61
4.11 เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	12	4.35
4.12 เทคโนโลยีสารสนเทศ	5	1.81
4.13 การตลาด	6	2.17
4.14 ช่างกลโรงงาน	8	2.90
4.15 ช่างเชื่อมโลหะ	6	2.17
4.16 ก่อสร้าง	3	1.09
4.17 อื่นๆ	2	0.72
รวม	276	100

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 276 คน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 82.97 ระดับปริญญาโท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 17.03 และระดับปริญญาเอก จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.72 ประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 11.23 ประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 45.66 ประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 22.82 ประสบการณ์ทำงาน 21-25 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 16.31 ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 25 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.26 สอนสาขาวิชาช่างยนต์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.14 สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.61 สาขาวิชาสามัญ-สัมพันธ์ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 17.03 สาขาวิชาการบัญชี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 12.32 สาขาวิชาการจัดการ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.61 สาขาวิชาการโรงแรม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35 สาขาวิชาโยธา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.88 สาขาวิชาสำรวจ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.62 สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.61 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.61 สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.81 สาขาวิชาการตลาด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.17 สาขาวิชาช่างกลโรงงาน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.17 สาขาวิชาก่อสร้าง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.09 และสาขาวิชาอื่น ๆ (สาขาวิชาช่างอากาศยาน) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปรากฏดังตาราง 17

ตาราง 17 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ด้าน	สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	3.95	0.35	มาก	4.88	0.32	มากที่สุด
2	การออกแบบการเรียนรู้	3.96	0.36	มาก	4.95	0.19	มากที่สุด
3	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.05	0.41	มาก	4.98	0.12	มากที่สุด
4	การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	3.94	0.33	มาก	4.90	0.29	มากที่สุด
5	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.98	0.21	มาก	4.95	0.20	มากที่สุด
	รวม	3.98	0.33	มาก	4.93	0.22	มากที่สุด

จากตาราง 17 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันดับที่ 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อันดับที่ 3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ อันดับที่ 4 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และอันดับที่ 5 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันดับที่ 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อันดับที่ 3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ อันดับที่ 4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และอันดับที่ 5 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ตาราง 18 ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ด้าน	สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{\text{modified}}$	ความต้องการจำเป็น
1	การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	3.95	4.88	0.234	5
2	การออกแบบการเรียนรู้	3.96	4.95	0.250	1
3	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.05	4.98	0.235	4
4	การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	3.94	4.90	0.240	3
5	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.98	4.95	0.243	2
รวม		3.98	4.93	0.240	

จากตาราง 18 พบว่า ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมเท่ากับ 0.240 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ( $PNI_{\text{modified}} = 0.250$ ) อันดับที่ 2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ( $PNI_{\text{modified}} = 0.243$ ) อันดับที่ 3 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ ( $PNI_{\text{modified}} = 0.240$ ) อันดับที่ 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ( $PNI_{\text{modified}} = 0.235$ ) และอันดับที่ 5 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ( $PNI_{\text{modified}} = 0.234$ )

ตาราง 19 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู  
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา  
จังหวัดขอนแก่น ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ข้อ	ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PN <sub>I</sub> modified	ลำดับ
1	สามารถวิเคราะห์สมรรถนะประจำ หน่วยการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562	3.95	0.27	มาก	4.90	0.30	มากที่สุด	0.241	1
2	สามารถสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ ครอบคลุมจุดประสงค์รายวิชา และ สมรรถนะรายวิชา	3.97	0.28	มาก	4.92	0.28	มากที่สุด	0.239	2
3	สามารถเลือกและเรียงลำดับเนื้อหา ให้สอดคล้องกับความสามารถของ ผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562	3.98	0.33	มาก	4.91	0.29	มากที่สุด	0.234	4
4	มีการตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินเอกสารหลักสูตร	3.87	0.45	มาก	4.76	0.44	มากที่สุด	0.230	5
5	มีการนำผลการประเมินมาพัฒนาให้ หลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไป จัดการเรียนรู้ต่อไป	3.92	0.43	มาก	4.80	0.40	มากที่สุด	0.224	6
6	มีการนำหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไป ใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.02	0.31	มาก	4.96	0.20	มากที่สุด	0.234	3
รวม		3.90	0.35	มาก	4.88	0.32	มากที่สุด	0.249	

จากตาราง 19 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร  
และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการสร้าง  
และพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ  
มีการนำหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ สามารถสร้างหน่วยการ

เรียนรู้ที่ครอบคลุมจุดประสงค์รายวิชา และสมรรถนะรายวิชา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินเอกสารหลักสูตร

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการนำหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ สามารถสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ครอบคลุมจุดประสงค์รายวิชา และสมรรถนะรายวิชา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินเอกสารหลักสูตร

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยรวมเท่ากับ 0.249 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ สามารถวิเคราะห์สมรรถนะประจำหน่วยการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 รองลงมา คือ สามารถสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ครอบคลุมจุดประสงค์รายวิชา และสมรรถนะรายวิชา และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ มีการนำผลการประเมินมาพัฒนาให้หลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ต่อไป

ตาราง 20 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการออกแบบการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการออกแบบการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI <sub>modified</sub>	ลำดับ
1	มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	3.93	0.41	มาก	4.88	0.34	มากที่สุด	0.242	6
2	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและชัดเจน	4.01	0.23	มาก	4.98	0.13	มากที่สุด	0.242	5

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการออกแบบการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PN <sub>I</sub> <sub>modified</sub>	ลำดับ
3	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมและลำดับขั้นตอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาเพื่อส่งเสริมทักษะ ได้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา	4.00	0.23	มาก	4.97	0.16	มากที่สุด	0.243	3
4	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้	3.87	0.41	มาก	4.93	0.26	มากที่สุด	0.274	1
5	ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน	4.00	0.48	มาก	4.97	0.17	มากที่สุด	0.243	3
6	สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.97	0.41	มาก	4.99	0.09	มากที่สุด	0.257	2
รวม		3.96	0.36	มาก	4.95	0.19	มากที่สุด	0.250	

จากตาราง 20 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและชัดเจน รองลงมา คือ สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมและลำดับขั้นตอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาเพื่อส่งเสริมทักษะ ได้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวม

อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มืองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและชัดเจน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวมเท่ากับ 0.250 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมา คือ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

ตาราง 21 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อ	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI <sub>modified</sub>	ลำดับ
1	กิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน ถูกต้องและครบถ้วนตามหลักวิธีการสอนที่เลือกใช้	4.10	0.36	มาก	4.99	0.09	มากที่สุด	0.217	9
2	กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติงาน	3.95	0.53	มาก	4.98	0.15	มากที่สุด	0.261	2
3	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ วิธีการดำเนินงาน และมีทักษะการปฏิบัติงานในบริบทของงาน	4.11	0.35	มาก	4.99	0.10	มากที่สุด	0.214	11



ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI <sub>modified</sub>	ลำดับ
4	มีการใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.97	0.41	มาก	4.97	0.17	มากที่สุด	0.252	5
5	ใช้วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.11	0.32	มาก	4.99	0.09	มากที่สุด	0.214	10
6	บริหารจัดการเวลาได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	4.09	0.33	มาก	4.99	0.09	มากที่สุด	0.220	8
7	จัดสภาพชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	4.05	0.44	มาก	4.97	0.16	มากที่สุด	0.224	7
8	ถ่ายทอดและสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม	4.16	0.37	มาก	5.00	0.06	มากที่สุด	0.202	12
9	มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.95	0.55	มาก	4.96	0.19	มากที่สุด	0.256	3
10	จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.91	0.53	มาก	4.99	0.12	มากที่สุด	0.276	1
11	ประเมินผลการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.07	0.31	มาก	4.99	0.10	มากที่สุด	0.226	6
12	จัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะวิชาชีพ	3.98	0.45	มาก	4.99	0.10	มากที่สุด	0.254	4
	รวม	4.04	0.41	มาก	4.98	0.12	มากที่สุด	0.235	

จากตาราง 21 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ถ่ายทอดและสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ

มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ วิธีการดำเนินงาน และมีทักษะการปฏิบัติงานในบริบทของงาน และใช้วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ถ่ายทอด และสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ จัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็น รายบุคคล

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ โดยรวมเท่ากับ 0.235 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่า ความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบ เพื่อให้ ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติงาน และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ถ่ายทอดและสื่อสาร ทั้งการพูดและการเขียน และการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

ตาราง 22 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการ เรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI <sub>modified</sub>	ลำดับ
1	มีแนวทางการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่หลากหลาย ซึ่งเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.99	0.43	มาก	4.91	0.29	มากที่สุด	0.231	8
2	มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	3.96	0.30	มาก	4.92	0.27	มากที่สุด	0.242	3

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI <sub>modified</sub>	ลำดับ
3	มีระบบการจัดเก็บสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่สะดวกต่อการนำไปใช้	3.78	0.47	มาก	4.75	0.44	มากที่สุด	0.257	1
4	เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาและเหมาะสมกับผู้เรียน	3.93	0.39	มาก	4.88	0.32	มากที่สุด	0.242	5
5	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสืบค้นเพื่อพัฒนาตนเอง	3.94	0.31	มาก	4.91	0.28	มากที่สุด	0.246	2
6	มีแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยอำนวยความสะดวกให้ครูและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ	3.97	0.27	มาก	4.93	0.25	มากที่สุด	0.242	4
7	สำรวจ สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.96	0.30	มาก	4.90	0.30	มากที่สุด	0.237	7
8	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้มีความทันสมัย และเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.01	0.26	มาก	4.92	0.27	มากที่สุด	0.227	9
9	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา บริบท และความสามารถของผู้เรียน	3.99	0.21	มาก	4.95	0.22	มากที่สุด	0.241	6
รวม		3.95	0.33	มาก	4.90	0.29	มากที่สุด	0.240	

จากตาราง 22 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้มีความทันสมัย และเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน รองลงมา คือ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา บริบท และความสามารถของผู้เรียน และมีแนวทางการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่หลากหลาย ซึ่งเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีระบบการจัดเก็บสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ที่สะดวกต่อการนำไปใช้

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา บริบท และความสามารถของผู้เรียน รองลงมา คือ มีแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารช่วยอำนวยความสะดวกให้ครูและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีระบบการจัดเก็บสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่สะดวกต่อการนำไปใช้

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยรวมเท่ากับ 0.240 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ มีระบบการจัดเก็บสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ที่สะดวกต่อการนำไปใช้ รองลงมา คือ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสืบค้น เพื่อพัฒนาตนเอง และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้มีความทันสมัย และเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

พูน ปรน ภิโต ชเว

ตาราง 23 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู  
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา  
จังหวัดขอนแก่น ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PN <sub>I</sub> modified	ลำดับ
1	เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามแนวทางการวัดและประเมินผลของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562	3.95	0.22	มาก	4.93	0.25	มากที่สุด	0.248	2
2	เลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาและสมรรถนะรายวิชา	4.00	0.20	มาก	4.97	0.17	มากที่สุด	0.243	4
3	เน้นการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน	3.97	0.18	มาก	4.96	0.20	มากที่สุด	0.249	1
4	นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	3.96	0.33	มาก	4.92	0.27	มากที่สุด	0.242	5
5	วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์รายวิชาที่สำคัญเพื่อนำมาใช้ในการวัดและประเมินผล	3.97	0.22	มาก	4.95	0.23	มากที่สุด	0.247	3
6	กำหนดรูปแบบ วิธีการวัด และสร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา และสมรรถนะรายวิชา	4.03	0.20	มาก	4.97	0.16	มากที่สุด	0.233	7
7	ปรับปรุงเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น	4.01	0.12	มาก	4.98	0.15	มากที่สุด	0.242	6
รวม		3.98	0.21	มาก	4.95	0.20	มากที่สุด	0.243	

จากตาราง 23 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการวัด

และประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำหนดรูปแบบ วิธีการวัด และสร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา และ สมรรถนะรายวิชา รองลงมา คือ ปรับปรุงเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามแนวทางการวัดและประเมินผลของ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปรับปรุงเครื่องมือวัด ให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น รองลงมา คือ เลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ รายวิชาและสมรรถนะรายวิชา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนา ผู้เรียน

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมเท่ากับ 0.244 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการ จำเป็นมากที่สุด คือ เน้นการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน รองลงมา คือ เลือกใช้วิธีการวัด และประเมินผลที่หลากหลายตามแนวทางการวัดและประเมินผลของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ กำหนดรูปแบบ วิธีการวัด และสร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา และสมรรถนะรายวิชา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน ข้าราชการครูหัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 3 ท่าน และครูผู้สอน จำนวน 3 ท่าน รวมทั้งสิ้น 9 ท่าน จากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง โดยนำผลจากการศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ โดยสถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่

วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น (สถานศึกษาขนาดใหญ่) เป็นสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบระดับชาติ

ด้านอาชีวศึกษา (V-NET) สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 3 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2557-พ.ศ. 2561) และได้รับรางวัลพระราชทานระดับอาชีวศึกษา

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา  
สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (สถานศึกษาขนาดกลาง) เป็นสถานศึกษาที่ได้รับ  
รางวัลพระราชทานระดับอาชีวศึกษา

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น อำเภอเมืองจตุรพักตรพิมาน จังหวัดขอนแก่น  
สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น (สถานศึกษาขนาดกลาง) เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล  
พระราชทานระดับอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู  
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

#### 1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การสร้างและพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่ม  
จากการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำหลักสูตรที่มาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สอดคล้องกับแผนพัฒนา  
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาตรฐาน  
การศึกษาของชาติ และกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติตลอดจนยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ  
โดยเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับฝีมือรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม  
จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของ  
ตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม และสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ ทั้งนี้หลักสูตรต้องเหมาะสมกับ  
บริบทของสถานศึกษา นอกจากนี้ต้องมีการประเมินการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือต้องมีการ  
ประเมินทั้งก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร และหลังการนำหลักสูตรไปใช้ โดยอาศัย  
เครื่องมือการประเมินที่หลากหลายทั้งจากครูผู้สอน นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย  
โดยเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย แล้วจึงสรุปเพื่อนำไปปรับปรุง  
และพัฒนาหลักสูตรต่อไป ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562  
อย่างละเอียด วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้  
โดยคำนึงถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและ  
ประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร  
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562”

(รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารวิชาการ คนที่ 1, วันที่ 31 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การประเมินหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะจะได้รู้ถึงจุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุง พัฒนาของหลักสูตร ซึ่งควรต้องมีการประเมินทั้งก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ระหว่างใช้หลักสูตร และหลังจากการใช้หลักสูตร จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง...”

(หัวหน้าสาขาวิชา คนที่ 2, วันที่ 1 เมษายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ควรมีการศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 โดยต้องนำจุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชา คำอธิบายรายวิชา สมรรถนะของรายวิชา มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ และสมรรถนะประจำหน่วยให้ครอบคลุมกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562...”

(ครูผู้สอน คนที่ 3, วันที่ 2 เมษายน 2563 : การสัมภาษณ์)

## 2. การออกแบบการเรียนรู้

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นสมรรถนะนั้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล ซึ่งครูอาจซักถามนักเรียนถึงความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียน หรือมีการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการทำงาน จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอน และจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิบัติจริงสามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ วิธีการและการดำเนินงาน มีทักษะการปฏิบัติงานตามแบบแผนในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ การจัดทำแผนการจัดการเรียน ครูผู้สอนจะต้องสร้างแผนการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นสมรรถนะรายวิชาที่ต้องครอบคลุมทั้งจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ใช้เทคนิครูปแบบการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การออกแบบการจัดการเรียนรู้นั้นครูต้องเริ่มจากการศึกษาหลักสูตร จัดทำหน่วยการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้สื่อการเรียนรู้อันเหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ เช่น การสร้างข้อตกลงร่วมกันในการทำงานของนักเรียน นอกจากนั้นครูควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน โดยสอดแทรกความรู้ที่ทันสมัย รวมถึงคุณธรรมจริยธรรม...”

(รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารวิชาการ คนที่ 2, วันที่ 1 เมษายน 2563 : การสัมภาษณ์)



“...การออกแบบการจัดการเรียนรู้เน้นครูควรวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย วิชาชีพ พุทธศักราช 2562 และทำการออกแบบการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นสมรรถนะ ต้องครอบคลุมทั้ง จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา มีการวิเคราะห์ให้ผู้เรียนรายบุคคล เพื่อที่จะสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน รวมทั้งความสามารถในการใช้สื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เพื่อให้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ...”

(หัวหน้าสาขาวิชา คนที่ 3, วันที่ 2 เมษายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การออกแบบการจัดการเรียนรู้ต้องเริ่มจากการศึกษาสมรรถนะรายวิชาที่ ต้องครอบคลุมทั้งจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา ศึกษาผู้เรียนว่ามี ปัญหาในเรื่องใด โดยการซักถามความต้องการของนักเรียนเพื่อหาจุดที่ต้องการพัฒนา ครูจะต้อง สร้างแผนการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนที่เน้น การปฏิบัติจริง...”

(ครูผู้สอน คนที่ 1, วันที่ 31 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

### 3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นครูต้อง ศึกษารูปแบบและเทคนิควิธีการสอนให้เข้าใจอย่างแท้จริง เลือกใช้รูปแบบและเทคนิคการสอนที่มีความแปลกใหม่กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ อยากมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ใช้หลักจิตวิทยาในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียน จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและความ ต้องการของตนเอง ทั้งนี้ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ วิธีการและการดำเนินงาน มีทักษะการปฏิบัติงานตามแบบแผนในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแก้ปัญหา และการปฏิบัติงานในบริบทใหม่ รวมทั้งรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

“...การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นครูควรศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน เข้าใจถึงกระบวนการ ขั้นตอนการจัด และใส่ใจในรายละเอียดที่หลากหลายจากผู้เรียน ตลอดจนการจัดการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการ เพื่อจะให้บรรลุจุดประสงค์ด้านการเรียนรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ตั้งไว้...”

(รองอำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารวิชาการ คนที่ 3, วันที่ 2 เมษายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ในด้านการใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพนั้น โรงเรียนจะต้องมีการจัดอบรมให้แก่ครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้นโยบายเชิงบวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การอบรมนี้จะทำให้เด็กและครูมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง ในด้านการจัดการชั้นเรียน ครูจะต้องมีบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม บริหารจัดการเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลา มีการถ่ายทอดเนื้อหาให้ชัดเจน ผู้เรียนเข้าใจง่าย และครูผู้สอนจะต้องจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน...”

(หัวหน้าสาขาวิชา คนที่ 1, วันที่ 31 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ครูควรศึกษารูปแบบหรือเทคนิควิธีการสอนให้เข้าใจ โดยอาจค้นคว้าผ่านทางอินเทอร์เน็ต สอบถามผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ หรือการเข้าอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนั้นครูควรวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อจะได้จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน...”

(ครูผู้สอน คนที่ 2, วันที่ 1 เมษายน 2563 : การสัมภาษณ์)

#### 4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้นั้นครูควรสร้างและผลิตสื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด รวมทั้งทักษะ กระบวนการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ๆ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียน ใช้เทคโนโลยีเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารด้านการเรียน ทั้งนี้ครูต้องผลิตสื่ออย่างหลากหลายรูปแบบ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ หรือให้ครูที่สอนสาขาวิชาเดียวกันร่วมมือกันสร้างสื่อ ควรมีแบบประเมินการใช้สื่อทั้งจากครูผู้สอน และผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาสื่อ ควรมีการจัดทำทะเบียนสื่อและ

นวัตกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อความสะดวกในการใช้จัดการเรียนรู้ อีกทั้งควรมีการบำรุงดูแลรักษาสื่อให้คงสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ครูควรศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเข้ารับการอบรมในการใช้คอมพิวเตอร์ผลิตสื่อการเรียนการสอน ควรผลิตสื่อและนวัตกรรมหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาหรือกิจกรรมและความต้องการของผู้เรียน มีการบันทึกปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อเป็นระยะ ๆ โดยครูควรสอบถามผู้เรียนถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบขณะใช้สื่อนั้น ๆ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง...”

(รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารวิชาการ คนที่ 1, วันที่ 31 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีมีความสำคัญมาก ครูจึงต้องให้ความสำคัญในการสืบค้นข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ควรมีการจดบันทึกเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จัดทำเป็นข้อมูลเพื่อสะดวกในการสืบค้น ครูที่สอนสาขาวิชาเดียวกันควรระดมความคิดในการผลิตสื่อนวัตกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดให้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้มีการใช้สื่อและผลิตสื่อร่วมกัน และจะต้องมีระบบจัดเก็บสื่อเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ ...”

(หัวหน้าสาขาวิชา คนที่ 2ล วันที่ 1 เมษายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูควรสร้างสื่อหรือนวัตกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชา ศึกษารูปแบบ ข้อดี ข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ ผลิตสื่อหลากหลายรูปแบบ เพื่อเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์รายวิชา โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและนวัตกรรม ใช้สื่อและนวัตกรรมให้ได้รับประโยชน์สูงสุด มีการบำรุงรักษาสื่อ รวมถึงการจัดเก็บสื่ออย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกในการใช้จัดการเรียนการสอน มีแบบประเมินการใช้สื่อทั้งจากครูและผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหรือพัฒนาสื่อต่อไป นำเทคโนโลยีมาช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเอง มีการจดบันทึกเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จัดทำเป็นข้อมูลเพื่อสะดวกในการสืบค้นเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป...”

(ครูผู้สอน คนที่ 3, วันที่ 2 เมษายน 2563 : การสัมภาษณ์)

##### 5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้นั้นครูต้องศึกษาคู่มือ การวัดและประเมินผล รวมถึงมาตรฐานการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วจึงออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลให้เหมาะสม โดยต้องมีความหลากหลายและสอดคล้องกับจุดประสงค์

การเรียนรู้ สร้างเครื่องมือวัดตามเทคนิคและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ซึ่งเครื่องมือวัดและประเมินผลต้องได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลต้องสัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล นำผลการประเมินที่ได้มาจัดทำสารสนเทศ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผู้เรียน การวัดและประเมินผลสามารถทำได้ตลอดเวลา ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การสร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมครูควรศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วจึงออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลให้เหมาะสม โดยต้องมีความหลากหลายและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผลที่ดีต้องได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือวัดและประเมินผล ก่อนนำไปใช้จริง การวัดและประเมินผลควรให้สัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล แล้วนำผลการประเมินที่ได้นั้นมาใช้พัฒนาต่อยอดหรือปรับปรุง การวัดและประเมินผลควรจะทำอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน...”

(รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารวิชาการ คนที่ 2, วันที่ 1 เมษายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การวัดและประเมินผลที่ดีนั้นครูควรศึกษาคู่มือการวัดและประเมินผล และสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย มีการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีการปรับปรุงก่อนนำไปใช้กับผู้เรียน ส่วนการขั้นตอนหรือวิธีการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลนั้นครูต้องวิเคราะห์เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงผู้เรียน ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน...”

(หัวหน้าสาขาวิชา คนที่ 3, วันที่ 2 เมษายน 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูต้องศึกษาคู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างละเอียดก่อนสร้างเครื่องมือ เทคนิคหรือวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงนั้นครูควรทำความเข้าใจกับกระบวนการเรียนการสอน โดยครูจะต้องประเมินผู้เรียนจากการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก การลงมือปฏิบัติจริง และการเกิดองค์ความรู้ต่าง ๆ รวมถึงการสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรประเมินเครื่องมือวัดก่อนนำไปใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีคุณภาพ เครื่องมือวัดควรมีความหลากหลาย และครูจะต้องวัดผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง...”

(ครูผู้สอน คนที่ 1, วันที่ 31 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 (สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น) มาผนวกกับระยะที่ 2 (การศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจัดทำเป็นร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปรากฏดังตาราง 24

ตาราง 24 ร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	ร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. จัดอบรมเรื่องการสร้างและพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ให้แก่ครูเพื่อเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจ</li> <li>2. ประชุมคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการสร้างและพัฒนารายวิชาของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562</li> <li>3. แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการสร้างและพัฒนารายวิชาของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562</li> <li>4. ศึกษา วิเคราะห์ เอกสารหลักสูตรรายวิชาของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562</li> <li>5. ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น</li> <li>6. แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการประเมินผลการใช้หลักสูตร</li> <li>7. ดำเนินการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ จัดให้มีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการหลักสูตร เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง</li> </ol>

ตาราง 24 (ต่อ)

<p>สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้</p>	<p>ร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ขอนแก่น</p>
<p>2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. จัดให้มีการอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน เกี่ยวกับรูปแบบวิธีการสอนที่ทันสมัยให้แก่ครู</li> <li>2. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อออกแบบการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา</li> <li>3. จัดอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนมุ่งเน้นสมรรถนะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยตนเอง</li> <li>4. ศึกษาคู่มือการจัดทำแผนการจัดการเรียนมุ่งเน้นสมรรถนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> <li>5. ศึกษารูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ โดยเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับฝีมือรวมทั้ง คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของ ตลาดแรงงาน ชุมชน และสังคม</li> <li>6. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อการ จัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนให้บรรลุ เป้าหมายของหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับความสามารถกับผู้เรียน</li> </ol>

ตาราง 24 (ต่อ)

<p>สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้</p>	<p>ร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น</p>
<p>3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. กำหนดเป้าหมายของการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรและผู้เรียน</li> <li>2. ศึกษารูปแบบและวิธีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน</li> <li>3. ศึกษาแนวทางหรือขั้นตอนในการกำกับดูแลชั้นเรียนและการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน</li> <li>4. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนโดยเน้นการสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา</li> <li>5. ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดกรองนักเรียน ทำการสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา ด้วยการทดสอบความรู้ความสามารถด้านการเรียนรู้และปฏิบัติของนักเรียน แล้ววิเคราะห์จัดกลุ่มนักเรียนตามสภาพปัญหา เพื่อกำหนดทางเลือกและวิธีการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน</li> <li>6. ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล</li> <li>7. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะในการปฏิบัติงานของนักเรียนตามบริบทของงาน</li> <li>8. ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับฝีมือรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม และสามารถประกอบอาชีพอิสระได้</li> <li>9. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิครูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลายโดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง รวมถึงมีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา</li> </ol>

ตาราง 24 (ต่อ)

<p>สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้</p>	<p>ร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น</p>
<p>3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	<p>10. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>11. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้ามามีบทบาทและเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง</p> <p>12. พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้</p>
<p>4. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้</p>	<p>1. ศึกษากระบวนการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ประเภทต่าง ๆ</p> <p>2. สำรวจและวิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อวางแผนในการใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>3. วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน</p> <p>4. จัดทำแบบสอบถามความต้องการใช้สื่อ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบสื่อเพื่อใช้ในการเรียนรู้</p> <p>5. ระดมความคิดกับครูที่สอนในภายในสาขาวิชา เพื่อร่วมกันวางแผนและผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนรู้</p> <p>6. คิดค้นสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้พัฒนาและแก้ไขปัญหาผู้เรียนในด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>7. นำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง</p> <p>8. นำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีไปใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหา ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน</p>



ตาราง 24 (ต่อ)

<p>สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้</p>	<p>ร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น</p>
<p>4. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้</p>	<p>9. วัดและประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี หากไม่สามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประรายวิชาที่กำหนดควรนำกลับมาปรับปรุงและพัฒนา</p> <p>10. จัดทำทะเบียนสื่อและนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อความสะดวกในการใช้จัดการเรียนรู้</p> <p>11. ดูแล รักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ</p>
<p>5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้</p>	<p>1. ศึกษาคู่มือการวัดและประเมินผล</p> <p>2. ศึกษารูปแบบเครื่องมือวัดและประเมินผล</p> <p>3. ศึกษาขั้นตอนและวิธีการออกแบบการวัดและประเมินผล</p> <p>4. เปิดโอกาสให้คณะครูภายในสาขาวิชามีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้ง</p> <p>5. ออกแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และควรนำไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อจะได้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่สามารถนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ และสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา</p> <p>6. ดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> <p>7. แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>8. นำเครื่องมือวัดและประเมินผลมาวิเคราะห์หาข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับให้ตรงตามเป้าหมายการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม</p>

จากการร่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยนำร่างแนวทางมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจัดทำเป็นแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะ

ครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด  
ขอนแก่น ปรากฏดังตาราง 25

ตาราง 25 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน  
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

สมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้	แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
1. ด้านการสร้างและ พัฒนาหลักสูตร (4 แนวทาง)	<ol style="list-style-type: none"> <li>ศึกษา วิเคราะห์ เอกสารของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 และพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562</li> <li>ประชุมคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการสร้างและพัฒนาวิชาของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562</li> <li>จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือฝึกอบรม หรือสัมมนา หรือศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนรู้ ศึกษา วิเคราะห์ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น</li> <li>แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานดำเนินการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ จัดให้มีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการหลักสูตรเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง</li> </ol>
2. ด้านการออกแบบ การเรียนรู้ (5 แนวทาง)	<ol style="list-style-type: none"> <li>ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อออกแบบการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้งจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา</li> <li>ศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนมุ่งเน้นสมรรถนะ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ ทักษะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยตนเอง</li> <li>ศึกษาคู่มือการจัดทำแผนการจัดการเรียนมุ่งเน้นสมรรถนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> <li>ศึกษารูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ โดยเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับฝีมือรวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ชุมชน และสังคม</li> </ol>

ตาราง 25 (ต่อ)

<p>สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้</p>	<p>แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น</p>
	<p>5. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อการ จัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน</p>
<p>3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (8 แนวทาง)</p>	<p>1. กำหนดเป้าหมายของการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรและผู้เรียน</p> <p>2. ศึกษารูปแบบและวิธีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและแนวทางหรือขั้นตอนในการกำกับดูแลชั้นเรียน และการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน โดยเน้นการสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา</p> <p>3. ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดกรองผู้เรียน ทำการสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาด้วยการทดสอบความรู้ความสามารถด้านการเรียนรู้และปฏิบัติของผู้เรียน แล้ววิเคราะห์จัดกลุ่มผู้เรียนตามสภาพปัญหา เพื่อกำหนดทางเลือกและวิธีการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนของผู้เรียน</p> <p>4. ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะในการปฏิบัติงานของผู้เรียนตามบริบทของงาน</p> <p>5. ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับฝีมือรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม และสามารถประกอบอาชีพอิสระได้</p> <p>6. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิครูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลายโดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง รวมถึงมีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา</p>

ตาราง 25 (ต่อ)

<p>สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้</p>	<p>แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น</p>
	<p>7. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพ สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนเข้ามาฝึกบทยพท และเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง</p> <p>8. พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาฝึกบทยพทในการจัดการเรียนรู้</p>
<p>4. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ (5 แนวทาง)</p>	<p>1. สำรวจและวิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อวางแผนในการใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>2. วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียนจัดทำแบบสอบถามความต้องการใช้สื่อ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบสื่อเพื่อใช้ในการเรียนรู้</p> <p>3. คิดค้นสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้พัฒนาและแก้ไขปัญหาผู้เรียนในด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>4. นำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีไปทดลองก่อนนำไปใช้จริงให้ตรงกับจุดประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหา ความสนใจ และความ ต้องการของผู้เรียน ทำการวัดและประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี หากไม่สามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประรายวิชาที่กำหนดควรนำกลับมาปรับปรุงและพัฒนา</p> <p>5. จัดทำทะเบียนสื่อและนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อความสะดวกในการใช้จัดการเรียนรู้ ดูแล รักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ</p>

ตาราง 25 (ต่อ)

สมรรถนะครูด้านการ บริหารหลักสูตรและการ จัดการเรียนรู้	แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น
5. ด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ (5 แนวทาง)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ศึกษาคู่มือและรูปแบบเครื่องมือการวัดและประเมินผลและ วิธีการออกแบบการวัดและประเมินผล</li> <li>2. เปิดโอกาสให้คณะครูภายในสาขาวิชามีส่วนร่วมในการสร้าง เครื่องมือวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน</li> <li>3. ออกแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยได้รับการ ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และควรนำไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้ จริง เพื่อจะได้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่สามารถนำไปใช้ได้ ทุกสถานการณ์และสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา</li> <li>4. ครูดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลัก ความแตกต่างระหว่างบุคคล</li> <li>5. นำเครื่องมือวัดและประเมินผลมาวิเคราะห์หาข้อบกพร่อง สะท้อนผลการประเมินแล้วนำมาปรับให้ตรงตามเป้าหมายการจัด การศึกษาและพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม</li> </ol>

จากแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน  
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน  
ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ปรากฏผลดังตาราง 26

พูน ปรณ ทัต ชีเว

ตาราง 26 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.95	0.11	มากที่สุด	4.70	0.21	มากที่สุด
ด้านที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.88	0.11	มากที่สุด
ด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.90	0.16	มากที่สุด
ด้านที่ 4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	4.92	0.11	มากที่สุด	4.80	0.20	มากที่สุด
ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.96	0.09	มากที่สุด	4.76	0.26	มากที่สุด
รวม	4.97	0.15	มากที่สุด	4.81	0.25	มากที่สุด

จากตาราง 26 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.97$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีเท่ากับ 2 ด้าน คือ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.81$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ตาราง 27 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร  
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น  
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ข้อ	ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ศึกษา วิเคราะห์ เอกสารของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เพื่อพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมตาม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562	5.00	0.00	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2	ประชุมคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่งตั้ง คณะกรรมการทำงานและรับผิดชอบร่วมกัน ในการสร้างและพัฒนารายวิชาของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3	จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ ฝึกอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานด้านการจัดการ เรียนรู้ ศึกษาและ วิเคราะห์ ความต้องการ ของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4	แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานดำเนินการ ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ จัดให้มีการ ประเมินและรายงานผลการดำเนินการ หลักสูตรเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม		4.95	0.22	มากที่สุด	4.70	0.26	มากที่สุด

จากตาราง 27 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู  
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด  
ขอนแก่น ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95  
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย  
ที่สุดคือ จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ ฝึกอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนรู้  
ศึกษาและวิเคราะห์ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการสร้างและ พัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ศึกษา วิเคราะห์ เอกสารของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เพื่อพัฒนารายวิชา หรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

ตาราง 28 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการออกแบบการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการออกแบบการเรียนรู้	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อ ออกแบบการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และ คำอธิบายรายวิชา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2	ศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียน มุ่งเน้นสมรรถนะ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ใน กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถ สร้างองค์ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ด้วยตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3	ศึกษาคู่มือการทำแผนการจัดการเรียนมุ่ง เน้นสมรรถนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ จัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด



ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการออกแบบการเรียนรู้	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4	ศึกษารูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ โดยเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับฝีมือรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ชุมชน และสังคม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5	ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อการ จัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.88	0.24	มากที่สุด

จากตาราง 28 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนมุ่งเน้นสมรรถนะ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยตนเอง

ตาราง 29 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร  
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น  
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อ	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	กำหนดเป้าหมายของการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรและผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ศึกษารูปแบบและวิธีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และแนวทางหรือขั้นตอนในการกำกับดูแลชั้นเรียนและการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนโดยเน้นการสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3	ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดกรองผู้เรียน ทำการสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาด้วยการทดสอบความรู้ความสามารถด้านการเรียนรู้ และปฏิบัติของผู้เรียน แล้ววิเคราะห์จัดกลุ่มผู้เรียนตามสภาพปัญหา เพื่อกำหนดทางเลือกและวิธีการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4	ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะในการปฏิบัติงานของผู้เรียนตามบริบทของงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5	ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับฝีมือรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม และสามารถประกอบอาชีพอิสระได้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
6	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิครูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลายโดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง รวมถึงมีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
7	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพ สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนเข้ามามีบทบาทและเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
8	พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
	รวม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.90	0.25	มากที่สุด

จากตาราง 29 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดกรองผู้เรียน ทำการสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาด้วยการทดสอบความรู้ความสามารถด้านการเรียนรู้และปฏิบัติของผู้เรียน แล้ววิเคราะห์จัดกลุ่มผู้เรียนตามสภาพปัญหา เพื่อกำหนดทางเลือกและวิธีการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนของผู้เรียน ( $\bar{X} = 4.60$ )

ตาราง 30 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	สำรวจและวิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อวางแผนในการใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2	วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนจัดทำแบบสอบถามความต้องการใช้สื่อ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบสื่อเพื่อใช้ในการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3	คิดค้นสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้พัฒนาและแก้ไข ปัญหาผู้เรียนในด้านการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4	นำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีไปทดลอง ก่อนนำไปใช้จริงให้ตรงกับจุดประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหา ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน ทำการวัดและ ประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี หากไม่สามารถวัดได้ครอบคลุม ตามจุดประสงค์รายวิชาที่กำหนดควรนำ กลับมาปรับปรุงและพัฒนา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5	จัดทำทะเบียนสื่อและนวัตกรรมอย่างเป็น ระบบ เพื่อความสะดวกในการใช้จัดการ เรียนรู้ ดูแล รักษาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
	รวม	4.92	0.24	มากที่สุด	4.80	0.27	มากที่สุด

จากตาราง 30 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ สสำรวจและวิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้ง ภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อวางแผนในการใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และมีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ คือ สสำรวจและวิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อวางแผนในการใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตาราง 31 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร  
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น  
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ศึกษาคู่มือรูปแบบเครื่องมือการวัดและ ประเมินผลและวิธีการออกแบบการวัดและ ประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2	เปิดโอกาสให้คณะครูภายในสาขาวิชามีส่วน ร่วมในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ เป็นมาตรฐานเดียวกัน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3	ออกแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และ ควรนำไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อจะ ได้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่สามารถ นำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์และสอดคล้อง กับจุดประสงค์รายวิชา	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4	ครูดำเนินการวัดและประเมินผลอย่าง ต่อเนื่อง โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่าง บุคคล	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5	นำเครื่องมือวัดและประเมินผลมาวิเคราะห์ หาข้อบกพร่อง สะท้อนผลการประเมินแล้ว นำมาปรับให้ตรงตามเป้าหมายการจัด การศึกษาและพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
	รวม	4.96	0.20	มากที่สุด	4.76	0.22	มากที่สุด

จากตาราง 31 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู  
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด  
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96  
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และข้อที่มีค่าน้อย  
ที่สุดคือ ออกแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

และควรนำไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อจะได้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่สามารถนำไปใช้ได้  
ในทุกสถานการณ์และสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร  
และการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการวัดและ  
ประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 และเมื่อพิจารณา  
เป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก  
1 ข้อ คือ คือ ศึกษาคู่มือรูปแบบเครื่องมือการวัดและประเมินผลและวิธีการออกแบบการวัดและ  
ประเมินผล



## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research Design) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

#### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

#### สรุปผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้



ลำดับที่ 3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และลำดับที่ 5 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันดับที่ 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อันดับที่ 3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ อันดับที่ 4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ และอันดับที่ 5 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ อันดับที่ 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร อันดับที่ 3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อันดับที่ 4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ และอันดับที่ 5 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ 27 แนวทาง ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 4 แนวทาง 2) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ 5 แนวทาง 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 8 แนวทาง 4) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 5 แนวทาง และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ 5 แนวทาง

ผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

## อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ย 4.05 อันดับที่ 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.98 อันดับที่ 3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.96 อันดับที่ 4 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 3.95 และอันดับที่ 5 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.94 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานด้านวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอนในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน เพื่อมุ่งพัฒนาสมรรถนะของครูในด้านต่าง ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ นักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษาได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 5 ด้านนี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ครูมีคุณภาพในการปฏิบัติงานและทำให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนาท พลอยบุตร (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ศรีปัญญา (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู

มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการจัดการเรียนรู้ บทบาทครู การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ แต่ทั้งนี้สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ อาจเนื่องมาจากครูมีความรู้ความสามารถด้านการผลิตสื่อไม่มากพอต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ครูผลิตสื่อได้ไม่หลากหลายและไม่น่าสนใจเท่าที่ควร รวมทั้งครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนจำนวนมาก จึงทำให้ครูไม่มีเวลาเพียงพอต่อการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี อีกทั้งบริบทสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาไม่ค่อยเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้สื่อประกอบต่าง ๆ และสถานศึกษาไม่มีนโยบายหรือแนวปฏิบัติด้านการผลิตและพัฒนาสื่อที่ชัดเจน ครูจึงไม่ตระหนักในการสร้างและผลิตสื่อเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชฎาพร สีหาวงค์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ย 4.98 อันดับที่ 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.95 อันดับที่ 3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.95 อันดับที่ 4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.90 และอันดับที่ 5 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.88 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูยังมีเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่มากพอ จึงมีความต้องการที่จะ

พัฒนาสมรรถนะในด้านนี้ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ด้านการจัดการเรียนรู้ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ซึ่งครูมีบทบาทสำคัญมากในการพัฒนาให้เกิดคุณภาพผู้เรียน แต่ในปัจจุบันการปฏิบัติงานในเชิงวิชาชีพครูยังขาด ความเป็นมืออาชีพหรืออ่อนด้อยด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (2553) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ครูจะพยายามจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ดังนั้น มีเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ครูอาจารย์ควรจะต้องรู้และทำความเข้าใจ ดังนี้ 1. เทคนิคการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตัวเอง ครูอาจารย์ ควรมีบทบาทหน้าที่ในการจัดเทคนิคในการจัดประสบการณ์เพื่อนำเสนอข้อมูลใหม่ เทคนิคการใช้คำถามให้คิดหรือลงมือปฏิบัติเพื่อเชื่อมโยงความรู้ ข้อมูลในสมองและยังมีบทบาทช่วยให้ผู้เรียนได้จัดระบบระเบียบของข้อมูลเพื่อจำได้ง่าย และนำมาใช้งานได้อย่างรวดเร็ว เป็นต้นว่า เทคนิคในการจัดประสบการณ์เพื่อนำเสนอข้อมูลใหม่ เทคนิคการใช้คำถามให้คิดหรือลงมือปฏิบัติเพื่อเชื่อมโยงความรู้ข้อมูลในสมอง และเทคนิคในการจัดระบบข้อมูลความรู้ 2. เทคนิคการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับคนอื่น เป็นวิชาชีพที่ครูอาจารย์จะต้องกำกับดูแลให้ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทุกคนได้มีบทบาทในการทำงาน และเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) 3. เทคนิคการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ครูอาจารย์ควรจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในลักษณะต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความสามารถเฉพาะที่ผู้เรียนแต่ละคน มีความแตกต่างกัน นอกจากการใช้เทคนิคการออกคำสั่ง ให้ผู้เรียนแสดงการทำงานในลักษณะต่าง ๆ แล้ว ครูอาจใช้วิธีการสอนบางวิธีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้เช่นกัน เช่น วิธีสอนโดยให้จัดนิทรรศการและการสอนโดยใช้โครงงาน โดยครูเป็นผู้กำกับควบคุมให้ผู้เรียนทุกคนได้ร่วมกันวางแผน ดำเนินการตามแผน และร่วมกันสรุปผลงาน ผู้เรียนแต่ละคนจะได้เลือกและแสดงความสามารถที่ตนเองถนัดเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย อีกทั้ง กรมวิชาการ (2544) กล่าวว่า การจัดการศึกษานั้นถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งในวงการศึกษาดังกล่าวก็ยอมรับว่าการจัดการศึกษาที่ดีจะต้องคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียน แต่ละคนที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เชาวน์ปัญญา บุคลิกภาพ ความคิดสร้างสรรค์ และพฤติกรรมอื่น ๆ การจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความเข้าใจ ทักษะและเจตคติไปพร้อม ๆ กัน ในระบบการเรียน ผู้เรียนควรเป็นผู้แสดงออกมากกว่าผู้สอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนมีโอกาสได้แสดงออกมากที่สุด ให้ความสำคัญกับความรู้สึกรักใคร่ และค่านิยมของผู้เรียน การจัดบรรยากาศในการเรียน ควรเป็นแบบร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ครูทำหน้าที่ช่วยเหลือให้กำลังใจ และอำนวยความสะดวก

ความสะดวกในขบวนการเรียนของผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำฝน ชื่นชม (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุดคือการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี รองลงมาคือความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุดคือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษดากร พลมณี (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุดคือ 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ( $PNI_{modified} = 0.250$ ) อันดับที่ 2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ( $PNI_{modified} = 0.243$ ) อันดับที่ 3 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ ( $PNI_{modified} = 0.240$ ) อันดับที่ 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ( $PNI_{modified} = 0.235$ ) และอันดับที่ 5 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ( $PNI_{modified} = 0.234$ ) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูเห็นความสำคัญและตระหนัก การออกแบบการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนจัดการเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดี บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา การออกแบบการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงมีความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านนี้ อีกทั้งครูคงเห็นว่าการออกแบบการเรียนรู้จะเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากครูผู้สอนจะต้องออกแบบการสอนให้มีความน่าสนใจ เนื้อหาครบถ้วน ชัดเจน สอดคล้องกับ จุดประสงค์ของหลักสูตรการศึกษา สอดคล้องกับทัศนรงค์ จารุเมธิชน (2556) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เป็นสมรรถนะที่กล่าวถึงความสามารถในการสร้าง และพัฒนาหลักสูตร ออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม

เทคโนโลยีและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2. ผลการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากมาจากการดำเนินการสร้างแนวทาง มีการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการสร้างแนวทางซึ่งเป็นไปตามกระบวนการวิจัย อีกทั้งกระบวนการต่าง ๆ ก่อนที่จะได้มาซึ่งแนวทางที่สมบูรณ์ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และความสามารถในด้านสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี อีกทั้งผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 การศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติดี มาผนวกกับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชฎาพร สีหาวงศ์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ระดับมาก และความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศดาว โยงไทยสง (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษดากร พลมณี (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

#### ข้อเสนอแนะ

##### 1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ย

น้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายให้ครุ นำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้เรื่องด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ไปใช้กับ ผู้เรียนอย่างจริงจัง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1.2 ผลการวิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นด้านการออกแบบการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้น สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ควรให้ครุ นำแนวทางทุกด้านของการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการออกแบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษานำไปใช้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ต่อการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

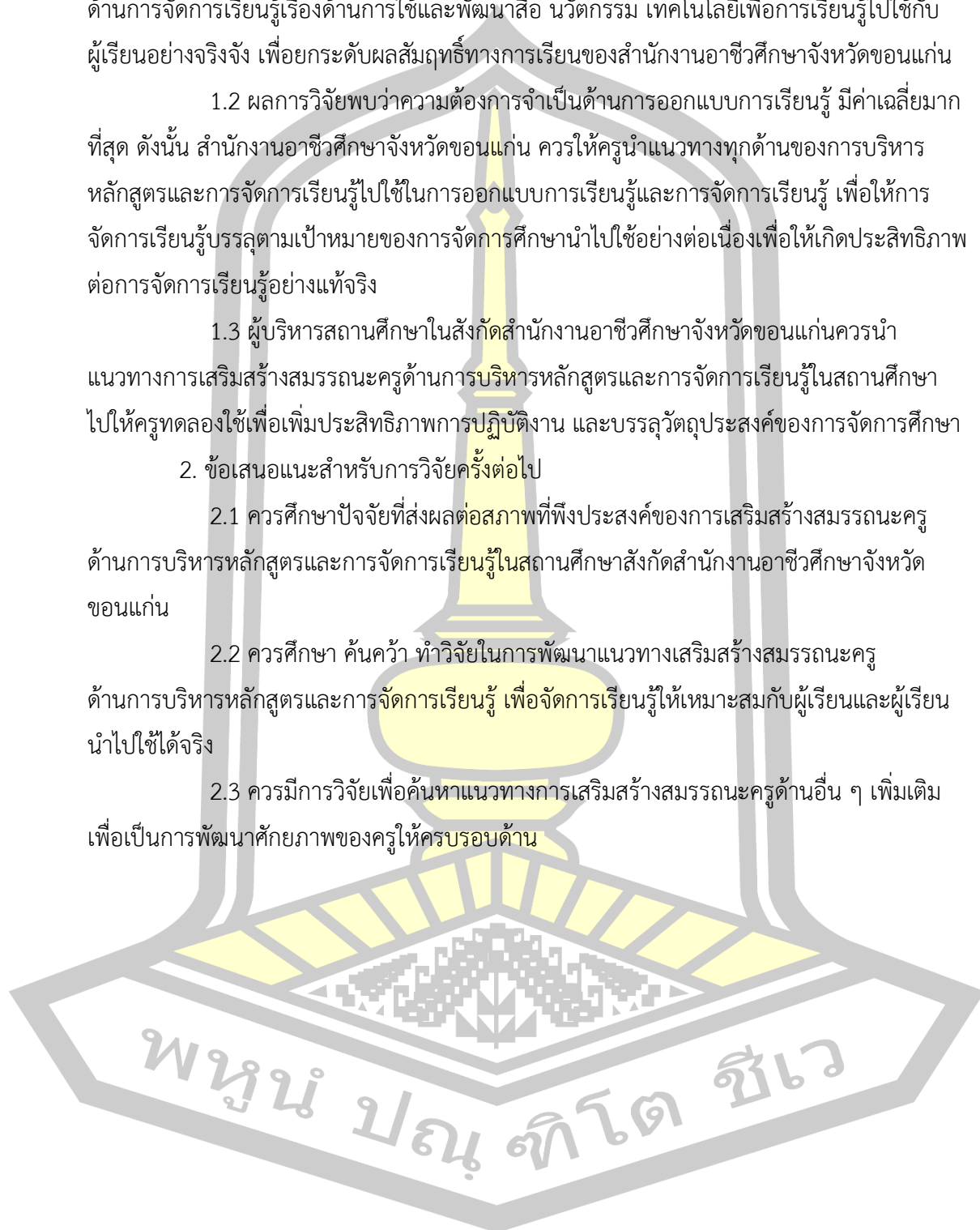
1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นควรนำ แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ไปให้ครุทดลองใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

## 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ขอนแก่น

2.2 ควรศึกษา ค้นคว้า ทำวิจัยในการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและผู้เรียน นำไปใช้ได้จริง

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของครุให้ครบรอบด้าน



บรรณานุกรม





## บรรณานุกรม

- กชกร ธิปัตตี. (2547). *การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนการสอน*. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กมล ภู่งประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : เมธีทิปส์.
- กรมวิชาการ. (2544). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545). *แนวทางการจัดทำหลักสูตรการศึกษา*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *การปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กฤษดากร พลมณี. (2561). *การพัฒนาโปรแกรมความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิตานันท์ มลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- กุลชน ธนาพงศธร. (2541). *การบริหารงานบุคคล เอกสารประกอบชุดวิชา หน่วยที่ 1-7*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2543). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). *ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จิตติกา ชัยภักดี. (2559). *แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตรา ปราชญ์นิวัฒน์. (2549). *สมรรถนะของสาธารณสุขอำเภอบึงสามพันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- จิระประภา อัครบวร. (2549). *สร้างคนสร้างผลงาน*. กรุงเทพฯ : ก. พลพิมพ์.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : อลิ้นเพชร.
- ชญาพร สีหาวงศ์. (2560). *การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนาธิป พรกุล. (2544). *รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ชุกาแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัชวาลย์ เจริญบุญ. (2554). *รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์การพัฒนาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชัยนาท พลอยบุตร. (2559). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชัย สมितिไกร. (2552). *การสรรหาคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วี.พรินท์ (1991).
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ*. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- ณัชชา ศรีเศรษฐา. (2555). *การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทัศนรงค์ จารุเมธิชน. (2556). *การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ทัศนาว โยงไทยสง. (2560). *การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แคมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียน ทองแก้ว. (2550). *สมรรถนะ (Competency) : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : ธนธัชการพิมพ์.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). *ความเป็นครู : Self-actualization for Teachers*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ก.พล.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2541). *การวิเคราะห์การจัดอันดับมหาวิทยาลัยของประเทศในเอเชีย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นันทกา วารินิน. (2557). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาแพงเพชร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นัยนา ทองศรีเกตุ. (2544). *องค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- น้ำฝน ชื่นชม. (2560). *การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิคม ชมภูหลง. (2545). *วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : เดอะนอร์เวลจเซ็นเตอร์.
- บุญชม ศรีสะอาด และสุรียทอง ศรีสะอาด. (2552). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2543). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2546). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- บุญมี เณรยอด. (2546). *หลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2554). *การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรพนา บัวอินทร์. (2553). *สภาพและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรี ศรีสังข์. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศุภบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (2553). *การเรียนการสอนและหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- มะลิวัน สมศรี. (2558). *การพัฒนาคู่มือสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มะหดี มะดีอราแคว. (2551). *สมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- มัลลิกา วิเชียรดี. (2556). *สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- มาเลี่ยน พ่วงอินทร์. (2541). การสำรวจสมรรถภาพการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับชั้น  
ประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์  
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- รัตนา ไชยเลิศ. (2550). การวิเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิผลการสอนของครูคณิตศาสตร์ โรงเรียน  
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญา  
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
เชียงราย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2543). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :  
แอล ที เพรส.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :  
รุ่งเรืองธรรม.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2547). ภาวะผู้นำ : จากทฤษฎีสู่ข้อเสนอตัวแบบหลักสูตรพัฒนาบุคลากร.  
วารสารศึกษาศาสตร์, 27(3), 40-52.
- วิสุทธิ์ เวียงสมุทร. (2553). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้  
คณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 1-2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขภูบัณฑิต สาขาวิชา  
การบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์. (2559). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา  
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย  
มหาสารคาม.
- ศิริพร แยมนิล. (2549). Competency ในงานบริหารทรัพยากรบุคคล. วารสารดำรงราชานุภาพ,  
6(18), 5, มกราคม.
- ศิริพร ศรีปัญญา. (2560). การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น  
สำคัญของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.  
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา  
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

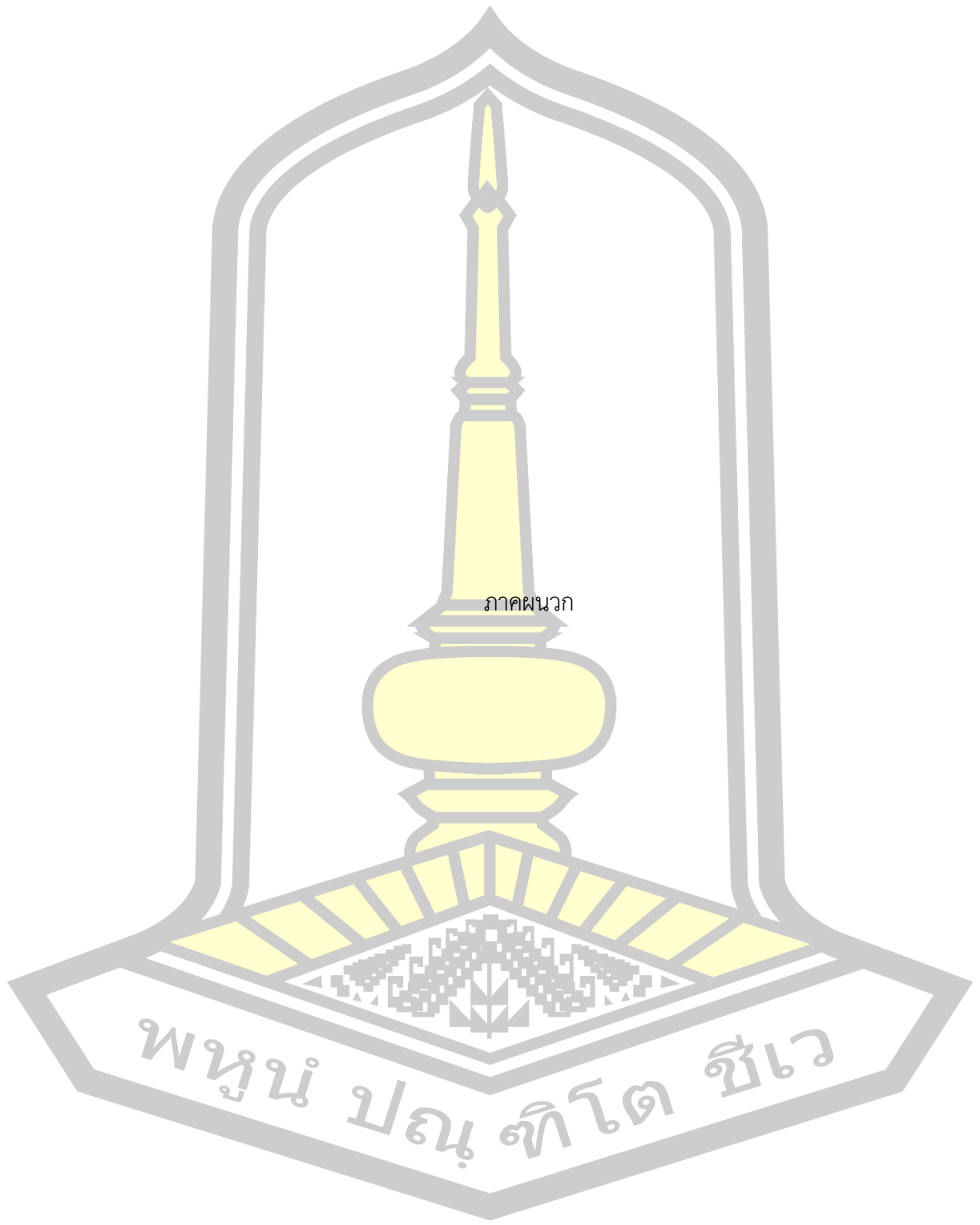
- ศิริวรรณ คนดี. (2556). *การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในเขตคุณภาพนาดี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2548). *การเตรียมครูสู่นาคต ยุทธศาสตร์ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ปี 2549-2551*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สมชัย เคนจตุรัส. (2540). *สมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมบูรณ์ สงวนญาติ. (2534). *สื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สร้อยญา วัฒนวิศาล. (2541). *สมรรถภาพและความต้องการการพัฒนาของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2547)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). *เอกสารประกอบการปฏิบัติงาน โครงการลดปัญหา การออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2562*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.vec.go.th>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 1 มิถุนายน 2562].

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ : พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. (2547).
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). *108 คุณ 2 ปัญหาปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *คู่มือการปฏิบัติงานการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *เครื่องมือส่งเสริมการขับเคลื่อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับครู)*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานสถาบันราชภัฏ. (2546). *การศึกษาแบบเรียนรวม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถาบันราชภัฏ.
- สำลี รักสุทธี. (2544). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2547). Competency : เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้. *Productivity*, 9(53), 20-25.
- สุชาญ โกลสิน. (2545). การปรับของครูอาจารย์ในยุคไฮเทค. *วารสารวิชาการ*, 5(7), 22-26, กรกฎาคม.
- สุเมารักษ์ อัยลา. (2556). *สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุธาทิพย์ งามนิล. (2538). *การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มกรงานพื้นฐานอาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล พลเยี่ยม. (2544). *สมรรถภาพของครู อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิคและกองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2543). *คุณภาพของครูผู้คุณภาพแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ฟีนีฟับบลิชซิ่ง
- สุวัจน์ ศรีสวัสดิ์. (2556). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2537). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสวนดุสิต.
- อรัญ มลิตอง. (2542). *ศึกษาสมรรถภาพการสอนระดับปริญญาตรีของอาจารย์ผู้สอนวิชาช่างอุตสาหกรรมในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. (2547). *Career Development in Practice*. กรุงเทพฯ : เอชอาร์เซ็นเตอร์.
- อุทุมพร จามรمان. (2540). *การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ในแบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Allinson, M.G. (2006). *Factors Predicting Pre-service Teacher Technology Competency*. [online]. Available from : [https://etd.ohiolink.edu/ap/10?0::NO:10:P10\\_ACCESSION\\_NUM:bgsu1151090686](https://etd.ohiolink.edu/ap/10?0::NO:10:P10_ACCESSION_NUM:bgsu1151090686). [accessed 12 December 2019].
- Boam, R. and P. Sparrow. (1992). *Designing and Achieving Competency*. London : McGraw-Hill.
- Boyatzis, R.E. (1982). *The Competent Manager : A Model for Effective Performance*. New York : Wiley.
- British Council. (2009). *Teaching Competency*. [online]. Available from : <http://www.britishcouncil.org.sg>. [accessed 1 April 2019].
- Castetter, W.B. and I.P. Young. (2000). *The Human Resource Function in Education Administration*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Lembo, L.T. (2010). Preserving Child Centered Education in the era of NCLB : A Case Study of one School's Efforts. *Dissertation Abstracts International*, 70(7), January.

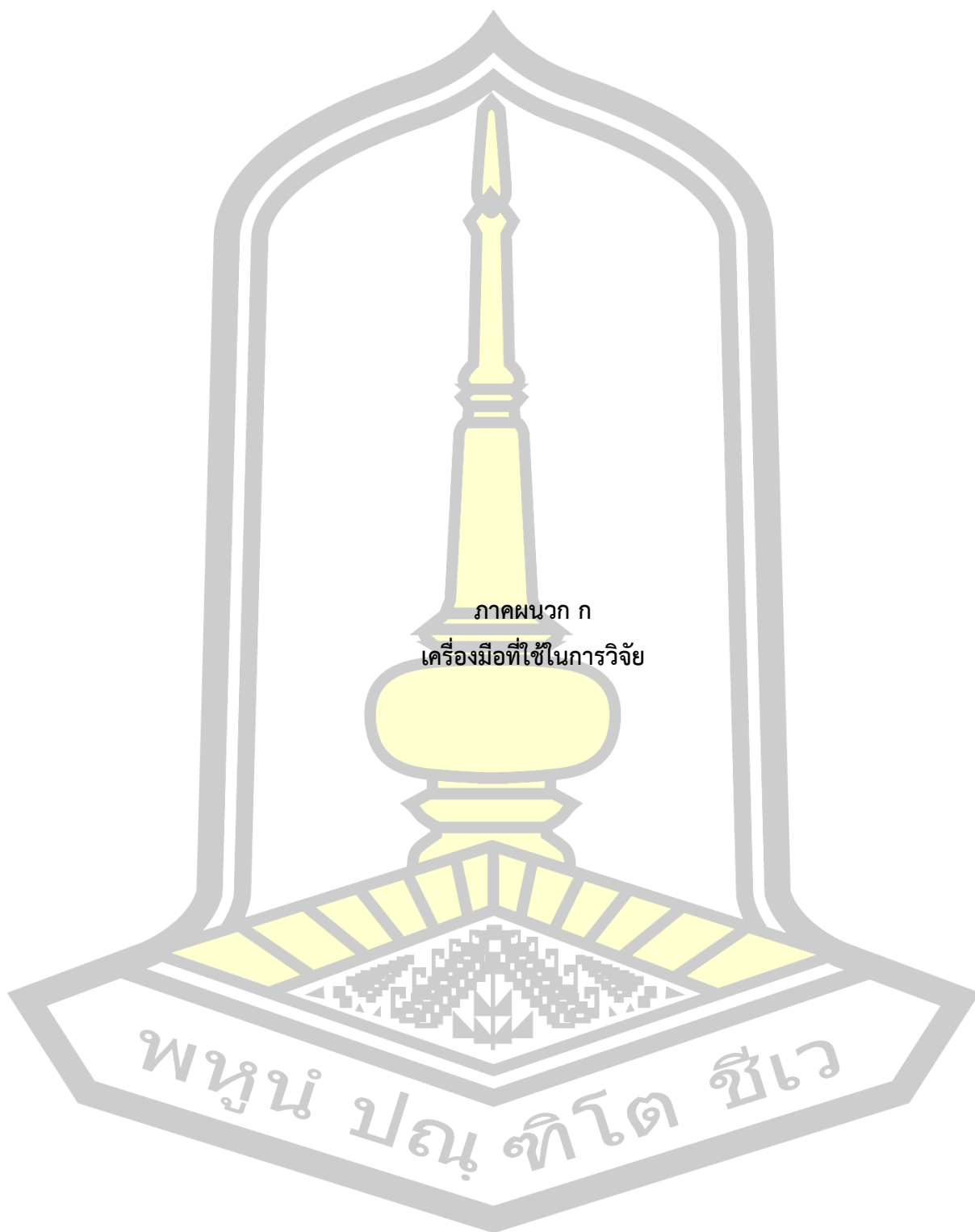


- Margonis, F. (2007). Reconstructing Pragmatism to Address Racial Injustice. *Journal of Philosophy of Education*, 41(1), 141-149, February.
- McClelland, D.C. (1973). *Testing for Competence Rather Than for Intelligence*. The American Psychologist, 28(1), 251-255, January.
- Michael, F. and H. Andy. (2002). *Teacher Development and Educational Change*. 2nd ed. London : Intype London.
- Ministry of National Education, Turkish Republic (2006). Teacher Training Component in *Generic Teacher Competencies*. p. 13-43. Ankara : Ministry of National Education, Turkish Republic.
- Moore, F.L. (2004). Perspective on the Critical Factors for Student Success in Developmental Education : Instructors and Student Speak. *Dissertation Abstracts International*, 65(3), 809-A, September.
- Schottelkorb, A. (2008). Effectiveness of Child-Centered Play Therapy and Person centered Teacher Consultation on ADHD Behavioral Problems of Elementary School Children : A Single Case Design. *Dissertation Abstracts International*, 69(2), 208-A, August.
- Sharon, R.K. (1999). Freedom to Choose : A Post-Structural Study of Child Centered Pedagogy In a Kindergarten Classroom. *Dissertation Abstracts International*, 59(10), 3731-A, December.
- Spencer, L.M. and S.M. Spencer. (1993). *Competence at Work : Models for Superior Performance*. New York : John Wiley & Sons.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt Brace & World.
- The National Institute of Education (NIE). (2009). Graduated Teacher Competencies Frame Work : GTCF,” in *Nanyang Bulletin AY 2008-2009 : GRADUATE*. Nanyang : Nanyang Technological University.
- Watamura, K.P. (2001). Child-centered Learning Versus Direct Instruction in Mathematics in the Elementary Classroom. *Masters Abstracts International*, 39(5), 62.



ภาคผนวก

พหุมนุ ปณุ ทิโต ชีเว



ภาคผนวก ก  
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม**

**สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้  
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น  
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้  
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น**

คำชี้แจง

1. ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาว่า ข้อคำถามของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพ

ที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีความสอดคล้องตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยกำหนดเนื้อหาการประเมินออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. การออกแบบการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. ขอความกรุณาให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- + 1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้
  - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้
  - 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้
- ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง สำหรับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

นางสาวจริยาภรณ์ ตู้อำมุล

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม**  
**สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ**  
**เรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น**  
**เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ**  
**เรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น**

ข้อ	รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
<b>องค์ประกอบที่ 1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร</b>					
<b>ตัวชี้วัดที่ 1 การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร</b>					
1	สามารถสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรรายวิชา ที่สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562				
2	สามารถสร้างหลักสูตรรายวิชาครอบคลุมจุดประสงค์รายวิชาและสมรรถนะรายวิชา				
3	สามารถเลือกและเรียงลำดับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562				
<b>ตัวชี้วัดที่ 2 การประเมินหลักสูตร</b>					
4	มีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินเอกสารหลักสูตร				
5	มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันและเหมาะสมกับสถานศึกษา				
6	มีการนำหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการจัดการเรียนรู้				
7	มีการนำผลการประเมินมาพัฒนาให้หลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ต่อไป				
<b>องค์ประกอบที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้</b>					
<b>ตัวชี้วัดที่ 1 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้</b>					
8	มีความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของจุดประสงค์รายวิชาสมรรถนะรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา				
9	มีการกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				

ข้อ	รายการ	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
10	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้				
11	มีการวิเคราะห์และเชื่อมโยงจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะ รายวิชาจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา				
12	มีการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้				
<b>ตัวชี้วัดที่ 2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้</b>					
13	มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้				
14	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบสำคัญ ครบถ้วนและชัดเจน				
15	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมและลำดับ ขั้นตอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา				
16	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบท				
<b>องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</b>					
<b>ตัวชี้วัดที่ 1 รูปแบบวิธีสอน</b>					
17	กิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนถูกต้องและครบถ้วนตาม หลักวิธีการสอนที่เลือกใช้				
18	กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียน การสอนได้หลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการ ปฏิบัติงาน				
19	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในหลักการ วิธีการดำเนินงานและมีทักษะการปฏิบัติงานใน บริบทของงาน				
20	มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่เหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนรู้				
21	มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา				

ข้อ	รายการ	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
22	มีการใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุง กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน				
<b>ตัวชี้วัดที่ 2 การจัดการชั้นเรียน</b>					
23	ใช้วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม				
24	บริหารจัดการเวลาได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการ เรียนรู้				
25	จัดสภาพชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ				
26	ถ่ายทอดและสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และการปฏิบัติได้ อย่างเหมาะสม				
<b>ตัวชี้วัดที่ 3 หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้</b>					
27	มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล				
28	จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล				
29	ประเมินผลการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล				
30	จัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้เกิด ทักษะวิชาชีพ				
31	จัดมุมเสริมความรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง				
<b>องค์ประกอบที่ 4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้</b>					
<b>ตัวชี้วัดที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้</b>					
32	มีแนวทางการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่หลากหลาย ซึ่ง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
33	มีการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็นของการใช้แหล่ง เรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้				
34	มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้				
35	มีระบบการจัดเก็บสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่สะดวกต่อ การนำไปใช้				

ข้อ	รายการ	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
<b>ตัวชี้วัดที่ 2 การเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้</b>					
36	เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาและเหมาะสมกับผู้เรียน				
37	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสืบค้นเพื่อพัฒนาตนเอง				
38	มีแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยอำนวยความสะดวกให้ครูและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ				
<b>ตัวชี้วัดที่ 3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้</b>					
39	สำรวจ สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา				
40	ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน				
41	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้มีความทันสมัย				
42	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา บริบท และความสามารถของผู้เรียน				
<b>องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้</b>					
<b>ตัวชี้วัดที่ 1 หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้</b>					
43	เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามแนวทางการวัดและประเมินผลของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ				
44	เลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาและสมรรถนะรายวิชา				
45	เน้นการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน				
46	นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน				



ข้อ	รายการ	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
<b>ตัวชี้วัดที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้</b>					
47	วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์รายวิชาที่สำคัญเพื่อนำมาใช้ในการวัดและประเมินผล				
48	กำหนดรูปแบบ วิธีการวัด และสร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา และสมรรถนะรายวิชา				
49	วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือวัด				
50	ปรับปรุงเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น				

### ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

**คำชี้แจง** โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

2. การออกแบบการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

.....

.....

.....

.....

4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

.....

.....

.....

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

.....

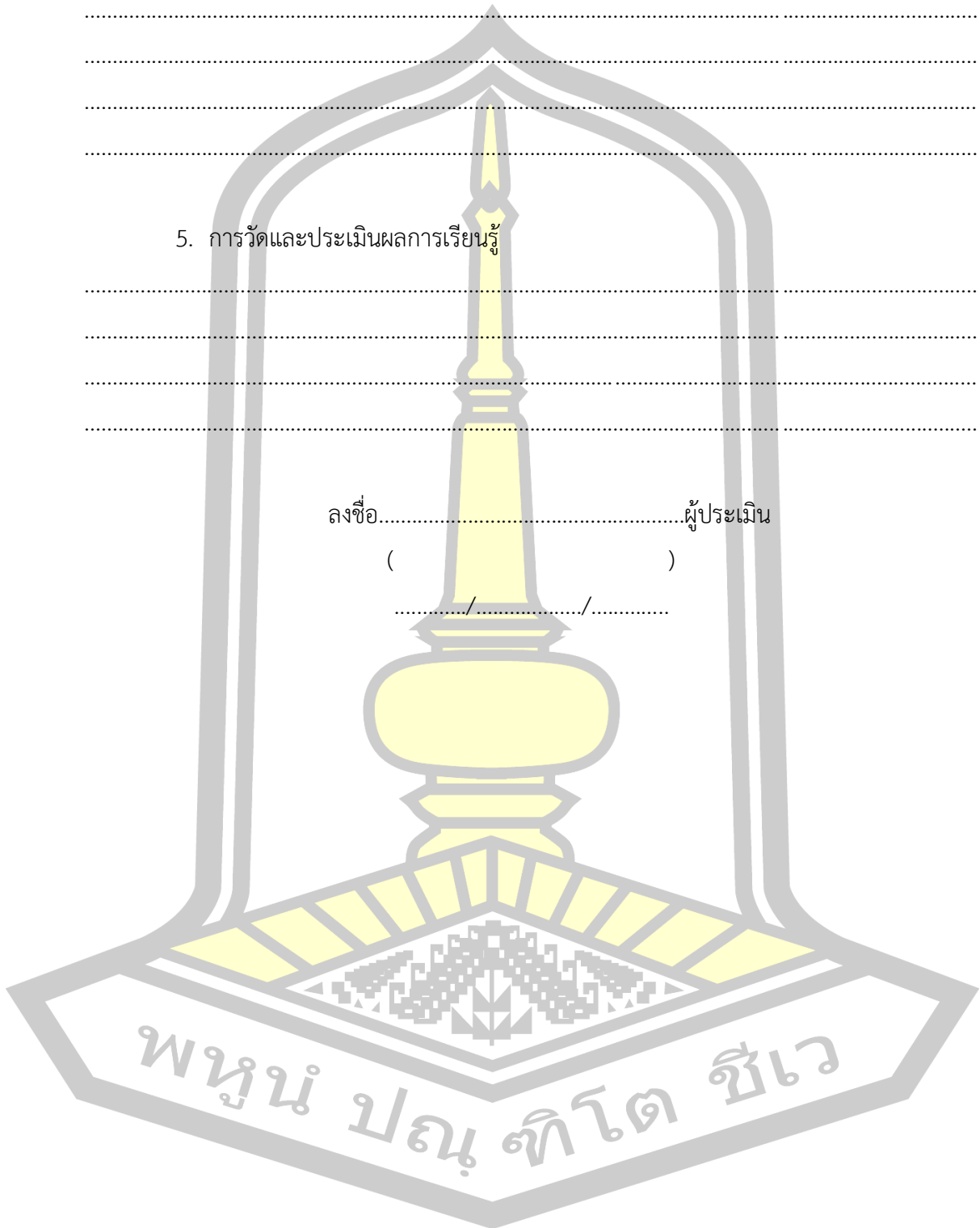
.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

...../...../.....



## รหัสแบบสอบถาม

--	--	--

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร  
และการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น  
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ  
เรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

## คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมของท่านเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
  2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้
    - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
    - ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับพฤติกรรมในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
    - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
  3. ขอความอนุเคราะห์ตอบคำถามทุกตอนและทุกประเด็นให้สมบูรณ์ และตรงตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น และจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านให้เกิดความเสียหายแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น
  4. เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จ ผู้วิจัยจะติดต่อประสานงานกับผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
- ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณ  
มา ณ โอกาสนี้

นางสาวจริยาภรณ์ ตู้คำมูล

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทรศัพท์ 095-5357787

แบบสอบถามพฤติกรรมในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหาร  
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น  
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ  
เรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง  หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพภาพของท่าน

1. ระดับการศึกษา  ปริญญาตรี  ปริญญาโท  ปริญญาเอก

2. ประสบการณ์การทำงาน  1 - 5 ปี  6 - 10 ปี  11 - 15 ปี  
 16 - 20 ปี  21 - 25 ปี  มากกว่า 25 ปี

3. สาขาวิชา  ช่างยนต์  ไฟฟ้ากำลัง  
 อิเล็กทรอนิกส์  คอมพิวเตอร์ธุรกิจ  
 สามัญ-สัมพันธ์  เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์  
 การบัญชี  เทคโนโลยีสารสนเทศ  
 การจัดการ  การตลาด  
 การโรงแรม  ช่างกลโรงงาน  
 โยธา  ช่างเชื่อมโลหะ  
 สสำรวจ  ก่อสร้าง  
 อื่นๆ สาขาวิชา.....

พูน ปณ ทิโต ชีเว





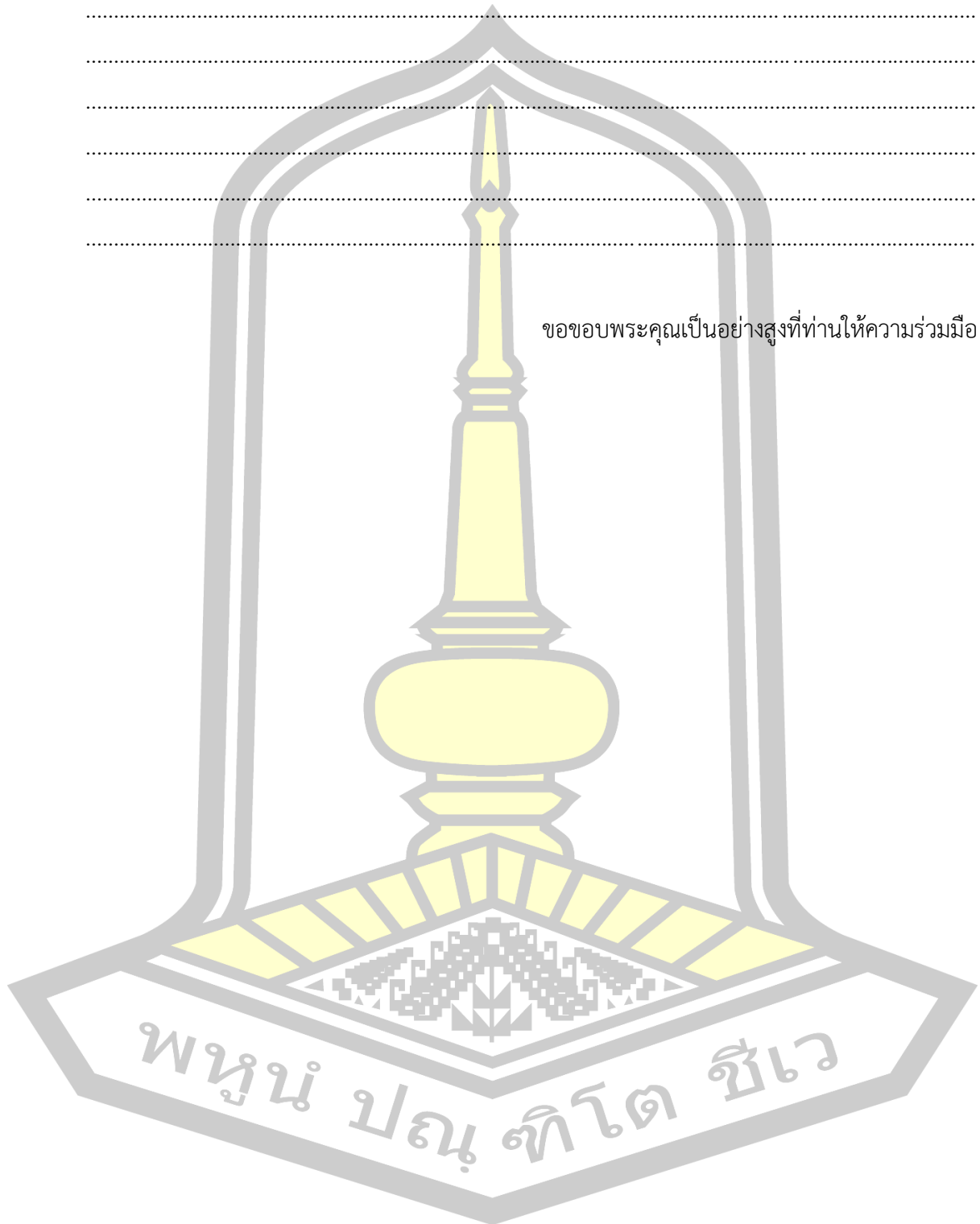








ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ



## แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

### สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

#### คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความเห็นของท่านเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

2. แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยกำหนดเนื้อหาการประเมินออกเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. การออกแบบการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการสัมภาษณ์เพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อหรือความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจริยาภรณ์ ตูคำมูล

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทรศัพท์ 095-5357787

### ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

**คำชี้แจง** ขอความกรุณาท่านให้สัมภาษณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ – สกุล.....
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขาวิชา.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน.....
4. ชื่อสถานศึกษา.....
5. ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี
6. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ณ สถานศึกษาแห่งนี้.....ปี

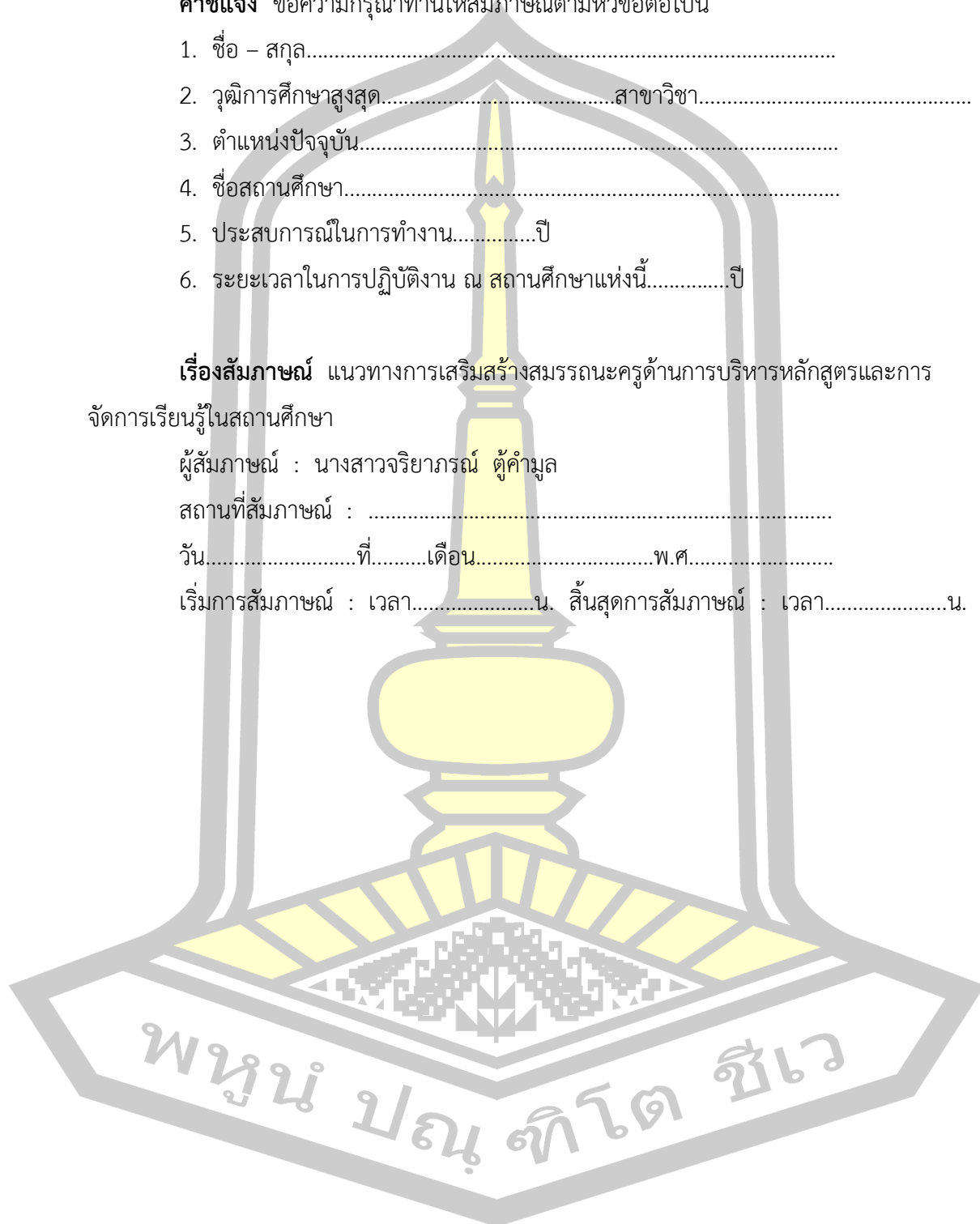
**เรื่องสัมภาษณ์** แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ผู้สัมภาษณ์ : นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล

สถานที่สัมภาษณ์ : .....

วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เริ่มการสัมภาษณ์ : เวลา.....น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์ : เวลา.....น.



**ตอนที่ 2** แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

**คำชี้แจง** ในฐานะที่ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. สถานศึกษาของท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้หรือไม่

ปัญหาหรืออุปสรรคนั้นเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3. สถานศึกษาของท่านใช้แนวทาง รูปแบบ หรือวิธีการใด ในการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

4. ท่านมีความเห็นว่าแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ควรดำเนินการอย่างไร

4.1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

.....

.....

.....

4.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้

.....

.....

.....

#### 4.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

#### 4.4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

#### 4.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

5. ผลจากการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน พบว่า

5.1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ มีการตรวจสอบติดตาม และประเมินเอกสารหลักสูตร ท่านมีความเห็นว่าควรดำเนินการพัฒนาประเด็นนี้ให้ดีขึ้นอย่างไร

5.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้ ท่านมีความเห็นว่าควรดำเนินการพัฒนาประเด็นนี้ให้ดีขึ้นอย่างไร

วิทยาลัยเทคนิค ชีวะ

5.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ท่านมีความเห็นว่าจะดำเนินการพัฒนาประเด็นนี้ให้ดีขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5.4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ มีระบบการจัดเก็บสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่สะดวกต่อการนำไปใช้ ท่านมีความเห็นว่าจะดำเนินการพัฒนาประเด็นนี้ให้ดีขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ เน้นการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน ท่านมีความเห็นว่าจะดำเนินการพัฒนาประเด็นนี้ให้ดีขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความอนุเคราะห์สำหรับการสัมภาษณ์ในครั้งนี้

พูนุ ปณ ทิโต ชีเว

แบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้  
 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น  
 สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ  
 เรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบประเมินแนวทางฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยกำหนดเนื้อหาการประเมินออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. การออกแบบการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาว่าแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจริยาภรณ์ ตูคำมูล

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทรศัพท์ 095-5357787













ข้อ	แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการ บริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
<b>ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้</b>											
5	นำเครื่องมือวัดและประเมินผลมาวิเคราะห์หา ข้อบกพร่อง สะท้อนผลการประเมินแล้วนำมา ปรับให้ตรงตามเป้าหมายการจัดการศึกษาและ พัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม										

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

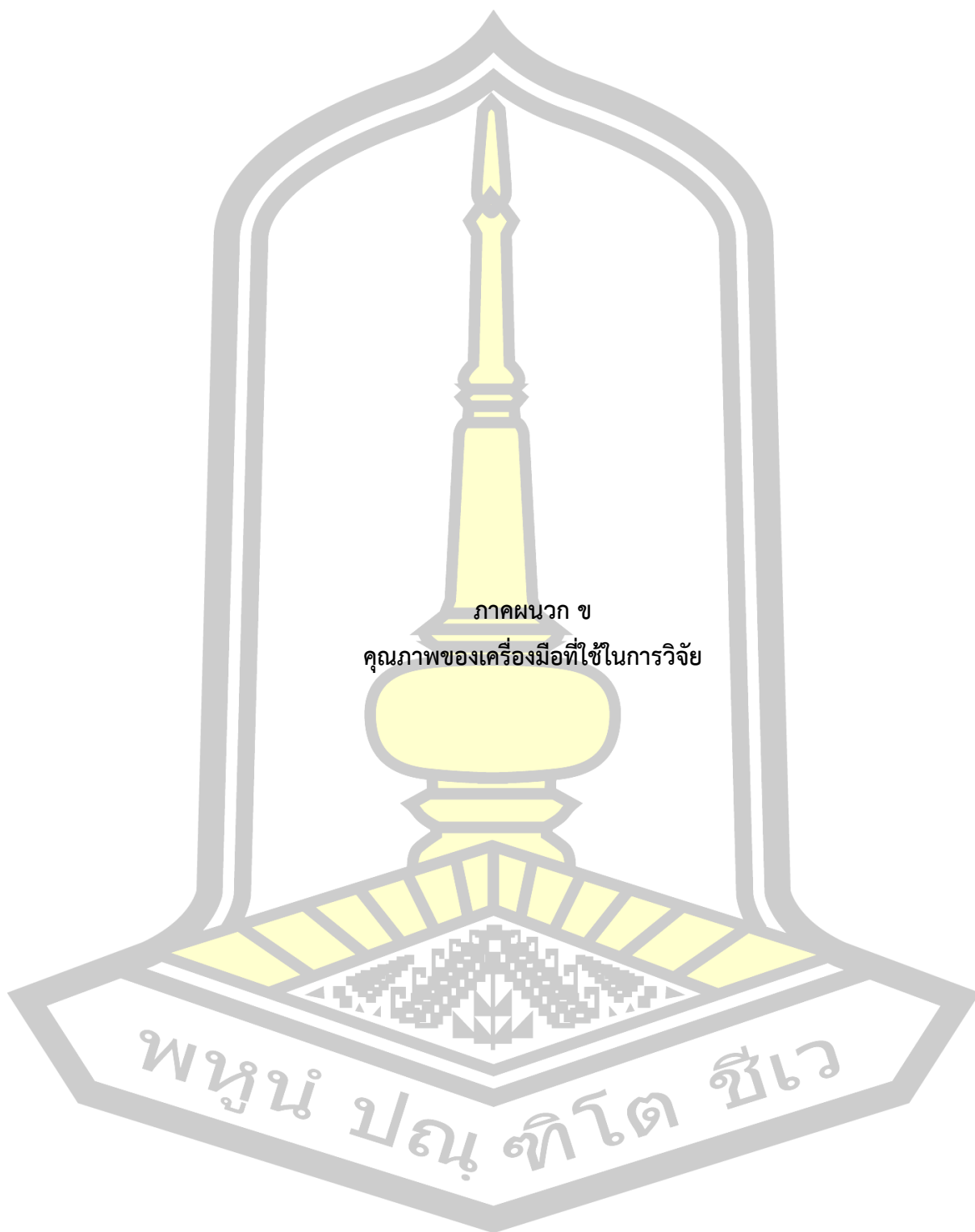
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความอนุเคราะห์สำหรับการประเมินแนวทางในครั้งนี้

พูน บุญ ทัต ธีระ

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

...../...../.....



ภาคผนวก ข  
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิต โท ชีวะ





ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
26	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
28	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
31	1	1	-1	1	0	0.4	ใช้ไม่ได้
32	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
33	1	0	0	1	0	0.4	ใช้ไม่ได้
34	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
35	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
37	1	-1	1	1	1	0.6	ใช้ได้
38	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
39	1	0	1	1	1	0.8	ใช้ได้
40	1	1	-1	1	0	0.4	ใช้ไม่ได้
41	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
43	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
45	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
46	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
47	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
48	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
49	0	1	0	1	0	0.4	ใช้ไม่ได้
50	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้

สรุปค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ มีค่าต่ำกว่า 0.50 อยู่ 10 ข้อ ซึ่งไม่สามารถนำไปใช้ได้ และมีค่าอยู่ระหว่าง 0.50-1.00 ที่สามารถนำไปใช้ได้ 40 ข้อ

ตาราง 33 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหาร  
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ค่าอำนาจจำแนก					
ข้อที่	N	สภาพปัจจุบัน	ข้อที่	N	สภาพปัจจุบัน
1	30	0.731	26	30	0.733
2	30	0.271	27	30	0.731
3	30	0.777	28	30	0.705
4	30	0.697	29	30	0.293
5	30	0.782	30	30	0.580
6	30	0.708	31	30	0.565
7	30	0.705	32	30	0.732
8	30	0.706	33	30	0.705
9	30	0.697	34	30	0.752
10	30	0.705	35	30	0.794
11	30	0.752	36	30	0.752
12	30	0.762	37	30	0.280
13	30	0.752	38	30	0.360
14	30	0.790	39	30	0.280
15	30	0.748	40	30	0.283
16	30	0.635			
17	30	0.705			
18	30	0.752			
19	30	0.566			
20	30	0.565			
21	30	0.571			
22	30	0.635			
23	30	0.648			
24	30	0.627			
25	30	0.731			

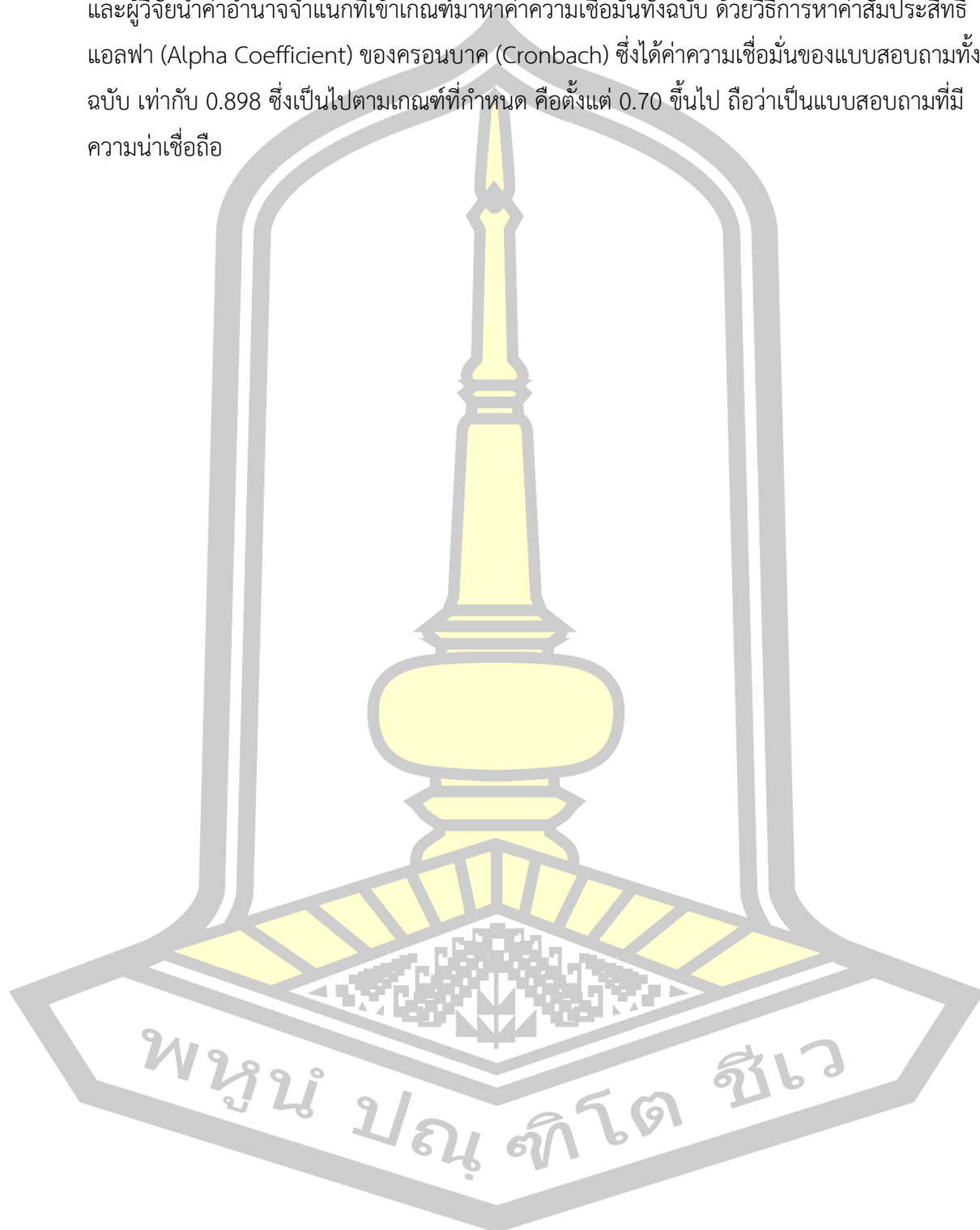
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.852

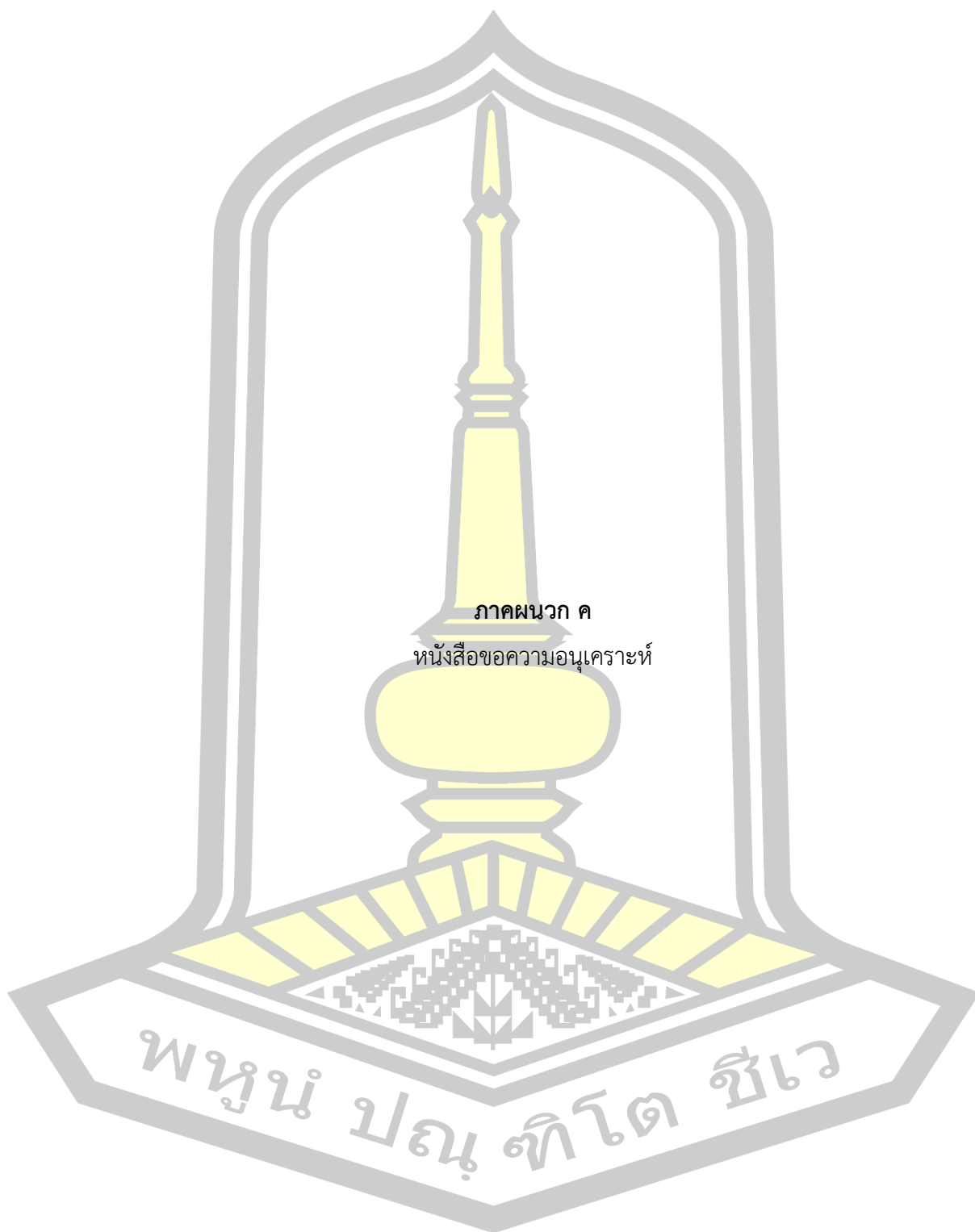
ตาราง 34 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการ  
บริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด  
ขอนแก่น

ค่าอำนาจจำแนก					
ข้อที่	N	สภาพที่พึงประสงค์	ข้อที่	N	สภาพที่พึงประสงค์
1	30	0.719	26	30	0.777
2	30	0.595	27	30	0.630
3	30	0.545	28	30	0.557
4	30	0.715	29	30	0.668
5	30	0.685	30	30	0.839
6	30	0.626	31	30	0.715
7	30	0.741	32	30	0.636
8	30	0.737	33	30	0.858
9	30	0.869	34	30	0.800
10	30	0.847	35	30	0.764
11	30	0.772	36	30	0.694
12	30	0.650	37	30	0.583
13	30	0.718	38	30	0.652
14	30	0.561	39	30	0.712
15	30	0.635	40	30	0.707
16	30	0.688			
17	30	0.648			
18	30	0.738			
19	30	0.632			
20	30	0.715			
21	30	0.889			
22	30	0.684			
23	30	0.764			
24	30	0.805			
25	30	0.753			

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.944

สรุป ค่าอำนาจจำแนกรายข้อทุกข้อเข้าเกณฑ์ ตั้งแต่ 0.20 – 1.00 เป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ และผู้วิจัยนำค่าอำนาจจำแนกที่เข้าเกณฑ์มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.898 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความน่าเชื่อถือ





ภาคผนวก ค  
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัน ปณุ ทิโต ชีเว



ที่ อว 0605.5(2)/

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 มกราคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.จักรกฤษณ์ ทิพเลิศ

ด้วย นางสาวจริยาภรณ์ ตู้คำมูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)  
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0955357787

แบบหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



ที่ อว 0605.5(2)/ว107

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 มกราคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางกฤติมา อนันตะทัต

ด้วย นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0955357787

แบบหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



ที่ อว 0605.5(2)/ว730

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางสาวนริศรา ทองยศ

ด้วย นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนา แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0955357787

แบบหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย





ที่ อว 0605.5(2)/ว107

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 มกราคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายสมศักดิ์ บ้านเหล่า

ด้วย นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริลลิต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิติน 0955357787

แบบหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



ที่ อว 0605.5(2)/ว730

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขออนุญาตครูประจำชั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางสาวณัฐติดา ภูเลี่ยมคำ

ด้วย นางสาวจริยาภรณ์ ตู้อำมุล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนา แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดย มี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตครูประจำชั้นจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)  
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0955357787

แบบหนังสือขออนุญาตครูประจำชั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



ที่ อว 0605.5(2)/ว1205

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น

ด้วย นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โหมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0955357787

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย



ที่ อว 0605.5(2)/ว1206

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

ด้วย นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0955357787

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

(ระยะที่ 1 ตอบแบบสอบถาม)



ที่ อว 0605.5(2)/ว1206

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น

ด้วย นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0955357787

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล  
(ระยะที่ 2 สัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี)



ที่ อว 0605.5(2)/ว1296

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

9 เมษายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์ ดร.อดุลย์ พิมพ์ทอง

ด้วย นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนา แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหาร และพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูล ที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

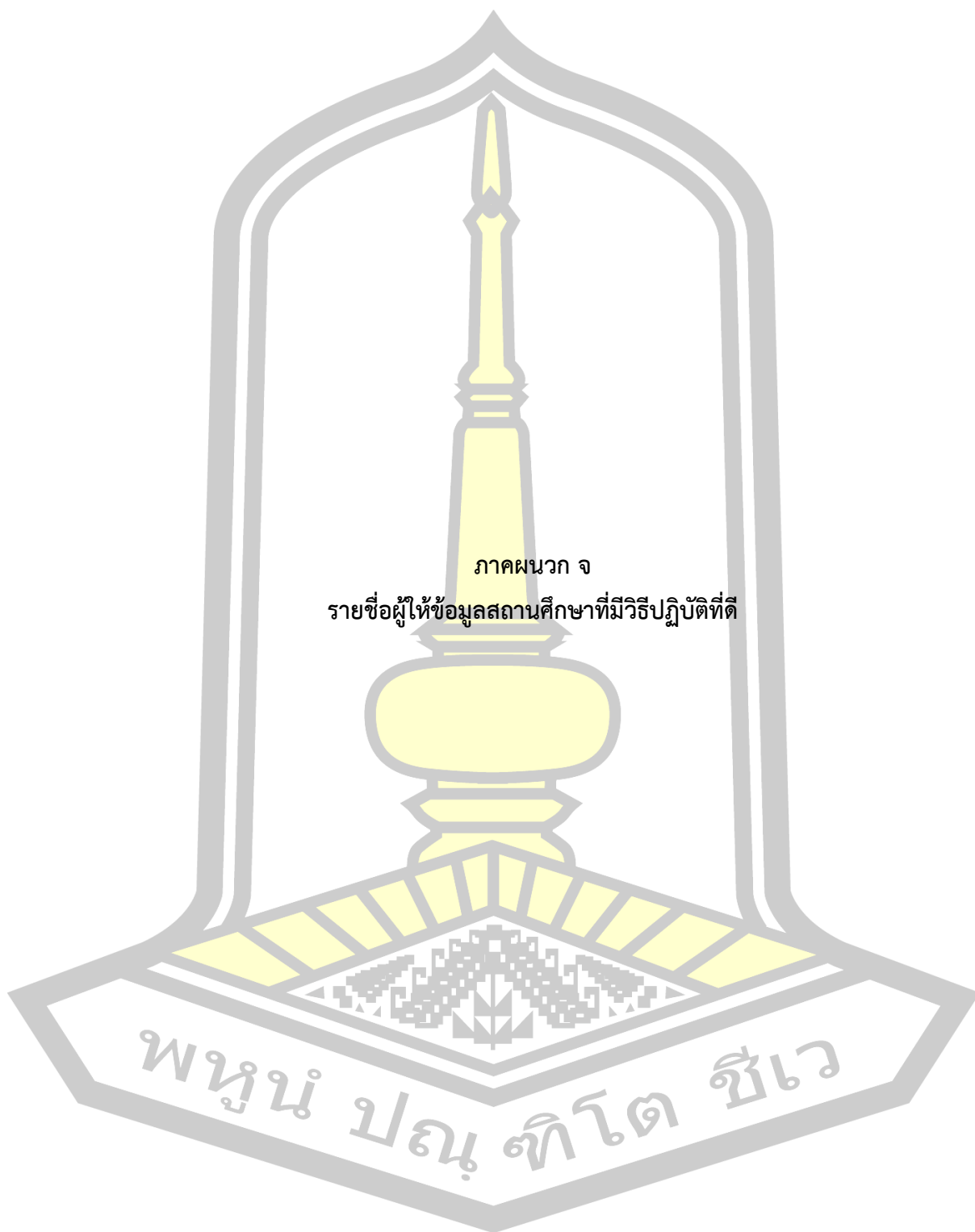
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน  
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174  
เบอร์โทรนิสิต 0955357787

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ



ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

พหุ ประจักษ์ ไชยวงษ์

ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่ผู้วิจัยกำหนดไว้มี  
ดังนี้

- |                            |  |
|----------------------------|--|
| 1. นายพิชิต วงศ์คำ         | ผู้อำนวยการสถานศึกษา สถานศึกษาที่ 2      |
| 2. ดร.วิภาดา ศรีลุนช่าง    | รองผู้อำนวยการสถานศึกษา สถานศึกษาที่ 3   |
| 3. นางอนงลักษณ์ พูลสุวรรณ  | ผู้อำนวยการสถานศึกษา สถานศึกษาที่ 1      |
| 4. นางสาวนัยนา เจริญพล     | รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ สถานศึกษาที่ 1 |
| 5. นางอรุณี อางศรี         | ครูชำนาญการพิเศษ สถานศึกษาที่ 1          |
| 6. นายกฤษดา ตุละวิภาค      | ครูชำนาญการพิเศษ สถานศึกษาที่ 3          |
| 7. นางสาวณัฐมน สุดโต       | ครูชำนาญการพิเศษ สถานศึกษาที่ 3          |
| 8. นางจันทร์เพ็ญ ไชยสิทธิ์ | ครูชำนาญการพิเศษ สถานศึกษาที่ 2          |
| 9. นายปริญญา หวังมัน       | ครูชำนาญการพิเศษ สถานศึกษาที่ 2          |





## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวจริยาภรณ์ ตู่คำมูล
วันเกิด	วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2534
สถานที่เกิด	อำเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 27 หมู่ที่ 11 ตำบลบ้านโคก อำเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40160
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูผู้ช่วย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เลขที่ 172 หมู่ที่ 3 ตำบลชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40180
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2559 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ์ ปณุ์ ทิโต ชีเว